עטליצער

אלבום אויפן ארבעטער

פאראן ליא יסלו

ניי יאָרק 1937

10 YEAR ANNIVERSARY
ALMANAC
JPFO
5/37

אַלמאַנאַך

אַרויסגעגעבן פון

אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט

צו זיין

10 יאָריקן יובילײ

רעדאַקציע־קאָלעגיע:

קלמן מרמר
י. ב. ביילין
א. מאַנדעל

פאַרוואַלטונגס־רעדאַקציע:

פ. טשערנער
י. פיין

מאי
1937

204

10-יאָריקער יובילײ פון

אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט

שבת אָוונט, דעם 15טן מאַי, 1937

אין טאון האָל

פּראָגראַם

1. **כאָר פון א. אַ. אוניווערזיטעט און מידל ווילעדזש**

לידער פון סאָוועטישער אָפּערע „שטילער דאָן" און אַנד.

אַלבערט ביטער, דיריגענט

2. **סערגעי ראַדאַמסקי** — טענאָר

א. אַריע פון דער אָפּערע על'עליסיר ד'אַמאָר ..... דאָניזעטע
ב. ליבע ליד ..... איפאַליטאָוו־איוואַנאָוו
ג. פּאַרטיזאַנען ליד ..... קאַמפּאַניעץ
ד. דער שיפער (אידיש) ..... מילנער
ה. רויטע קאַוואַלעריע ליד ..... קניפּער

גרעגאָרי אָשמאַן, ביי דער פּיאַנאָ

3. **מאַקסימיליאַן ראוז** — וויאָליניסט

מאָרים נאַדעל, ביי דער פּיאַנאָ

א. מעדיטיישאָן } ..... טשייקאָווסקי
ב. וואַלץ }
ג. היברו לאָוו סאָנג ..... קאָרסאַקאָוו־ראוז
ד. ציגיינערווייזן ..... סאַראַסאַטע

באַגריסונגען

4. **מיכל גיבסאָן** — שוישפּילער

א. די טראַגעדיע פון אַ קו
ב. די טיינע פון זעג און נאָדל
ג. מאָנטשקע

5. **ליליען שאַפּיראָ** — טאַנץ אַנסאַמבל

„פּורים באַלעט" און אַנדערע טענץ

די לערער פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט

מ. אלגין
ש. אלמאזאָוו
י. אָפּאַטאַשו
י. ב. ביילין
א. בערגמאַן
נ. בוכוואַלד
ה. בורגין
א. גאָלדבערג
ס. גאָלדפאַרב
מ. גארוויט
ש. גלאַזמאַן
בער גרין
ס. הערים
ה. וואלנער
א. טאבאטשניק
ה. טאראנט
י. טוטשין
ר. יוקלסאָן
מ. כץ
מ. לעווין
קלמן מרמר
א. מאַנדעל
ל. מילער
ע. נאַקס
י. סולטאַן
כ. סולער
מלך עפּשטיין
מ. פייזער
ה. פּלאָטקין
י. פריד
נ. קאמענעצקי
ש. קאָרן
י. קרעמען
ט. קין
י. א. ראָנטש
פ. שאַפּירא
מ. שיפרים

עס שטייען: (ערשטע ריי פון רעכטס צו לינקס) א. בערגמאַן, ש. גלאַזמאַן, י. פריד, א. גאָלדבערג, ר. יוקלסאָן, ל. מילער, ט. קין, מ. שיפרים. צווייטע ריי: מ. לעווין, בער גרין, י. א. ראָנטש, ס. גאָלדפאַרב, נ. קאַמענעצקי, ד. טאַראַנט, פ. שאַפּירא, ה. וואָלנער, י. טוטשין, ס. זאַלצמאַן, געהילף־לערער, י. ריים (געהילף־לערער). עס זיצן: י. ב. ביילין, י. אָפּאַטאָשו, פ. טשערנער (סעקרעטאַר פון א. א. אוניווערזיטעט), ק. מרמר, (דירעקטאָר פון א. אוניווערזיטעט), ה. בורגין, מ. כץ.

באגריסונג פון כאווער אוירל בראודער

סעקרעטאַר פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי

גרוסן צו דעם 10טן יובילי פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי!

דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט געטאָן פּיאָנערן־אַרבעט אַפן געביט פון אַרבעטער־בילדונג. ער האָט געגעבן די אַרבעטנדיקע אידישע מאַסן דעם נויטיקן וויסן, וואָס דער קאַפּיטאַליזם האָט זיי ניט געקענט געבן.

דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט ניט בלויז פאַרשטאַרקט דעם אַרבעטער־קלאַס דורך באַוואָפענען די אַרבעטער מיט וויסן, נאָר האָט אויך אָנגעפירט און פאַרטיפט די קולטורעלע טראַדיציעס פון די אידישע מאַסן.

אַזאַ וויכטיקע אַרבעט ווערט צו־אָפט אונטערגעשאַצט אין דעם געיאָג און איילעניש פון די טאָג־טעגלעכע טעטיקייטן. אָבער עס איז נויטיק צו באַגרייפן, ווי אונזערע לערער, מאַקס, ענגעלס, לענין און סטאַלין האָבן אָנגעוויזן ביי יעדער געלעגנהייט, אַז פּראַקטיק אָן טעאָריע פאַרפירט אין אַ בלינד געסל, פּונקט ווי טעאָריע וואָס ווערט ניט באַרייכערט דורך די פּראַקטישע דערפאַרונגען פון דעם אַרבעטער־קלאַס פירט צו אַן אַבסטראַקטער סכאָלאַסטיק (פּעדאַנטיזם).

דורך דער שטרעבונג פון פאַראייניקן טעאָריע מיט פּראַקטיק, דורך באַוואָפענען די אידישע מאַסן מיט וויסן, האָט דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט פאַרשטאַרקט דעם קאַמף קעגן די עקספּלואַטאַטאָרס און האָט באַוויזן, אַז ער איז אַ וויכטיקער בונד־כאַווער פון די אידישע מאַסן און פון דער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג.

אוירל בראַודער

אונזער יאָנטעף

מיר פייערן היינט אונזער יובילײ. אַ יובילײ פון צען יאָר פרוכטבאַרע און שעפערישע אידיש־רעוואָלוציאָנע־ע קולטור אַרבעט.

לאָמיר זיך פאַרשטעלן: ווער זיינען די „מיר"?

די „מיר" זיינען טויזנטער אידישע אַרבעטער, הונדערטער אָרדן טוער, צענדליקער שול לערער — געוועזענע און איצטיקע סטודענטן פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט; די „מיר" זיינען מאַסן ראַדיקאַלע אַרבעטער, וואָס האָבן דירעקט שטודירט אין די קלאַסן פון דעם א. א. א., אָדער אומדירעקט געלערנט פון זייערע אינסטרוקטאָרן, לערער און סטודענטן אין אָרדן ברענטשעס, יוניאָנס, מאַסן־אָרגאַניזאַציעס — דער קלאַסן־באַוואוסטזיניקער טייל פון דעם אידישן אַרבעטער־קלאַס.

דער א. א. א. איז געגרינדעט געוואָרן פון אַרבעטער, ווערט אויסגעהאַלטן פון אַרבעטער און אַפּעלירט מיט זיין טעטיגקייט צו אַרבעטער: זיין יובילײ איז דעריבער אַ קולטור יום טוב פון דעם גאַנצן אידישן אַרבעטער קלאַס.

דער א. א. א. איז געבוירן געוואָרן אין אַ שטורמישע עפּאָכע. אין דער צייט פון זיין עקזיסטענץ האָט די וועלט אָנגענומען אַ נײַע געשטאַלט. פון איין זייט איז כאַציאַליזם געבויט געוואָרן אויף אַ זעקסטל טייל פון דער ערד — פון דער צווייטער זייט האָט דער בלוטיקער פאַשיזם אויסגעשפּרייט זיינע מערדערישע פליגלען איבער האַלב אייראָפּע; פון איין זייט איז דער רוסיש־אידישער אַרבעטער באַפרייט געוואָרן און אַריינגענומען געוואָרן אַלס אַ גלייכבאַרעכטיקער מיטגליד אין דער גרויסער סאָוועטיש־סאָציאַליסטישער פעלקער משפּחה — פון דער אַנדערער זייט האָט דער זאָאָלאָגישער אַנטיסעמיטיזם אין פאַשיסטישע און האַלב־פאַשיסטישע לענדער חרוב געמאַכט דאָס עקאָנאָמישע און קולטורעלע לעבן פון מיליאָנען אידן. אין אַמעריקע איז אין משך פון דער צייט געלעגט געוואָרן דער פונדאַמענט פאַר אַ פאַראייניקטן פראָנט אין קאַמף פאַר אָנהאַלטן די דעמאָקראַטישע רעגירונגס פאָרם, פאַר דאָס רעכט פון די אַרבעטער זיך צו אָרגאַניזירן; אַ פאַראייניקטער פראָנט אין קאַמף געגן פאַשיזם און אַנטיסעמיטיזם.

אַלס אַן אָרגאַנישער טייל פון דעם קעמפנדן פּראָלעטאַריאַט, אַלס דער קולטור צענטער אויף דער אידישער אַרבעטער גאַס, האָט דער א. א. א. רעאַגירט אויף יענע געשעענישן דורך איינאָרדענען ספּעציעלע קורסן, וויסנשאַפטלעכע און פּאָפּולערע, וואָס האָבן געהאָלפן ניט נאָר קלאָר מאַכן וואָס עס איז פאָרגעקומען נאָר אויך פאַרשטאַרקן און פאַרטיפן דעם קלאַסן־באַוואוסטזיין פון זיינע טויזנטער אַרבעטער־סטודענטן.

די שטענדיקע וואַכזאַמקייט, די אומאויפהערלעכע טעטיגקייט, דאָס כסדר'דיקע אָפּרופן זיך אויף די קולטור נויטן פון די אַרבעטער, די רעוואָלוציאָנער־כאַווערשע אַטמאָספערע און די קלאַס־צימערן האָבן געמאַכט דעם א. א. א. פאַר איינע פון די וויכטיקסטע, לעבעדיקסטע און באַליבסטע אינסטיטוציעס אויף דער אידישער ראַדיקאַלער אַרבעטער גאַס. מיר האָבן אַ סך דערגרייכט. מיר מעגן שטאָלץ זיין אויף אונזער בייטראָג — אָבער מיר זיינען ווייט ניט צופרידן. מיר האָבן דערגרייכט טויזנטער און פאַרנאַכלעסיקט צענער טויזנטער. מיר האָבן בלויז אָנגערירט די אויבערפלעך אָבער ניט צוגעקערט דאָס פעלד. אין אונזערע רייען געפינען זיך טויזנטער טאַלענטירטע, באַגאַבטע און פייאיקע אַרבעטער, וועלכע מיט אַ גוטער מאַרקסיסטיש־לענינישער שולונג וואָלטן געקאָנט ווערן פירער און וועגווייזער אין אונזער באַוועגונג, פירער און וועגווייזער אין וועלכע מיר נויטיקן זיך אַזוי שטאַרק. זיי האָבן מיר נאָך ניט דערגרייכט.

מיר קומען היינט אָפּגעבן אַ דין וחשבון דעם אידישן אַרבעטער קלאַס פון אונזער טעטיגקייט אין דער פאַרגאַנגענהייט אין דער זעלבער צייט אָבער ווילן מיר אויך לייגן אַ פעסטערן און שטאַרקערן פונדאַמענט פאַר אונזער צוקונפט. דער א. א. א. קאָן, דאַרף, מוז און וועט ווערן דאָס, וואָס די ראַדיקאַלע אידישע אַרבעטער באַוועגונג און אונזער הערראָאישע צייט פאָדערן פון אים ער זאָל ווערן: דער קולטור צענטער פון דער אידיש־רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג וואָס זאָל אַרומנעמען די גאַנצע אידישע אַרבעטער־שאַפט און די האַרעפּאַשנע מאַסן אין אַמעריקע.

פאַראויס צו אַ גרויסן און איינפלוסרייכן אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט!

פאַראויס אין קאַמף געגן פאַשיזם און אַנטיסעמיטיזם!

פאַראויס צו אַ פאַראייניקטן פראָנט!

קלמן מרמר

בילדונג פאר מאסן, פירער און לערער

אין די לעצטע פופציק יאָר זיינען דאָ אין לאַנד געמאַכט געוואָרן אַ סאַך פּרואוון צו פאַרשפּרייטן ביל־דונג צווישן די אידישע מאַסן

די ערשטע אידישע אַרבעטער־צייטונגען האָבן אָפּגעגעבן אַ סאַך פּלאַץ פאַר אַרטיקלען איבער וויסנ־שאַפטלעכע קעגנשטאַנדן. זיי פלעגן איבערזעצן אָדער פּאָפּולאַריזירן ניט בלויז די קלאַסיקער פונם סאָציאַ־ליזם, נאָר אויך ווערק פון נאַטור־פאָרשער. דאָס גלייכן האָבן די ערשטע אידישע אַרבעטער־פאַרלאַגן צוגלייך מיט זייערע פּראָפּאַגאַנדע־אויסגאַבעס, צו פאַרשפּרייטן דעם סאָציאַליסטישן געדאַנק, אַרויסגע־געבן אויך ביכער און בראָשורעס וועגן כעמיע, פיזיק און אַלערליי אַנדערע וויסנשאַפטן. נאָכמער, די פּיאָנערישע פּראָפּאַגאַנדיסטן, וואָס האָבן געשריבן פּאָפּולערע בראָשורעס וועגן פּראָלעטאַרישן קלאַסנ־קאַמף, האָבן אויך פאַרשפּרייט די לערע פון דאַרווי־ניזם, די קולטור געשיכטע פון דער מענטשהייט א. ד. גל., אויף דעם זעלבן אופן זיינען איינגעאָרדנט געוואָרן לעקציעס פאַר די מאַסן. די פאַראיינס־באַ־ריכטן אין די צייטונגען פון די אַכציקער און נייַנ־ציקער יאָרן, און טיילווייז אויך אין די פאַר מלחמה־יאָרן פונם צוואַנציקסטן יאָרהונדערט ברייַנגען מיט־טיילונגען וועגן דורכגעפירטע לעקציעס אַ חוץ איבער סאָציאַלע פראַגן אויך איבער ביאָלאָגיע, געאָלאָגיע, כעמיע, פיזיאָלאָגיע, פיזיק, א. ד. גל. וויסנשאַפטן.

פון דער אַנדער זייט אָבער האָט די אידישע אַר־בעטער באַוועגונג צענדליקע יאָרן זיך איינגאַנצן פאַר־לאָזן אויף דעם צופלוס פון די אינטעליגענטע קויכעס פון אייראָפּע, און כמעט גאָרניט געטאָן צו אַנט־וויקלען נייע קאַדרען לערער און פירער. זי האָט פאַר־נאַכלעסיקט איר וויכטיקן קלאַס־אינטערעס, אַרויס־צוהייבן פון צווישן די אַרבעטנדיקע מאַסן די פיי־איקע פּערזאָנען וואָס זיינען וויליק צו לערנען און זיינען אימשטאַנד צו ווערן טיכטיקע פירער און טוער.

עמעס, פון צייט צו צייט האָבן אייניקע ראַדיקאַ־לע קולטור־טוער געזוכט צו שאַפן ספּעציעלע לערן־אַנשטאַלטן פאַר אַרבעטער, ווי די אַרבעטער בילדונג שולע, די „עדיוקיישאָנאַל ליג" א. ד. גל. בכלל אָבער האָט די אידישע אַרבעטער באַוועגונג אָנגעהויבן גרינדן אַזעלכע אינסטיטוציעס פאַר אַרבעטער ערשט אינם זכום פון זייערע קינדער.

ווען די אידישע אַרבעטער באַוועגונג האָט איינגע־זען די נויטווענדיקייט פון אידישע אַרבעטער קינדער שולן, האָט זי שוין געמוזט גיין אַ טריט ווייטער און שאַפן אויך לערן־אַנשטאַלטן אויסצובילדן דעם נוי־טיקן קאַדער (זאַפּאַס) שול־לערער.

די לערן־קורסן און די לערער־סעמינאַרן האָבן אָבער ניט געקאָנט באַפרידיקן די נויטווענדיקייט צו שאַפן נייע קאַדרען (זאַפּאַסן) פון אַרבעטער־טוער און קולטור־טוער פאַר דער אידישער אַרבעטער באַוועגונג. עס האָט געמוזט געשאַפן ווערן אַ ספּעציעלער אַנ־שטאַלט פאַר אָט דעם צוועק.

באַזונדער איז אַזאַ לערן־אַנשטאַלט געוואָרן נוי־טיק, ווען די קאָמוניסטישע פּאַרטיי איז אַרויסגע־טראָטן אין דער עפנטלעכקייט און איר אידישער אָפּטייל האָט אָנגעהייבן אַ ברייטע טעטיקייט צווישן די אידישע אַרבעטנדיקע מאַסן.

* * *

די קאָמוניסטישע פּאַרטיי האָט אַריינגעבראַכט אַ נייעם שטראָם לעבן אין דער אידישער אַרבעטער באַ־וועגונג. די קאָמוניסטישע פּאַרטיי האָט ווידער אויפ־געלעבט דעם אידעאַליזם, די אָפּערוויליקייט, דעם מעסירעס־נעפעש און די קאַמפּסלוסטיקייט פון דער פּ־ילינג־צייט פון דער אידישער אַרבעטער באַוועגונג. גלייכצייטיק האָט די קאָמוניסטישע פּאַרטיי געזוכט צו באַקאָנען די אַרבעטער מאַסן גרינטלעכער מיט דער רעוואָלוציאָנערער טעאָריע לויט וועלכער זיי דאַרפן ריכטן זייערע מאַיסים. די קאָמוניסטישע פּאַר־טיי (דעמלט אונטערן נאָמען „וואָרקערס פּאַרטיי") האָט באַלד נאָך דער גרינדונג פון דער „פרייהייט" אויך אָנגעהייבן אָרגאַניזירן אַ פּאַרטיי שול, צו דער־ציען די נויטיקע נייע קאַדרען פאַר דער אַרבעטער באַוועגונג.

ניט געקוקט אָבער אויף דעם ערפאָלג פון דער פּאַרטיי־שול פון „קריסטי סטריט" איז דאָך קלאָר געוואָרן, אַז קעדיי אויפצוהייבן די מאַסן אויף אַ הע־כערן קולטור־ניוואָ קאָן מען זיך ניט באַנוגענען בלויז

מיט דעם פּראָגראַם פון אַן ענגער פּאַרטיי־שול. דער לינקער עלעמענט, וואָס האָט זיך אָפּגעגעבן מיט פאָלקס־בילדונג, וועט דעמלט טעטיק אין דעם בראָנקסער אידישן פאָלקס אוניווערזיטעט, וועלכער האָט אין דער ערשטער העלפט פון די צוואַנציקער יאָרן פאָרגעשטעלט מיט זיך אַ „פאַראייניקטן פראָנט“ אויפן געביט פון אידישער פאָלקס בילדונג.

אַזאַ „אידיליע“ אויפן געביט פון פאָלקס־בילדונג האָט אָבער לאַנג ניט געקאָנט אָנהאַלטן. די סטודענטנשאַפט פונם אידישן פאָלקס אוניווערזיטעט איז אין איר גרויסער מערהייט באַשטאַנען פון דעם לינקן עלעמענט אין דער אַרבעטער באַוועגונג. די פּראָלעטאַרישע סטודענטן, יוגנטלעכע אַרבעטער, מענער און פרויען, זיינען דאָרט געקומען לערנען מיט דעם געדאַנק צו באַרייכערן זייער וויסן. זיי זיינען אָבער געווען קלאַסנבאַוואוסט און האָבן באַלד דערפילט, ווער איז זייער פיינט און ווער איז זייער קעגנער. ס'איז דעריבער געקומען צו קאָנפליקטן אויף יעדן געביט, וואו די קלאַסנבאַוואוסטע אַרבעטער־סטודענטן האָבן זיך באַגעגנט מיט אַנטי־מאַרקסיסטישע לערער. באַזונדערס שאַרף איז געווען דער צוזאַמענשטויס פון די רעוואָלוציאָנערע סטודענטן מיט אַ באַוואוסטן לערער פון פּסיכאָלאָגיע, וואָס האָט דורכאויס געוואָלט באַווירקן זיינע שילער, אַז די פּסיכאָלאָגישע וויסנשאַפט איז אַן אָפּלייקענונג פון דעם מאַרקסיזם . . .

אונטערן דרוק פון דער לינקער סטודענטנשאַפט איז דער אידישער פאָלקס אוניווערזיטעט, קעגן דעם ווילן פון זיין לעצטן דירעקטאָר, ב. צ. גאָלדבערג, וואָס ווייטער אַלץ מער געוואָרן אַ לערן־אַנשטאַלט פאַר דער לינק געשטימטער אַרבעטערשאַפט. עס איז דעריבער אויך געוואָרן גאַנץ נאַטירלעך, אַז דער אידישער פאָלקס־אוניווערזיטעט זאָל אַריבערגעפירט ווערן אינם האַרץ פון דער באַוועגונג, נאָנט צו יוניאָן סקווער, וואו ס'איז דעמאָלט אויך געווען די רעדאַקציע פון דער „פרייהייט“. אין יענע צייטן פון פאַרשאַרפטע קאַמפן צווישן רעכטס און לינקס אויף אַלע פראָנטן פון דער אַרבעטער באַוועגונג, איז געווען דורכאויס לאָגיש אַז דער לערן־אַנשטאַלט פון דער אידישער לינקער אַרבעטערשאַפט זאָל אויך ענדערן זיין נאָמען אויף „אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט“.

צוזאַמען מיט דעם נייעם נאָמען איז אויך אַריינגעטראָטן אין דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט אַ נייע לערערשאַפט, מיט נייע קעגנשטאַנדן, אָנגעפירט פון אַ קאָמוניסטישן דירעקטאָר, דר. י. מינדעל. ביסלעכווייז האָט זיך אויסגעקריסטאַליזירט דער נייער באַראַקטער פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט אַלס „די איינציקע אידישע אַרבעטער־שול פאַר די אידישע אַרבעטער און פאָלקס־מאַסן“. ער האָט אין זיך פאַראייניקט די פונקציעס פון דריי לערן־אַנשטאַלטן: 1) אַ פאָלק־שול אויסצובילדן ברייטע מאַסן. 2) אַן אַרבעטער־טוער קורס, וואָס, „גרייט צו פּאָליטישע אָרגאַניזאַציאָנעלע און קולטור־קאַדרן פאַר די אידישע, רעוואָלוציאָנערע, אַרבעטער אָרגאַניזאַציעס“, און אין דעם גייען שוין אויך אַריין אַלע לימודים פון דער פריערדיקער פּאַרטיי־שול. 3) אַ לערער קורס, וואו ס'ווערן געלערנט אַלע געגנשטאַנדן פון אַ לערער־סעמינאַר מיט דעם צוגאָב פון סאָציאַלע וויסנשאַפטן.

* * *

אין די איבער צען יאָר פון זיין עקזיסטענץ האָט דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט דורכגעמאַכט אַ היפּשע טראַנספאָרמאַציע (אומענדערונג) אין דער ריכטונג פון אַ מאַסן אינסטיטוציע.

די ערשטע יאָרן האָט דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט הויפּטזאַכלעך זיך קאָנצענטרירט אויפן לערער־קורס. אין יענעם פאַקולטעט האָט דעמלט געשטראָמט אַן איינגעוואַנדערטע מערווייניקער אינטעליגענטע יוגנט, וואָס האָט געשטרעבט אָפּצוגעבן זיך מיט לערעריי. די ערשטע גראַדואירונגען זיינען טאַקע אין זייער גרויסער מערהייט באַשטאַנען פון קאַנדידאַטן פאַר לערער. וואָס ווייטער, אָבער, האָט זיך די לאַגע געענדערט. פון איין זייט האָט די אַנטי־אימיגריישאָן־פּאָליטיק פון אונזער אַמעריקאַנער רעגירונג שטאַרק פאַרקלענערט די צאָל איינגעוואַנדערטע יוגנטלעכע, וואָס קאָנען זיך נעמען צו לערעריי (די נייע סטודענטן פאַרן לערער־קורס אינעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט זיינען צום גרעסטן טייל געבוירענע דאָ אינם לאַנד, דאָס ראַוו גראַדואירטע פון די מיטל־שולן פונם אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער־אָרדן). פון דער אַנדער זייט האָט אַ טייל פון דער אידישער אַרבעטערשאַפט, אָן אונטערשייד פון עלטער און געשלעכט, זיך גענומען ענערגיש צום לערנען.

דאָס האָט פון גרונט אויס געענדערט דעם כאַראַקטער פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט. ער איז געוואָרן אַן אומפאַרגלייכלעכער לערן־אַנשטאַלט. ס'לערנען איצט אין אים ברייטע מאַסן אַרבעטער, מענער און פרויען פון יעדן עלטער. זיי קומען לעכאַטכילע זיך דערלערנען, ווי אַזוי צו שרייבן אַ בעסערן אידיש און זיך צו באַקאָנען

אביסל מיט די ערשטע יעסוידעס פון סאָציאַלן וויסן. עס קומען מיטגלידער פון אינטערנאַציאָנאַלן ארבעטער אָרדן, וואָס ווילן מער וויסן וועגן דער אנטשטייאונג פון דער פראַטערנאַלער באַוועגונג און וועגן די פּרינציפּן פון אָרגאַניזאַציע. עס קומען שול־טוער, וואָס ווילן האָבן מער אינפאָרמאַציע וועגן שול־ארבעט. עס קומען שאַפּ ארבעטער, וואָס ווילן וויסן דעם אַלעף־ביים פון פּאָליטישער עקאָנאָמיע, די ערשטע פּרינציפּן פונם קאָמוניזם א. ד. גל. א טייל פון אָט די סטודענטן באַנוגענען זיך מיט אַן עלעמענטאַרן פיר כאַראַשימדיקן קורס. פאַראַן אָבער אויך א סך אַזוינע סטודענטן, וואָס דער דערוואָרבענער וויסן האָט אין זיי אויפגעוועקט א שטאַרקן דאָרשט צו לערנען סיסטעמאַטיש סאָציאַלע וויסנשאַפטן, דעם היסטאָרישן און דיאַלעקטישן מאַטעריאַליזם, די טעאָריע, סטראַטעגיק און טאַקטיק פון מאַרקסיזם־לעניניזם, וואָס יעדער קעמפערישער ארבעטער טוער דאַרף קאָנען און וויסן. זיי באַקאָנען זיך דאָרט אויך מיט א גאַנצע ריי אַנדערע לימודים, ווי די נאַטור־געשיכטע און די קולטור־געשיכטע פון דער מענטשהייט. זיי דערוויסן זיך געגוי ווי אַזוי ס'זיינען אנטשטאַנען די פאַרשידענע ראַסן, שפּראַכן, רעליגיעס און קולטורן. זיי ווערן באַקאַנט מיט דער געשיכטע פון דער ארבעטער באַוועגונג ביכלאַל און פון דער אַמעריקאַנער ביפּראַט. זיי דערלערנען די אַלטע און נייע אידישע געשיכטע און ליטעראַטור. זיי גייען אויך דורך סיסטעמאַטיש דעם גאַנצן קורס אין אידיש, שפּראַך, סטיל, קאָמפּאָזיציע א. אַז וו. אינגערע מענער און פרויען, די וועלכע האָבן דורכגעמאַכט א געוויסע שול־ביל־דונג, ווי אַן אַמעריקאַנער האַי־סקול, אַן אייראָפּעאישע גימנאַזיע אָדער א אידישע מיטל־שול, דאָ אָדער אין אויסלאַנד, טרעטן אריין אין דעם פאַקולטעט פאַר לערער. זיי דערלענען דאָט א חוץ די אַלע אויבן־דעמאָנטע לימודים פאַר מאַסנפירער־שאַפט אויך די ספּעציעלע פּעדאַגאָגישע יעדיעס, וואָס יעדער גוטער לערער מוז וויסן.

אָבער אויך די עלעמענטאַרע יעדיעס, וואָס די ארבעטער־סטודענטן קריגן אין דעם פאַרלויף פון פיר כאַראַשים צייט האָבן א גרויסן ווערט פאַר דער ארבעטער באַוועגונג. צום ביישפּיל, סטודענטן וואָס גייען דורך דעם קורס אָרגאַניזאַציע, קריגן א חוץ א גאַנצע ריי טעאָרעטישע ידיעות, אויך מאַסן פּראַקטישע אָנווייזונגען פאַר דער טעטיקייט אין דער אָרגאַניזאַציע, ווי אַזוי אַריינצוציען אין איר נייע קויכעס און ווי אַזוי צו גרופּירן ארום איר ברייטע מאַסן אין די טאָג־טעגלעכע קאַמפן קעגן אַלערליי אומרעכטן צו די ארבעטנדיקע מאַסן און צו דער אָרעמשאַפט ביכלאַל. זיי ווערן אויך גרינטלעך אויפגעקלערט איבער דעם כאַראַקטער פונם פאַראייניקטן פראָנט קעגן פאַשיזם און אַנטיסעמיטיזם, און זיי דערוויסן זיך אָן א שיער מעגלעכקייטן ווי אַזוי אין דעם צו פאַראינטערעסירן ברייטע אידישע מאַסן.

דאָס גלייכן זיינען פון העכסטן ווערט די יעדיעס וואָס דער שול־טוער קלאַס גיט זיינע סטודענטן. זיי דערלערנען דאָרט אַלזייטיק די וויכטיקייט פון די אידישע פּראָלעטאַרישע קינדער־שולן און וויאַזוי אָנצופירן זיי אויף דעם בעסטן אויפן. זיי דאַרפן שוין ניט מער טאַפּן אין דער פינצטערניש, ווי די פּיאָנעריש שול־טוער מיט א צוואַנציק יאָר צוריק. דער אַרבעטער אוניווערזיטעט גיט זיי איבער די רעזולטאַטן פון די דערפאַרונגען אינם גאַנצן לאַנד אויפן שול־געביט. די סטודענטן קריגן א קלאָר בילד, ווי אַזוי צו ברייגנען א מאַקסימום נוצן אין א מינימום צייט. זיי דערוויסן זיך ווי אַזוי אָנצוגיין מיט די לערער און שילער, מיט די עלטערן און מיט דער ארומיקער סוויווע אויף אַזאַ אויפן, אַז די שול זאָל וואַקסן און געדייען, און די שול באַוועגונג זאָל אַריינציען אַלץ ברייטערע אידישע מאַסן.

די קורץ־טע־מיניקע ארבעטער־סטודענטן דערוויסן זיך אויך אין דעם פיר כאַראַשימדיקן סעמעסטער א היפּש ביסל טעאָרעטישע יעדיעס וועגן סאָציאַלע פראַגן. דער לימוד פון פּאָליטישער עקאָנאָמיע מאַכט זיי קלאָרע־ די באַצאונג צווישן ארבעטער און באָס, „טענענט" (שאָכן) און לענדלאָרד, קאָנסומער (פאַרברויכער) און לעבנס־מיטל־טראָסט. זיי פאַרשטייען געגויער פון וואַנען עס נעמען זיך רייכקייט און אָרעמקייט. זיי באַגרייפן קלאָרער די גאַנצע מאַשינעריע פון דער איצטיקער אומגערעכטער קאַפּיטאַליסטישער אָרדענונג. דאָסגלייכן דערוויסן זיי זיך אין די קלאַסן פון פּרינציפּן פון קאָמוניזם, ווי אַזוי די איצטיקע קאַפּיטאַליסטישע סיסטעם איז אַנטשטאַנען און ווי אַזוי זי האָט ארויסגעבראַכט די צענדליקע מיליאָנען פּראָלעטאַריער, וואָס ווערן זיי סאָף־קאָל־סאָף אָפּשאַפן און פּראָקלאַמירן די הערשאַפט פונם ארבעטער קלאַס. פּונקט אַזוי דערוויסן זיי זיך אויך א היפּש ביסל אינפאָרמאַציע אינם קלאַס פון דער געשיכטע פון דער אַמעריקאַנער ארבעטער באַוועגונג. עס ווערט זיי קלאָר, אַז די אַמעריקאַנער ארבעטערשאַפט האָט אַלעמאָל געהאַט א קעמפערישן אַוואַנגאַרד, וואָס האָט פון זיך ארויסגעגעבן א גאַנצע ריי העלדן און מאַרטירער אינם קאַמף פאַר דער ארבעטער זאַך.

פאַר דער קורצער צייט פון פיר כאַדאָשים דערגרייכן אויך די סטודענטן ניט ווייניק אויפן געביט פון דער אידישער שפּראַך. זיי פאַרשטייען שוין גוט, ווי גרויס די נאַרישקייט איז פון די איבערגעשפּיצטע לייט, וואָס זאָגן אַז „אידיש איז קיין שפּראַך ניט". יעדער סטודענט, וואָס האָט באַזוכט אַ קלאַס אין אידיש באַטראַכט מיט ראַכמאָנעס יענע אומוויסנדיקע אידישע מענער און פרויען, וואָס ווייסן נעבעך ניט, וואָס פאַר אַ שיינע רייכע שפּראַך מיר פאַרמאָגן. די סטודענטן, וואָס לערנען בלויז פיר כאַדאָשים קאָנען נאַטירלעך אין אַזאַ קורצער צייט ניט אויסלערנען זיך גרינטלעך די אידישע שפּראַך. די ביסל יעדיעס, אָבער, וואָס זיי קריגן פון דער אידישער אָרטאָגראַפיע און גראַמאַטיק, ענדערט ראַדיקאַל זייער באַציאונג צו זייער אייגענער אידישער שפּראַך. זיי באַגרייפן ווי שיין עס קלינגט זייער שפּראַך, ווען מ'רעדט זי גראַמאַטיש און ניט צונויפגעמישט מיט אַנדערע שפּראַכן. זיי פאַרשטייען די וויכטיקייט אויסצולייגן ריכטיג אידיש, אַפילע ווען מ'שרייבט בלויז אַ בריוו צו אַ פריינט. דער לימוד פון אידיש הייבט אויך אויף אין זייערע אויגן די כשיוועס פון אונזערע פּראָלעטאַרישע קינדער־שולן. זיי שאַצן אָפּ העכער ווי פריער, דעם פאַקט, וואָס די פּראָלעטאַרישע שול באַקאַנט די אַמעריקאַנער אידישע יוגנט מיט דער שפּראַך פון די ברייטע אידישע מאַסן. זיי זעען איין, אַז דאָס שאַפט אָפּ אַ סך מיספאַרשטענדענישן צווישן די איינגעוואַנדערטע עלטערן און האָ געבוירענע קינדער; אַז דאָס באַקאַנט די לעצטע מיט די רעוואָלוציאָנערע טראַדיציעס פון די אידישע אַרבעטער מאַסן און מיט די אויצרעס פון אידישן פאָלקס־שאַפן. און דער רעזולטאַט איז, אַז די אידישע פּראָלעטאַרישע שול גרייט צו די אַמעריקאַנער אידישע יוגנט פאַרטצוזעצן די רעוואָלוציאָנערע אַרבעט פון אירע קעמפערישע עלטערן, און זי איז שוין איצט אַ באַדייטנדיקע הילף אין דעם פאַראייניקטן פראָנט קעגן פאַשיזם און אַנטיסעמיטיזם.

נאַטירלעך, אין פיר כאַדאָשים קאָן די פייאיקסטע פערזאָן ניט דערלערנען אַלץ, וואָס אַ קולטורעלער אַרבעטנדיקער מענטש דאַרף היינטיקע צייטן וויסן. די פיר כאַדאָשים לערנען זיינען אָבער גענוג, ערשטנס, אויפצוואַוועקן באַ פייאיקע און ענערגישע מענטשן דעם פאַרלאַנג צו לערנען ווייטער און צו דערווערבן וואָס מער וויסן. צווייטנס, איבערצוצייגן די דענקנדיקע סטודענטן, ווי וויכטיק ס'איז צו האָבן אויפגעקלערטע געבילדעטע טוער. זיי פאַרשטייען מער פון אַנדערע די וויכטיקייט פאַר די טרייד יוניאָנס, פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס, ברענטשעס פונם אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער אָרדן און אַרבעטער רינג, איקאָר, לאַנדסמאַנשאַפטן, שול פאַראיינען, א. ד. גל. קערפּערשאַפטן, צו שיקן זייערע פייאיקסטע מיטגלידער אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט, כדי זיי צוצוגרייטן פאַר פירנדיקע קויכעס אינם לעבן פון די ברייטע מאַסן ביכלאַל און פאַר זייערע אָרגאַניזאַציעס ביפּראַט.

* * *

פאַראַן אַזוינע אַרבעטער, וואָס זאָגן, און טייל־ווייז מיט רעכט, אַז זיי האָבן דורכגעמאַכט זייער אוניווערזיטעט־בילדונג אין שאָפּ, וואו זיי האָבן גרינטלעך דערלערנט די סטראַטעגיק און טאַקטיק פונם קלאַסנקאַמף. זייער סאָציאַלער וויסן איז אָבער ווייט ניט גענוג. זיי זיינען פייאיק צו דערקלערן פליסיק און בוילעט דעם עקספּלואַטאַטאָרישן כאַראַקטער פון די באָסעס. זיי ווייסן אויך פון דערפאַרונג אַ סאַך טרייד־יוניאָן פּראָבלעמען. ווען ס'קומט זיי אָבער אויס צו באַגרייפן און דערקלערן פאַרוויקלטערע פראַגן, בלייבן זיי הילפלאָז. באַזונדערס איז עס דער פאַל אין דער איצטיקער צייט פונם אויפשטייג פונם פאַשיזם.

שוין אויך פריער פלעגט זיך באַ געלעגנהייטן אַרויסווייזן די צוריקגעשטאַנענקייט פון אַזויגערופענע אַרבעטער־פירער, וואָס זייער גאַנצער וויסן איז באַשטאַנען פון עטלעכע פּאָפּולערע עמעסן. זיי פלעגן עס אַרויסזאָגן שענער און געשליפענער פון אַ פּאָשעטן אַרבעטער, אַ „רענק און פיילער" און יענער האָט זיי דערפאַר הויכגעשעצט. ווען ס'האָט אָבער אויסגעבראָכן די וועלט־מילכאָמע און ס'זיינען אַרויפגעשוואָמען פון פראַגן פון הילף פאַר די רואינירטע אידישע מאַסן אין די מילכאָמע־לענדער א. ד. גל. האָבן אָט די „אַרבעטער־פירער" ניט געוואוסט וואו איין און וואו אויס. זיי האָבן זיך געלאָזט פירן פון בורזשואַזע אידעאָלאָגן, און גאָר אָפט געאַרבעט קעגן די אינטערעסן פון זייער קלאַס.

באַזונדערס אָבער איז אוממעגלעך צו באַנוגענען זיך מיט דעם וויסן פון דער „שאַפּ־אוניווערזיטעט", אָעדער אַפילו מיט דער דערפאַרונג פון אַ געוויסער פירנדיקער פּאָזיציע, אין דער איצטיקער צייט פון פאַראייניקטן פראָנט קעגן פאַשיזם און אַנטיסעמיטיזם.

די לעצטע פּרעידענט־וואַלן אין די פאַראייניקטע שטאַטן האָבן קלאָר באַוויזן, אַז די ברייטע אַמעריקאַנישע אַרבעטער מאַסן, ווי אַזוי זיי האָבן אַ גרויסן אינטערעס אין אַלגעמיינע פראַגן פון פרידן, אַרבעט, לעבנסמיטל, שול, פאַראיינען, א. ד. גל. קערפּערשאַפטן, צו שיקן זייערע פייאיקסטע מיטגלידער אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט, כדי זיי צוצוגרייטן פאַר פירנדיקע קויכעס אינם לעבן פון די ברייטע מאַסן ביכלאַל און פאַר זייערע אָרגאַניזאַציעס ביפּראַט.

* * *

פאַראַן אַזוינע אַרבעטער, וואָס זאָגן, און טייל־ווייז מיט רעכט, אַז זיי האָבן דורכגעמאַכט זייער אוניווערזיטעט־בילדונג אין שאָפּ, וואו זיי האָבן גרינטלעך דערלערנט די סטראַטעגיק און טאַקטיק פונם קלאַסנקאַמף. זייער סאָציאַלער וויסן איז אָבער ווייט ניט גענוג. זיי זיינען פייאיק צו דערקלערן פליסיק און בוילעט דעם עקספּלואַטאַטאָרישן כאַראַקטער פון די באָסעס. זיי ווייסן אויך פון דערפאַרונג אַ סאַך טרייד־יוניאָן פּראָבלעמען. ווען ס'קומט זיי אָבער אויס צו באַגרייפן און דערקלערן פאַרוויקלטערע פראַגן, בלייבן זיי הילפלאָז. באַזונדערס איז עס דער פאַל אין דער איצטיקער צייט פונם אויפשטייג פונם פאַשיזם.

שוין אויך פריער פלעגט זיך באַ געלעגנהייטן אַרויסווייזן די צוריקגעשטאַנענקייט פון אַזויגערופענע אַרבעטער־פירער, וואָס זייער גאַנצער וויסן איז באַשטאַנען פון עטלעכע פּאָפּולערע עמעסן. זיי פלעגן עס אַרויסזאָגן שענער און געשליפענער פון אַ פּאָשעטן אַרבעטער, אַ „רענק און פיילער" און יענער האָט זיי דערפאַר הויכגעשעצט. ווען ס'האָט אָבער אויסגעבראָכן די וועלט־מילכאָמע און ס'זיינען אַרויפגעשוואָמען פון פראַגן פון הילף פאַר די רואינירטע אידישע מאַסן אין די מילכאָמע־לענדער א. ד. גל. האָבן אָט די „אַרבעטער־פירער" ניט געוואוסט וואו איין און וואו אויס. זיי האָבן זיך געלאָזט פירן פון בורזשואַזע אידעאָלאָגן, און גאָר אָפט געאַרבעט קעגן די אינטערעסן פון זייער קלאַס.

באַזונדערס אָבער איז אוממעגלעך צו באַנוגענען זיך מיט דעם וויסן פון דער „שאַפּ־אוניווערזיטעט", אָעדער אַפילו מיט דער דערפאַרונג פון אַ געוויסער פירנדיקער פּאָזיציע, אין דער איצטיקער צייט פון פאַראייניקטן פראָנט קעגן פאַשיזם און אַנטיסעמיטיזם.

די לעצטע פּרעידענט־וואַלן אין די פאַראייניקטע שטאַטן האָבן קלאָר באַוויזן, אַז די ברייטע אַמעריקאַנישע

קאנער מאסן זיינען שוין ניט מער, וואס זיי זיינען געווען מיט א פינף—זעקס יאר צוריק. מיר האבן געזען, ווי אזוי דער קאנדידאט פון דער רעאקציע איז מיאוס דורכגעפאלן, ניט געקוקט אויף דעם, וואס די גאנצע איינפלוסרייכע קאפיטאליסטישע פרעסע איז געשטאנען אויף זיין זייט. די ברייטע אמעריקאנער מאסן האט קלאל ניט אפגעשראקן דער געשריי, אז די אגיטאציע קעגן דעם רעפובליקאנער קאנדידאט ווערט געפירט פון קאמוניסטן, וואס ווילן, נאטירלעך, אפשאפן די איצטיקע ארדענונג.

די אמעריקאנער מאסן האבן זיך ווייניק דערשראקן פאר אזא געשריי, ניט בלויז דערפאר, וואס זיי גלויבן ניט מער אין דער בורזשואזער פרעסע, נאר אויך צוליב דעם, ווייל די קאפיטאליסטישע ארדענונג האט פארלארן זייער צוטרוי. די קאטאסטראפאלע לאגע פון 1932 אין די פאראייניקטע שטאטן האט דערשיטערט מיליאנען אמעריקאנער מאסן מענטשן. ארבעטער און קליינבירגער, ווי אויך א היפשער טייל פונם וואוילהאבנדיקן מיטלקלאס האבן פארלארן דעם גלויבן אין דער פעסטקייט און זיכערקייט פון דער קאפיטאליסטישער סיסטעם.

דער אויפשטייג פון פאשיזם אין דייטשלאנד און זיין פארוואנדלן דאס גרויסע מיטל-אייראפעאישע קולטור-לאנד אין א פעסטונג פון ברוטאלן מיליטאריזם, — וואס זוכט צו פראוואצירן א נייע וועלט-מלחמה — האט ניט געקאנט בלייבן אן ווירקונג אויף די ברייטע מאסן אין אמעריקע.

די פאשיסטישע געפאר, וואס האט געשאפן אין פראנקרייך דעם פאלקס-פראנט האט אויך אין אמעריקע אויפגעוועקט די פאדערונג פאר א פאראייניקונג פון אלע פראגרעסיווע קויכעס. די מאכינאציעס פון די היטלערישע אגענטן אין אמעריקע, די אנטשטייאונג פון פארשיידענע פאשיסטישע און אנטיסעמיטישע ארגאניזאציע, זיינען אן ארויסרוף צו די אמעריקאנער מאסן זיך צו באשיצן קעגן דער שטייגנדיקער געפאר פונם פאשיזם אין די פאראייניקטע שטאטן.

דער וואוקס פון אנטיסעמיטיזם אין אמעריקע, דער באיקאט קעגן אידישע אנגעשטעלטע, דאס פארצאמען פאר דער אידישער יוגנט דעם וועג צו הערערער בילדונג, און האס אויסשליסן איר פון א סאך עקאנאמישע פאזיציעס, רודערט אויף אלע שיכטן פון דער אמעריקאנער אידישער באפעלקערונג. זיי ווערן אלץ מער פאראינטערעסירט אינם קאמף קעגן פאשיזם און אנטיסעמיטיזם, קעגן מילכאמע און רעאקציע.

די לאגע פון די אידן אין די פאשיסטישע לענדער, באזונדערס אין דייטשלאנד, וואו די אידישע באפעלקערונג איז געבראכט געווארן צו בעטלברויט און פארטריבן אין א מיטלאלטערלעכער געטא, ווייזט אן די אמעריקאנער אידן, וואס זיי דערווארט, ווען דער פאשיזם זאל זיגן אין אמעריקע.

די אמעריקאנער אידישע מאסן הערן זיך דערבער איצט גוט איין צו די רייד פון זייער פראגרעסיוון עלעמענט. קעדיי אבער זיי צו קאנען ארגאניזירן צום קאמף קעגן אנטיסעמיטיזם און פאשיזם, מוז דער פראגרעסיווער עלעמענט זיין גוט צוגעגרייט. ער דארף זיין גוט באהאוונט אין אלע עקאנאמישע און קולטורעלע פ־אבלעמען, וואס שטייען פאר די אידישע מאסן.

אמאליקע יארן, ווען די הויפט-ארבעט פונם אידישן ראדיקאלן עלעמענט איז באשטאנען אין ארגאניזירן די אידישע ארבעטער פארן טרעיד-יוניאניזם, האט זיך ניט געפאדערט אזוי פיל וויסן פון דעם באזונדערן אידישן פאלקס-לעבן, ווי איצט, אין די צייטן פון פאראייניקטן פראנט קעגן פאשיזם און אנטיסעמיטיזם.

די אידישע פאלקס-מאסע איז ניט קיין טאבולא ראזא, קיין אומבאשריבענע פאפיר. זי האט א היסטארישע פארגאנגענהייט א דוירעס אלטע קולטור, וואס האבן אויף איר א באדייטנדיקע ווירקונג. ווער עס וויל ארגאניזירן די ברייטע אידישע מאסן מוז נעמען אין אכט, אז היפשע טיילן פון זיי געפינען זיך נאך אונטער דער ווירקונג פון רעליגיע, נאציאנאליזם, ציוניזם א. ד. גל. די פירערשאפט פון די ברייטע אידישע מאסן דארף דעריבער זיין באקאנט מיט אלע באוועגונגען און שטרעמונגען אינם אידישן פאלק, סיי מיט די פאזיטיווע און סיי מיט די נעגאטיווע. זי דארף נעמען א שטעלונג צו יעדער אידייע, וואס באווירקט א טייל פון די אידישע מאסן.

די קעמפערישע אידישע ארבעטערשאפט, אזוי ווי די ארבעטער פון אלע אנדערע פעלקער, איז דער רוקנביין פון דעם פאלקס-פראנט קעגן פאשיזם און אנטיסעמיטיזם. זי דארף דעריבער זיין געגרייט צוצושטעלען די נויטיקע קאדרען פאר דער פירערשאפט פונם פאראייניקטן פראנט פון די ברייטע אידישע פאלקס-

מאַסן. איר קעמפערישער אוואַנגאַרד דאַרף זיין דער ערשטער־צוצוגרייטן זיך צו די נייע אויפגאַבעס, וואָס שטייען אים פאַר אַלס פירער פון ברייטע אידישע מאַסן.

א חוץ אין סאָציאַלע וויסנשאַפטן, דאַרף דער אוואַנגאַרד פון דער קעמפערישער אַרבעטערשאַפט, וואָס איז באַרופן צו מאַכן נייע אידישע געשיכטע, אויך זיין געגוי באַקאַנט מיט דער אַלטער אידישער געשיכטע ביכלאַל און מיט דער אידישער געשיכטע אין אַמעריקע ביפּראַט. ער דאַרף זיין גוט באַהאַוונט אין דער אידישער ליטעראַטור, וועמעס טרעגער, יאָרשים און אָפּעקונעס די קעמפערישע אידישע אַרבעטער זיינען באַשטימט צו זיין.

די אַרבעטנדיקע מאַסן זיינען די געזעצלעכע יאָרשים פון דער מענטשלעכער קולטור פון אַלע דוירעס. זיי, די הערשער פון דער צוקונפט דאַרפן איבערנעמען אַלץ, וואָס די פריערדיקע דוירעס האָבן געשאַפן. און קעדיי צו קאָנען דערמיט ריכטיק זיך באַנוצן, דאַרפן מיר אַלץ דורכקאָנטראָלירן אינם ליכט פון אונזער רעוואָלוציאָנער־ער טעאָריע און עס אויסלייטערן אינם פייער פון אונזער רעוואָלוציאָנעער דערפאַרונג — אָפּוואַרפן אַלע פּסוילעס און אָפּהיטן פאַר ווייטערע דוירעס אַלץ, וואָס איז ווערטפול און דויערנדיק.

די באַזע פאַר אָט די אַלע צוגרייטונגען פון נייע קאַדרן פאַר טוער, פירער און לערער ליפערט דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט. ער איז, ווי מיר האָבן שוין אויבן אָנגעוויזן, גלייכצייטיק אַן אָנפאַנג— שול פאַר די, וואָס האָבן ניט קיין שום עלעמענטאַרע בילדונג און אַ העכערער לערן־אַנשטאַלט צוצוגרייטן פירער פאַר אַלע צווייגן פון דער אַרבעטער באַוועגונג, און לע־ער פאַר אירע פּראָלעטאַרישע קינדער־שולן.

* * *

דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט נאָך אָרט פאַר אַ סאַך אויסבעסערונגען. עס איז דורכאויס נויטיק, אַז אַקטיווע טרייד־יוניאָן פירער זאָלן פון צייט צו צייט געבן קורסן איבער צייטמעסיקע טרייד־יוניאָן פּראָבלעמען. ער דאַרף אויך גרופּירן אַרום זיך — ווי ער האָט עס געטאָן אויפן געביט פון פּראַטערנאַליזם — אַקטיווע טוער פון אַלע צווייגן פון דער אַרבעטער באַוועגונג, אויפן פּאָליטישן, עקאָנאָמישן און קולטורעלן געביט. ס'איז אויך נויטיק איינצולאַדן אַלס לעקטאָרן און גאַסטראָלאָרן באַדייטנדיקע אידישע שריפטשטעלער, קינסטלער און געלערנטע. דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט גרויסע פאַרדינסטן אויפן געביט פון פאָלקס־בילדונג. עס האָט אויך היפּש אַנטוויקלט זיין אַרבעטער־טוער פאַקולטעט. ער מוז אָבער אויך ווערן אַ פּלאַץ פאַר העכערער בילדונג, אויך פאַר די אינטעליגענטע פאָלקס־קויכעס, וואָס ווילן פאָרטזעצן זייער בילדונג אויף די פאַרשידענע געביטן פון וויסן. שוין זיין נאָמען אוניווערזיטעט פאַרפליכטעט אים דערצו. ס'איז אויך דורכאויס נויטיק איינצופירן אינם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט אַ ריי סעמינאַרן פאַר זעלבסטשטענדיקער פאָרשונג אויף די געביטן פון אידישער געשיכטע (באַזונדערס פון דער אידישער אַרבעטער באַוועגונג), אידישער ליטעראַטור און פאָלקלאָר אין אַמעריקע, ווי אויך שטודיר־קרייזן צו שטודירן סיסטעמאַטיש די פונדעמענטאַלע ווערק פון מאַרקסיזם־לעניניזם.

דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט געלונגען אַריינצוציען אין זיינע קלאַסן אַ באַדייטנדיקע צאָל מיטגלידער פונם אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער־אָרדן*). דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט נאָך אָבער פאַר זיך די גרויסע אויפגאַבע אַריינצוציען ברייטע מאַסן דירעקט פון די טרייד יוניאָנס. ער מוז אויך רעקרוטירן מער קויכעס פון די פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס, פון די לאַנדסמאַנשאַפטן, שול־פאַראיינען, איקאָ־ברענטשעס, געזאַנג פאַראיינען, א. אז. וו. דער אַרבעטער אוניווערזיטעט קאָן זיך ניט באַנוגענען בלויז מיטן לערנען וועגן פאַראייניקטן פראָנט. ער מוז עס רעפּרעזענטירן דורך מאַסיס.

די טירן פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט זיינען ברייט אָפן פאַר די ברייטע אידישע פאָלקסמאַסן, אָן אונטערשייד פון מאַן און פרוי, יונג און אַלט. זיי ווערן אַריינגענומען, אַפילו ווען זיי האָבן ניט קיין שום פריערדיקער צוגרייטונג, און ווילן זיי נאָר לערנען, אַזוי קאָנען זיי גאָר אַ סך דערגרייכן. זיי קאָנען דערלערנען ניט בלויז צו זיין גוטע טוער, רעדנער און פירער אין זייערע אָרגאַניזאַציעס, נאָר אויך צו שטייגן העכער — צו ווערן לערער און פירער פון ברייטע מאַסן, צו זיין די וועגווייזער פון אַ ריזיקן פאַראייניקטן פראָנט, וואָס וועט איבערבויען דאָס אַמעריקאַנער לעבן אויף נייע פרייע יעסוידעס.

---

*) געגויער וועגן דער ראָל פונם אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער־אָרדן אין דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט זע אינם אַרטיקל פון כ' טשערנער — רעד.

משה כץ

דער וויכטיסטער אויפטו פון דעם ארבעטער אוניווערזיטעט

אונזער באַוועגונג וואַקסט און עלטערט זיך. אַ סימען—מיר פּראַוועז לעצטנס אַלץ מער יובילייען. אָט האָבן מיר ערשט געפּראַוועט דעם 15־יאָריקן יובילי פון דער „מאָרגן־פרייהייט". אָט — דעם 10־יאָריקן יובילי פון אַרטעף. אָט — דעם 10־יאָריקן יובילי פון אונזערע קינדער־שולן. און איצט — דעם 10־יאָריקן יובילי פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט. מיט איין וואָרט — מיר זיינען אַריין אין דער יובילי־עפּאָכע מיטן פולן אימפּעט.

מענטשן, וואָס זיינען מעלאַנכאָליש געשטימט און מעסטן די יאָרן פון אינסטיטוציעס מיט זייערע איינגענע יאָרן, קאָנען דערביי אַ טראַכט טאָן: אָט, שוין, נאָך אַ צענדליק יאָרן דורכגעלאָפן, עלטער געוואָרן מיט אַ צענדליק יאָר און — ווי זאָגט מען — עלטער איז פאָרט ניט יונגער.

אָבער אַזוי טראַכטן קאָנען בלויז מעלאַנכאָליקער. עלטער איז טאַקע ניט יונגער, אָבער ווען עס האַנדלט זיך וועגן געזעלשאַפטלעכע אינסטיטוציעס, וואָס פאַרקערפּערן אין זיך די אָנגעזאַמלטע ענערגיע פון די מאַסן, איז וואָס מער יאָרן דער אַנשטאַלט האָט, אַלץ „יונגער", אַלץ לעבעדיקער, באַוועגלעכער, ענערגישער און לעבעס־פעהיגער איז ער. אַ געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציע איז ניט קיין פאַרזעסענע מיידל, כאָלילע, זי פאַרלירט ניט איר כיין מיטן אויפוואוקס פון יאָרן, זי רייסט זיך ניט אָפּ פון דער געזעלשאַפט בלויז דערפאַר, ווייל זי ווערט עלטער. פאַרקערט, אויב זי איז נאָר אַ נויטיקע אינסטיטוציע און ניט קיין טויטגעבוירענע אויסטראַכטעניש, גיט איר יעדער נייער יאָר צו מער פּאָפּולערקייט, מער כיין, מער קויכעס און אימפּעט צו געווינען פריינט און נאָכפאָלגער. און צו אַזעלכע געזעלשאַפטלעכע אינסטיטוציעס געהערט אָן שום צווייפעל אונזער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט, וועלכער פייערט איצט זיין צענטן יובילי. יעדער פון די צען יאָר איז אַן אויפטו, און יעדער יאָר מאַכט אונזער אַרבעטער אוניווערזיטעט אַקטיווער, טיכטיקער און איינפלוסרייכער.

איך גלויב, אַז דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט איז איצט איינער פון די סאַמע וויכטיקסטע און גרינטלעכסטע אינסטיטוציעס אין אונזער לינקן קולטור־פראָנט אין אַמעריקע. ס'איז ניט נויטיק צו פאַרגלייכן אים מיט וועלכן עס איז פון אונזערע אַנדערע קולטור־אינסטיטוציעס. ס'איז אָבער זיכער, אַז ער האָט אַ חלק אין יעדער מאַסן־קולטור אָרגאַניזאַציע אונזערער, ווייל ער ווערט אַלץ מער און מער רעזעראַוואַר, אין וועלכן עס ווערן צוגעגרייט זייערע בעסטע און אַקטיווסטע טוער.

אונזער אידישע קולטור־וועלטל איז דאָך אין דער עמעסן זייער אַ מאָדנע וועלטל. פון איין זייט: אַ קולטור ווי אַ קולטור, מיט אַסאַך, אויב ניט מיט אַלע נויטיקע שטריכן פון אַן עמעסער איינגעוואָרצלטער מאַסן־קולטור. אונזערע אַרבעטנדיקע מאַסן גיבן פון זיך אַרויס לערער און שרייבער, אַקטיאָרן און זינגער, פּראָפעסאָרן און אָרגאַניזאַטאָרן, פּאָליטישע טוער און דערציער. אויף דער גאַנצער וועלט, באַ אַלע פעלקער איז אָנגענומען, אַז קעדיי צו זיין אַ שרייבער, צי אַ לערער, צי אַ לעקטאָר, צי אַן אַקטיאָר א. א. וו., מוז מען זיך פריער לערנען, מוז מען פריער דורכגיין אַ שול. באַ אונז אָבער איז עס אַנדערש. זעלטן ווער פון אונזערע מאַסן־קולטור טוער איז דורכגעגאַנגען אַ אידישע שול. אורזאַך: אַזעלכע שולן זיינען ערשט גאָר ניט לאַנג געשאַפן געוואָרן, זיינען פריער ניט געווען און זיינען איצט אויך פאַראַן בלויז אויפן שפּיץ מעסער. האָבן אונזערע שרייבער ניט געהאַט וואו צו לערנען זיך שרייבן, פּונקט ווי אונזערע לערער זיינען ס'רויב ניט דורכגעגאַנגען קיין פּעדאַגאָגן־שול, פּונקט ווי אונזערע פּראָפעסאָרן און אָרגאַניזאַטאָרן האָבן זעלטן געהאַט אַ געלעגנהייט צו שטודירן געשיכטע, פּאָליטישע עקאָנאָמיע, פילאָסאָפיע. זיינען אונזערע קולטור־טוער און אונזער גאַנצע קולטור־טעטיקייט אָפט ענלעך אויף די פלאַנצן, וואָס האָבן ס'רויב פון זייערע וואָרצלען אין דער לופטן, ווייל דער באָדן, אויף וועלכן זיי האַלטן זיך, איז צו שוואַך און שיטער.

און אַלס רעזולטאַט פון דעמדאָזיקן שוואַכן און שיטערן באָדן, אויף וועלכער אונזער קולטור קומט אויס צו וואַקסן, האָבן מיר אַזאַ דערשיינונג:

רעדסט מיט אונזערן אַן אַקטיוון אַרבעטער, אפילע אַ טוער, — און זעסט, אַז ניט נאָר אינטערעסירט ער זיך מיט פּאָליטישע פראַגן, נאָר ער קלייבט זיך אין זיי גאַנץ פיין פאַנאַנדער. אָבער וועגן דער געשיכטע פון דיזעלביקע פּאָליטישע פראַגן האָט ער ניט דעם מינדסטן באַגריף. וועגן די פּאָליטיש־עקאָנאָמישע געזעצן, וואָס ליגן אין גרונט פון די געזעלשאַפטלעכע דערשיינונגען און האַנדלונגען, מיט וועלכע ער האָט צו טאָן, האָט ער קיינמאָל ניט געהערט. און פּרואיו מיט אים רעדן וועגן אַן עלעמענטאַרער פראַגע פון

ליטעראַטור, קונסט, קולטור, איז ער פאַר אים אינ־גאַנצן אַ ניט־אַנטדעקטע אַמעריקע.

אָפט איז עס נאָך ערגער: דער מענטש רעדט, דאַכט זיך, ווי אַן אַנטוויקלטער, פאַרשטענדליכער מענטש. אָבער פּלוצלינג געפינסטו אויס, אַז ער קאָן קימאַט ניט לייענען קיין אידיש (ענגליש אַוואַדע ניט) אַז ער קאָן ניט אָנשרייבן קיין וואָרט, אַז ער קאָן ניט כעשבנען, אַז אים פעלן די מינדסטע עלעמענטאַרע באַגריפן, וועלכע יעדער שול־קינד באַקומט און אַ פאָלקס־שול. די אורזאַך: ער איז אין קיין שול ניט געגאַנגען און האָט ניט געהאַט קיין שום געלעגנהייט פריער צו לערנען זיך און דערנאָך צו פאַרפולן זייערע קענטנישן דורך לייענען. אַלץ וואָס ער ווייסט איז בלויז פון הערן און געדענקען, — דערביי הערט ער, נאַטירלעך, ניט אַלץ און פאַרגעסט אַסאַך, אָדער פאַר־געסט ניט זאַכן, וואָס ער וואָלט דאַווקע יאָ געמעגט פאַרגעסן.

און ענדלעך נאָך אַ זאַך, — און אין אַ געוויסן זינען עפּשער די וויכטיקסטע. אַלץ שרייבער און אַלץ לעקטאָר אין אונזער באַוועגונג, וואָס צייכנט זיך גראַד אויס מיטן הויכן גראַד פון באַוואוסטזיין פון אירע מיטגלידער, ווער איך אַמאָל איבעראַשט פון דער שרעקליכער נאַיוויקייט פון די פראַגן, וואָס ווערן גע־שטעלט. עס איז רעכט, אַז אַ מענטש, וועלכער רעכנט זיך פאַר אַ לינקן, צי גאָר פאַר אַ קאָמוניסט, זאָל פּלוצלינג אַ פרעג טאָן: „און וואָס איז דער אונטער־שייד צווישן דער סאָוועטישער און נאַצישער דיקטאַ־טור, ווען ביידע פאַרבאָטן פרייע פּרעסע און ביידע אונטערדריקן זייערע סאָנים מיט גוואַלד"? אָדער: „אויב רוזוועלט זאָגט צו צו זאָרגן וועגן די אַרבעטער, איז פאַרוואָס דאַרפן מיר אים גלויבן ווייניקער ווי אַ וועלכן עס איז אַרבעטער־פירער?" אָדער: „אויב סטאַלין איז היינט אַזוי גוט צו אידן, איז וואו איז די גאַראַנטיע, אַז מאָרגן וועט ער ניט ווערן שלעכט צו זיי?" . . . אָדער: „פון וואַנען איז די ראַיע אַז די ציעניסטן זיינען ניט גערעכט, און אַז זיי ווילן ניט אויסבויען אין פּאַלעסטינע קיין סאָציאַליזם דורך זייערע קוואוצעס? מע זאָגט דאָך, אַז אין די קוואַ־צעס איז איינגעפירט געוואָרן אַן עמעסער קאָמוניזם". און נאָך צענדליקער פראַגן פון דעם מין.

און דאָ האַנדלט זיך ניט נאָר וועגן אומוויסנקייט, וועגן פּאָליטישער אָפּגעשטאַנענקייט. דאָ האַנדלט זיך הויפּטזעכלעך וועגן דער אומפייאיקייט צו באַגרייפן אַ געזעלשאַפטלעכע דערשיינונג היסטאָריש און דיאַ־לעקטיש, אין איר אַנטוויקלונג, דורך אירע ווידער־שפּרוכן. עס האַנדלט זיך וועגן דער אומפעהיקייט צו באַנעמען יעדע דערשיינונג אַלץ אַ טייל פון אַ גרע־סערער גאַנצקייט, צו באַטראַכטן די דערשיינונג פון אַ ברייטערן, פילאָזאָפישן, דיאַלעקטישן שטאַנדפּונקט.

דידאַזיקע אומפעהיקייט איז, נאַטירלעך, בעשום אויפן ניט קיין איינגעבאָרענער פעלער. ס'איז פּאַשעט אַ פעלער פון ניט וויסן, פון ניט זיין צוגעגרייט, פון ניט לערנען. צוליב דעמדאָזיקן פעלער מוז יעדער איינער אַנטדעקן פאַר זיך אַליין פון סאַמע אָנהויב, סיי פּאָליטישע טעאָריעס, סיי ליטעראַרישע קלאָלים, סיי געזעצן פון דער געזעלשאַפט, סיי די עקזיסטענץ פון אַ באַשטימטער סומע עלעמענטאַרע פאַקטן, סיי אַפילע ווי איבער־צולייענענען אַ וואָרט, ווי אים אויס־צולייגן און ווי צו פאַרטייטשן.

ס'איז אַ צאָרע, ס'איז אַ רעזולטאַט פון אַ גע־יאַרשנטער קולטור־אָרעמקייט, ס'איז אַ רעזולטאַט פון דעם, וואָס אונזער אוילאָם האָט ניט און האָט ניט געהאַט וואו צו לערנען זיך.

און אָט דאָ קומט דער אידישער אַרבעטער אוני־ווערזיטעט און טוט אויף מאַמיש וואונדער. די וואונ־דער וואָס ער טוט אויף זיינען ניט קיין ניסים וואָס פאַלן פון הימל. גיכער זיינען זיי ענליך אויף אַ מין אַנטדעקונג פון אַמעריקע אין אַ קלענערן מאַסשטאַב. אַמעריקע האָט, פאַרשטייט זיך, עקזיסטירט אויך אייר־דער קאָלאָמבוס האָט זי אַנטדעקט. אָבער די אייראָ־פּייער האָבן וועגן איר ניט געוואוסט. איז געקומען קאָלאָמבוס און האָט זי „אַנטדעקט" און דערמיט גע־עפנט פאַר זייערע מיטמענטשן אַ נייע וועלט.

די אויפגאַבע צו ווייזן די, וואָס ווילן זיך לערנען, אַ נייע וועלט, אַ ברייטערע וועלט, אַן אינטערעסאַנ־טערע און אַ קלאָרערע, איז די אויפגאַבע פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט. און דאָס וואָס ער לערנט אויס זיינע צוהערער ניט נאָר וויסן אַ באַ־שטימטע סומע נויטיקע פאַקטן, נאָר אויך פאַרשטיין דידאַזיקע פאַקטן, דענקן וועגן זיי, און דענקן דיאַ־לעקטיש, וועגן זייער פאַרבינדונג צווישן זיך און וועגן זייער פאַרבינדונג צווישן זיך און וועגן די ווידערשפּרוכן און זייער אַנטוויקלונג. דאָס איז איי־נער פון די וויכטיקסטע אויפטען פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט.

צו אַ יום טוב דאַרף מען עפּעס צואווינטשן. איז וואָס זאָל איך צואווינטשן אונזער אַרבעטער אוני־ווערזיטעט? אַז די צאָל פון זיינע סטודענטן זאָל יעדעס יאָר פאַרדאָפּלט ווערן. דאָס וועט נאָך אַלץ זיין צו ווייניג אין פאַרגלייך מיט אונזערע באַדערפע־נישן, — אָבער דאָס וועט זיין אַ גאַנץ ניש־קאָשעדיקער אויפטו.

פ. טשערנער

צען יאָר אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט

עמיצער וועט זיך עפּשער וואונדערן: אָנגעהויבן מיט צען יאָר צוריק מיט אַ פּאָר הונדערט סטודענטן און איצטער, מיט צען יאָר שפּעטער, איז דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט אויסגעוואַקסן צו אַ מאַסן־שול, וואָס באַדינט דורך זיינע קורסן אַף אַ לאָקאַלן און נאַציאָנאַלן מאַסשטאַב ארום צוויי טויזנט אידי־שע ארבעטער און פאָלקס מענטשן.

אין טאָך געגומען איז אָבער לאַכלוטן ניט פאַראַן איבער וואָס צו כידעשן זיך: עס זיינען דאָ ניט געשען קיין ניסים און קיין וואונדער.

דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט האָט פון אָנהויב אָן זיך געגרינדעט אַף אַזאַ געזונטער מאַסן־באַזע, וועלכע האָט גלייך צוגעזאָגט די ברייטסטע פּרעספּעקטיוון פון אויסשפּרייטונג און מאַסן וואוקס.

עס איז ניט געווען די שולד פון די אידישע אַר־בעטער מאַסן, וואָס זייער קולטור מאַצעוו איז צוריק מיט צען, פופצן און צוואַנציק יאָר געשטאַנען אַף אַזאַ נידעריקער, פלאַכער און פאַרוואָרלאָזטער מאַד־רייגע.

נאָך בעסער קאָנען מיר עס אָפּשאַצן ערשט איצ־טער, ווען מיר זיינען די לעבעדיקע איידעם פון אַזאַ ברייטן קולטור אויפשוואונג, וואָס האָט איצטער ארומגעכאַפּט גרויסע שיכטן פון די אידישע ארבעטער און פאָלקס־מאַסן. עס האָט זיך מאַמעש פאַר אונ־זערע אויגן געעפנט אַ שלאָגנדיקער קוואַל, וואָס פלייצט מיט שעפערישע, ענערגישע קויכעס אַף יעדן געביט פון דעם רעוואָלוציאָנערן קולטור פראָנט.

דאָס זיינען לעבעדיקע, אַקטיווע קויכעס, וואָס האָבן געדרימלט אין די טיפעניש פון די אידישע אַר־בעטער מאַסן און האָבן ניט געקאָנט געפינען קיין אויסדרוק.

עס האָט אַף דער אידישער גאַס צוריק מיט פופצן און צוואַנציק יאָר געהערשט יענע פירערשאַפט, וואָס האָט זיך זייער ווייניק, אָדער לאַכלוטן זיך ניט גענו־מען צום האַרצן די קולטור־נויטן פון די אידישע אַר־בעטער מאַסן. דאָס העכסטע צו וואָס די פירערשאַפט פון יענער צייט האָט געשטרעבט איז געווען — צו דערהויבן די אינטעליגענץ פון דעם ארבעטער צו דער שטופע פון אַ געטרייען סטודענט פון „פאָ־־ווערטס" - קאַלעדזש. אַזאַ מענטש איז שוין באַט־ראַכט געוואָרן, ווי אַן אינטעליגענטער ארבעטער, וואָס שטייט שוין אַף אַ באַשטימטער הויכער קולטור־שטופע.

די אידישע, ווי די אַלגעמיינע אַרבעטער באַוועגונג, איז אַריינגעוואַרפן געוואָרן אין אַ שווערן רע־וואָלוציאָנערן און קולטורעלן הינער־פּלעט און גע־וואַרט אַף דער צייט, ווען איבער דעם גאַנצן אַרבע־טער פראָנט האָבן זיך אַ טראָג געטאָן נייע ווינטן, וואָס האָבן אַריינגעטראָגן אַ שטראָם פון נייע באַ־גריפן, נייע אידייען אין דעם גאַנצן לעבן און דענקען פון די אַמעריקאַנער ארבעטער מאַסן, עס איז געווען דער מאַסן אויפברויז אין די נאָך דער רוסישער רע־וואָלוציע יאָרן, וואָס האָבן רעוואָלטירט קעגן דער אַלטער, אָפּגעלעבטער פירערשאַפט און אָנגעהויבן צו פאָדערן זיינע רעכט פאַר אַן עכטער, רעוואָלוציאָנע־רער ארבעטער באַוועגונג. פאַר אַ העכערן קולטור־סטאַנדאַרד, פאַר אַ נענטער פאַרשטענדעניש און מיט־ארבעטע־שאַפט צווישן דער פירערשאַפט און די ברייי־טע ארבעטער מאַסן.

אָט דער מאַסן־אויפברויז האָט אַרויסגערוקט צום פאָדערגרונט אַ נייע רעוואָלוציאָנערע פּאַרטיי — די קאָמוניסטישע פּאַרטיי מיט אַ פירערשאַפט, וועלכע איז אייגן בלוט און פלייש פון די ארבעטער מאַסן; אַ פירערשאַפט, וואָס האָט ערלעך און אויפריכטיק געגומען דורכפירן דעם מאַנדאַט וואָס די רעוואָלו־ציאָנערע ארבעטערשאַפט האָט איר איבערגעגעבן: צו ענדערן דאָס פּאָנעם פון דער גאַנצער ארבעטער באַוועגונג און זי אַרויפשטויסן אַף נייע וועגן אַפן אָרגאַניזאַציאָנעלן, פּאָליטישן און קולטורעלן געביט.

און איצטער, מיט קאַרגע צוואַנציק יאָר שפּעטער קען מען זאָגן, אַז די רעוואָלוציאָנערע ארבעטער מאַסן האָבן זיך ניט אָפּגענאַרט אין כעשבן: די נייע רעוואָ־לוציאָנערע פירערשאַפט האָט אַף אַ גלענצנדיקן אויפן דורכגעפירט אין לעבן דעם מאַנדאַט, וואָס איז איר דעמאָלט געגעבן געוואָרן.

אויך אַף דער אידישער ארבעטער גאַס איז פאָר־געקומען אַ ראַדיקאַלע און שאַרפע ענדערונג. עס זיינען פאַר דער צייט אויסגעוואַקסן אַזעלכע פּרעכ־

טיקע אָרגאַניזאַציעס, ווי דער א. א. אָרדן. עס האָבן זיך צעבליט און אויסגעוואָקסן אַ פאַרצווייגטע באַוועגונג פון די קינדער שולן ביים א. א. אָרדן; עס האָבן זיך ברייט און ווייט איבערן גאַנצן לאַנד אויסגעשפּרייט די פרייקייט געזאַנג־פאַראיינען, מאַנדאָלין אָרקעסטערס; עס האָט זיך באַפעסטיקט און זיך דערהויבן צו אַ הויכער קינסטלערישער מאַדרייגע דער איינציקער אידישער אַרבעטער טעאַטער — דער „אַרטעף" און עס איז אויפגעקומען און זיך צעוואַקסן די ערשטע און איינציקע מאַרקסיסטישע שול אויף אידיש — דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט, וואָס שפּילט איצטער אַ גאָר באַדייטנדיקע ראָל אויף דעם אידישן רעוואָלוציאָנערן קולטור־פראָנט.

די צען יאָר טעטיקייט פון אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט

דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט איז איצטער אַלט געוואָרן צען יאָר. אין געשיכטלעכן פּראָצעס זיינען צען יאָר אַן אומבאַדייטנדיקער צייט־אָפּשניט.

דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט אָבער אין אָט דער קורצער צייט באַוויזן אַריינצושרייבן אַ וויכטיקן און וואָגיקן קאַפּיטל אין דער געשיכטע פון קולטור און מאַסן־בילדונג פאַר די אידישע אַרבעטער און פאָלקס־מאַסן אין אַמעריקע.

געגרינדעט אין 1926 מיט אַ באַזוכערשאַפט פון אַרום צוויי הונדערט סטודענטן איז איצטער, אין 1937, דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט אַנערקענט, ווי די איינציקע פּראָלעטאַרישע קולטור־אינסטיטוציע, וואָס באַדינט מיט מאַרקסיסטיש־לענינסטישער און אַלגעמיינער בילדונג טויזנטער אידישע אַרבעטער און פאָלקס מענטשן. אַ בילדונג, וואָס באַשטרעבט אַ גאַנץ באַשטימטן און קאָנקרעטן צוועק: צו דינען דורך זייער אָנגעזאַמלטן וויסן די אויסשליסלעכע אינטערעסן פון די אידישע אַרבעטער און פאָלקס מאַסן.

איצטער, נאָך צען יאָר עקזיסטענץ, קאָן מען און מען מעג מיט דער פולסטער זיכערקייט זאָגן, אַז דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט אין גאָר אַ גרויסער מאָס דערגרייכט דעם ציל, וואָס ער האָט פאַר זיך געשטעלט.

עס וואָלט געווען איבערטריבן ווען מיר זאָלן זאָגן, אַז פון די אַן ערעך פינף טויזנט סטודענטן, וואָס האָבן ביז איצטער געלערנט אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט, — אַז יעדער איינער פון זיי פאַרנעמט איצטער אַן אָנגעזעענע, אָנפירנדיקע פּאָזיציע אין דער אידישער־אַרבעטער באַוועגונג.

מ'קאָן אָבער יאָ אָנווייזן אויף צענדליקער און צענדליקער סטודענטן, וואָס האָבן גראַדואירט פון אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט, וואָס געפינען זיך אויף גאַנץ אָנגעזעענע און פאַראַנטוואָרטלעכע פּאָזיציעס, ווי די אַרום פערציק לערער און די קינדער שולן ביים אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער אָרדן. צענדליקער פּאַרטייטוער, יוניאָן טוער, אָנפירער און אַקטיווע טוער אין די ברענטשעס פון דעם א. א. אָרדן און אין אַנדערע אידישע מאַסן אָרגאַניזאַציעס.

עס איז אָבער דער גאָר באַזונדערער און עפּשער דער באַדייטנדיקסטער פאַרדינסט פון דעם א. א. אוניווערזיטעט, וואָס ער איז מיט זיין וואָרט אַריינגעדרונגען צווישן אַזעלכע שיכטן, וואָס האָבן זיך אַליין שוין באַטראַכט פאַר „פאַרפאַלענע" מענטשן, וואָס האָבן שוין אַפילע ניט געוואָגט צו כאָלעמען אַז אויך פאַר זיי קענען זיך נאָך עפענען די טויערן צו די „הייליקע" טעמפּלען פון בילדונג. און דאָ מוז אָפּגעגעבן ווערן אַ בעקאָוועדיק שטיקל פּלאַץ צו דעם אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער אָרדן.

די ראָל פון אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער אָרדן אין דעם וואוקס פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט

זאָל דאָ פעסטגעשטעלט ווערן, אַז דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט אין גאָר אַ היפּשער מאָס צו פאַרדאַנקען זיין ברייטן וואוקס און אויסשפּרייטונג צו דעם א. א. אָרדן, וועלכער שטעלט צו איבער פופציק פּראָצענט צו דער סטודענטנשאַפט פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט.

שוין גלייך אין דעם ערשטן יאָר, ווען דער אָרדן איז געגרינדעט געוואָרן, האָט זיין פירערשאַפט אַוועקגעשטעלט אַלס איינעם פון די וויכטיקסטע פּונקטן אויפן טאָג־אָרדנונג די פראַגע פון צוגרייטן קוואַליפיצירטע פירערשאַפט און טוער פאַר דער אָרדן־אָרגאַניזאַציע און אויפהויבן אויף אַ העכערער שטופע דעם פּאָליטישן און קולטורעלן ניוואָ פון דער ברייטער מיטגלידערשאַפט.

אויף דורכצופירן דעם פּלאַן, האָט דער א. א. אָרדן זיך גלייך פאַרבונדן מיט דעם א. א. אוניווערזיטעט וואו עס זיינען איינגעשטעלט געוואָרן ספּעציעלע קורסן פאַר די מיטגלידער פון אָרדן.

עס איז פאר דעם א. א. אוניווערזיטעט געווען א פריידיקע דערשיינונג דאס אריינקומען פון אט דעם נייעם טיפ סטודענט.

צווישן די סטודענטן האט זיך געפונען אט יענער עלעמענט, וועלכן דער א. א. אוניווערזיטעט האט אלעמאל געזוכט צו דערגרייכן. עס איז געקומען אט דער זעלטענער מענטשן־מאטעריאל, וואס פארמאגט אין זיך פארבארגענע, פאטענציעלע, שעפערישע קויכעס, וואס, באוואפנטע מיט מער סיסטעמאטישן פאליטישן און ארגאניזאציאנעלן וויסן, ווערן זיי דער לעבעדיקער נערוו און דער ווירקנדיקער שעפערישער קויעך צו בויען, צעמענטירן און אויסברייטערן דעם רעוואלוציאנערן ארבעטער־פראנט.

צווישן די גרויסע דערגרייכונגען, וואס דער ארדן האט צו פארצייכענען אף אלע געביטן דארף אט דער גראנדיעזער אויפטו פאר זיינע מיטגלידער פארצייכנט ווערן, ווי איינער פון זיינע וויכטיקסטע און שענסטע דערגרייכונגען. מיר גלויבן, אז דער ארדן וועט מיט אונז אין דעם פולשטענדיק מאסקים זיין, אז די צוגרייטונג פון אזעלכע קארדען אין אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט לייגט אוועק דעם זיכערסטן פונדאמענט פאר דעם וואוקס פון א שטארקער, באפעסטיקטער פראטערנאלער ארגאניזאציע, וועלכע קען און דארף דינען ווי א מוסטער פאר אלע אנדערע פראטערנאלע און אנדערע ארגאניזאציעס.

דער סטודענטן־עלעמענט אין אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט

עס מוז געזאגט ווערן, אז אין די ערשטע פאר יאר האט דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט צוגעצויגן צו זיך דעם מער באוואוסטזיניקערן, האלב אינטעליגענטן ארבעטער אוילעם. דער ברייטער ארבעטער אוילעם, דער אינגאנצן אומגעבילדעטער האט זיך באצויגן מיט אביסל אומצוטרוי און מיט א געוויסער מוירע פאר אט־דער לער־אינסטיטוציע וואס רופט זיך אידישער ארב. אוניווערזיטעט, וועלכער האט אביסל געשראקן און געווארנט, אז דאס איז א פלאץ פאר אזעלכע, וואס שטייען אין גאר באזונדערע פארבינדונגען מיט דער וועלט פון וויסן און בילדונג. האט מען טאקע דעמאלט זייער זעלטן געטראפן אזא מענטשן, וואס זאל האבן דעם מוט אריינצוקומען אין א. א. אוניווערזיטעט און דערקלערן אף א גאנץ פאשעטן און קלארן אויפן: „איך האב ביז איצט נאך קיינמאל אין ערגעץ ניט געלערנט, וויל איך איצטער אנהויבן פון סאמע אנהויב אן".

די לעצטע עטלעכע יאר איז אבער פארנעקומען א גאנץ שארפער איבערברוך אין דער באציאונג צווישן אט דעם סטודענטן־עלעמענט און דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט.

פארן ברייטן אוילעם איז שוין איצטער ווייט און ברייט באקאנט, אז דער א. א. אוניווערזיטעט איז פריער פאר אלץ א אידישע ארבעטער אוונט־שול פאר דערוואקסענע, וואס פרעגט זיך ניט נאך אף קיין דיפלאמעס. דאס איינציקע, וואס דער סטודענט דארף פארמאגן איז — דעם טיפן ווילן צו לערנען — זיינען פאר אים דעמאלט אפן אלע וועגן, אנהויבנדיק פון דער עלעמענטארסטער שטופע פון בילדונג ביז צו א גאר הויכער מאס פון מארקסיסטישער און אלגעמיינער בילדונג.

איצטער איז דער א. א. אוניווערזיטעט איינגעטיילט אין דריי פאקולטעטן:

א) פאלקס שול קורסן — פאר די, וואס באזיצן ניט קיין שום בילדונג — פאר סאמע אנפאנגער.

ב) ארבעטער־טוער־קורס פאר די וואס פארמאגן א געוויסע סיסטעמאטישע בילדונג און ווילן זיך צוגרייטן פאר קוואליפיצירטע טוער און אנפירער אף וועלכן ס'ניט איז געביט אין דער ארבעטער באוועגונג, און —

ג) דער לערער קורס אף וועלכן עס ווערן אויפגענומען סטודענטן מיט א באשטימטער געפאדערטער מאס בילדונג. אף דעם לערער קורס דארפן זיי בלויז פארפולקאמענען און פארטיפן זייער בילדונג, ספעציעל אף די קורסן, וואס זאלן אים צוגרייטן און אים קוואליפיצירן אלס לערער אין די ארדן שולן.

אין דעם א. א. אוניווערזיטעט לערנט זיך איצטער א פארשיידנארטיקער סטודענטן־עלעמענט. עס לערנען א גרופע גראדואירטע סטודענטן פון דער מיטל־שול, אף דעם לערער פאקולטעט אין א. א. אוניווערזיטעט. עס לערנען ארום אפאר הונדערט סטודענטן אף דעם ארבעטער טוער קורס און עס לערנען אין די הונדערטער ארבעטער און פאלקס־מענטשן אף די פאלקס־שול קורסן, וואס געניסן צום ערשטן מאל אין זייער לעבן דעם טאם פון סיסטעמאטישער בילדונג, און אלע צוזאמען שטעלן מיט זיך פאר א גרויסע כאווערשע סטודענטן מישפאכע וואס לערנט מיט איין געדאנק און מיט איין ציל: דערהויבן זיך אליין צו א העכערער ניוואו פון קולטור און וויסן און דינען מיט אט דעם וויסן די אמעריקאנער ארבעטער און פאלקס־מאסן; א ציל, וואס ברענגט אריין די גרויסע

פרייד און דעם טיפן זין פון זייער לערנען און וואָס דערמוטיקט זיי צו קומען אין די אָוונטן מיט מידקייט אין אויגן אין מיט פרייד אין האַרצן אין זייער פּראָ־לעטאַרישער לער־אינסטיטוציע, צו לערנען אַליין און לערנען זייערע מיט־מענטשן.

דאָס געזעלשאַפטלעכע לעבן אין אידישן אַרבע־טער אוניווערזיטעט

דער סטודענט געפינט אין דעם א. א. אוניווער־זיטעט ניט בלויז זיין לער־אינסטיטוציע וואוהין ער קומט בלויז לערנען און זיך אַנטוויקלען. די מערסטע צאָל סטודענטן פילן, אַז דער א. א. אוניווערזיטעט איז אויך זייער גייסטיקער צענטער, וואו זיי האָבן די ברייטסטע מעגלעכקייט זיך אויסצולעבן געזעלשאַפט־לעך, קולטורעל און גייסטיק דורך די פאַרשידענע אינ־סטיטוציעס אין דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזי־טעט.

דער סטודענט קומט ניט בלויז לערנען, אין זיין פרייער צייט איז ער אויך אַן אָפטער באַזוכער פון דער ביבליאָטעק ביים א. אַ. אוניווערזיטעט. ער איז אַ מיטגליד פון דעם סטודענטן־ראַט, פון דעם אוני־ווערזיטעט כאָר און אַ צוהערער אויף די סעריעס לעק־ציעס איבער פאַרשיידענע צייט־פראַגן, וויסנשאַפט־לעכע אָפּהאַנדלונגען און קולטור־פּראָבלעמען, וואָס ווערן געגעבן יעדן שאַבעס נאָכמיטאָג.

דער סטודענט איז אַ בען־באַיעס אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט. ער געפינט דאָרטן זיין סוויווע, זיין קולטור־צענטער, זיין געזעלשאַפטלעך פאַרווייַלונג־פּלאַץ, וואָס אַנטוויקלט אין אים אַ ליב־שאַפט און צוגעבונדקייט צו זיין פּראָלעטאַרישער לער־אינסטיטוציע, צו זיין אידישן אַרבעטער אוני־ווערזיטעט.

די פּראָבלעם פון לערער פאַר דעם אידישן אַר־בעטער אוניווערזיטעט

דער קעסיידערדיקער וואוקס פון דעם אידישן אַר־בעטער אוניווערזיטעט שטעלט אַוועק פאַר די אָנפירנ־דיקע כאַווייַרים פון אוניווערזיטעט זייער שאַרף אויך די פּראָבלעם פון פאַרגרעסערן דעם לערער פּערסאָנאַל אין דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט.

מ׳דאַרף דערביי אין זינען האָבן, אַז די מער־סטע לערער אין דעם א. א. אוניווערזיטעט פאַרנעמען אין דערזעלבער צייט אויך אָנפירנדיקע פּאָזיציעס אין דער רעוואָלוציאָנערער אַרבעטער באַוועגונג צוליב וועלכן זיי מוזן פון צייט צו צייט אַרומפאָרן איבערן לאַנד אַ גאַנץ לענגערע צייט, און מיט זייער בעסטער באַציאונג און פאַרשטענדעניש פאַר די נויטן פון דעם א. א. אוניווערזיטעט, קענען זיי אָבער זיך ניט צובינדן צו דעם א. א. אוניווערזיטעט אויף דעם גאַנצן לערן־סעזאָן.

דער א. א. אוניווערזיטעט האָט פאַר זיך געהאַט זייער אַן ערנסטע פּראָבלעם וועלכע ווערט אָבער מיט יעדן יאָר אַלץ מער געלייזט. אין די לעצטע פּאָר יאָר זיינען צום א. א. אוניווערזיטעט צוגעצויגן גע־וואָרן אַ גרופּע אָנפירנדיקע לערער פון די קינדער שולן ביים א. א. אָרדן.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז די לערער זיינען ניט בלויז די בעסטע, קוואַליפיצירטע לערער אין די קינדער שולן . אָט די לער־ער האָבן אַרויסגעוויזן אַ גאָר הויכע מאָס פון פאַכמענישקייט אויף זייערע געגנ־שטאַנדן אין א. אַ. אוניווערזיטעט, און אויך אַ ברייט־טע פאַרשטענדעניש אָנצופירן מיט קורסן פאַר דער־וואַקסענע, דורך וועלכן זיי האָבן אין גאָר אַ קורצער צייט געוואונען דעם גרעסטן צוטרוי און אַכטונג פון זייערע סטודענטן. דערצו האָט דער א. א. אוניווער־זיטעט אויך ניט פאַרזען די אייגענע קויכעס, וואָס זיינען אויסגעוואָקסן דורכן אוניווערזיטעט גופע.

דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט פאַר אַ צאָל פון די גראַדואירטע סטודענטן איינגעשטעלט אַ ספּעציעלן העכערן קורס דורך וועלכן אָט די גראַ־דואירטע סטודענטן האָבן, אונטער דער אָנפירונג פון אַ צאָל לערער, זיך צוגעגרייט אַלס קוואַליפיצירטע לערער פאַר פאַרשידענע געגנשטאַנדן אין דעם א. א. אוניווע־זיטעט.

מיר קענען איצטער מיט שטאָלץ אָנווייזן אויף אַ היפּשער גרופּע פון אָט די „וויכאָוואַניקעס" אין דעם א. א. אוניווערזיטעט, ווי אויף זייער פייאיקע,קוואַליפי־צירטע און טיף־איבערגעגעבענע לערער אויף פאַרשי־דענע קורסן אין דעם א. א. אוניווערזיטעט פון וועלכן זיי האָבן אַליין צוריק מיט אַ פּאָר יאָר גראַדואירט. דאָס איז אויך איינע פון די דערגרייכונגען מיט וועל־כער עס קאָן זיך זייער זעלטן באַרימען וועלכע ס׳ניט איז לער־אינסטיטוציע.

דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט איצ־טער קימאַט ווי פאַרדאָפּלט די צאָל פון זיין לערער־פּערסאָנאַל. צוזאַמען מיט די לערער, וואָס ניט קוקנ־דיק אויף זייער גוואַלדיקער פאַרנומענקייט, גיבן זיי דאָך אָפּ די צייט ווען זיי געפינען זיך אין ניו־יאָרק דעם א. א. אוניווערזיטעט און מיט דער גרויסער צאָל

לערער, וואָס זיינען אין די לעצטע פּאָר יאָר צוגעצויגן געוואָרן צו דעם א. א. פאַרמאָגן מיר — אַרום פערציק לערער אויף די אַכט און צוואַנציק געגנשטאַנדן, וואָס ווערן געלערנט אין א. א. אוניווערזיטעט. (קעדיי קלאָר צו מאַכן צוליב וואָס מען דאַרף האָבן פערציק לערער אויף אַכט און צוואַנציק געגנשטאַנדן, דאַרף דאָ באַמערקט ווערן, אַז אייניקע קורסן, ווי אידיש, ענגליש, פּרינציפּן פון קאָמוניזם, אָרגאַניזאַציע, פּאָליטישע עקאָנאָמישע און מאַרסיזם־לענינזם זיינען איינגעטיילט אין צוויי, דריי און אין פיר באַזונדערע קלאַסן).

די לערער פּראָבלעם איז אויף אַזאַ אופן קעמאַט ווי געלייזט און ווען האָפנטלעך, מיט דעם ווייטער־דיקן וואוקס פון א. א. אוניווערזיטעט אויך אויף ווייטער געלייזט ווערן.

דאָ וואָלט מען שוין עפּשער געקענט פאַרענדיקן. מיר וואָלטן אָבער בעאיין אויפן נ׳ט געוואָלט, אַז דער לייענער זאָל בלייבן אונטערן איינדרוק, אַז דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט, ווי אַ צופרידענער באַלעבאָס אַרויסגעשטעלט פאַר דער עפנטלעכקייט זיין עשירעס און זיינע גרויסע דערגרייכונגען און וואַרט בלויז אויף די גרויסע אָפּלאָדיסמענטן.

אויב עס איז עפּשער פאַר עמיצן אַ סאָד, איז דאָס אָבער שוין גאָר ניט קיין סאָד פאַר די טוער און אָנפירער פון דעם א. א. אוניווערזיטעט, אַז דער א. א. אוניווערזיטעט האָט נאָך אין גאָר אַסאַך פּראָטים ניט דורכגעפירט זיין אויפגאַבע, וועלכע די אידישע דעוואָלוציאָנערע באַוועגונג האָט אויף אים אַרויפגעלייגט.

מ׳קען זיין שטאָלץ, וואָס דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט איז אויסגעוואַקסן און געוואָרן די אַרבעטער שול, וואו עס לערנען איצטער טויזנט סטודענטן יערלעך. מ׳טאָר אָבער בעאיין אויפן ניט פאַרגעסן, אַז אין אַזאַ צייט, ווען דער אַרבעטער־קלאַס איז פאַרוויקלט אין דעם גרעסטן קאַמף קעגן פאַשיזם, אַנטיסעמיטיזם און רעאַקציע, ווען עס הויבן זיך אָן צו וועקן און רייסן די קויכעס פון דעם אַמעריקאַנעם אַרבעטער־קלאַס פאַר עקאָנאָמישער און פּאָליטישער אָרגאַניזאַציע — אין אַזאַ צייט וואָלט דער א. א. אוניווערזיטעט געדאַרפט זיין אַ פיל גרעסערער פּאָליטישער און קולטורעלער פאַקטאָר אויף דער אידישער אַרבעטער גאַס, און אָנהויבן צייכלן זיינע סטודענטן אין די טויזנטער; מ׳קאָן זיין שטאָלץ און דערקלערן, אַז דער א. א. אוניווערזיטעט איז געוואָרן די מאַסן־שול פון דעם מאַסן־מענטשן. טאָרן מיר אָבער אין דער זעלבער צייט ניט פאַרגעסן, אַז ס׳איז פאַראַן אַ גרויסע אידישע אַרבעטער גרופּע, וועלכע איז אונז ווי אויסגערונען געוואָרן אונטער אונזערע הענט. מיר מיינען דאָ די אַרבעטער־אינטעליגענץ; דעם לייענער פון דעם בעסערן בוך, דעם באַזוכער פון בעסערן טעאַטער. דער אַרבעטער אינטעליגענט מיט אַביסל ביל־דונג־טראַדיציע פון דער אַלטער היים, וואָס פּלאָנטערט זיך אָבער אידעאָלאָגיש און פּאָליטיש אונטער זיינע אייגענע פיס; דער אַרבעטער־אינטעליגענט, וואָס רעדט וועגן אַלע פילאָזאָפיעס אין איין אָטעם און פאַרמאָגט ניט די עלעמענטאַרסטע יעדיעס אין פּאָליטישער עקאָנאָמיע און מאַרקסיזם־לענינזם, אָט דער אַרבעטער־אינטעליגענט, וואָס באַטראַכט מיטן גרעסטן ביטל דעם סטודענט, וואָס לערנט אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט און ווייסט ניט, אַז אַ יאָר אָדער צוויי לערנען אין א. א. אוניווערזיטעט, וואָלטן אַרויפגעשטעלט אויף זיינע אייגענע אַקסלען אַ מער ניכטערן און קלאָר־דענקענדיקן קאָפּ.

אָט דער אַרבעטער־אינטעליגענט איז איצטער זייער אַ זעלטענער עקזעמפּליאַר אין א. א. אוניווערזיטעט. און מיר ווילן דאָ ב׳איין אויפן ניט זאָגן, אַז עס איז איינגאַנצן זיין שולד. מיר האָבן עפּשער אָנגעוועגדעט זייער ווייניק מיטלען אים צו דערגרייכן. עס איז מעגלעך אונזער טאָעס און מיר טאָרן עס אויף ווייטער ניט פאַרזען.

מיר ריידן וועגן דערהויבן דעם פּאָליטישן און קולטורעלן מאַצעוו פון די אידישע אַרבעטער מאַסן; וועגן צוגרייטן קאַדרען טוער מיט געזונטער פּאָליטישער און אָרגאַניזאַציאָנערער פאַרשטענדעניש פאַר זייערע אויפגאַבן, און לאָזן אויס פון אויג אָט די פונקציאָנירנדיקע קאַדרען טוער אין די ברענטשעס און אין אַנדערע אָרגאַניזאַציעס, וואָס נויטיקן זיך ווי אין לעבן אין אַ געזונטער פּאָליטישער און אָרגאַניזאַציאָנאַלער איבערקוואַליפיצירונג. און ווען איר רעדט צו זיי וועגן אַריינשטעלן אַ פוס אין א. א. אוניווערזיטעט באַטראַכטן זיי אייך, ווי איר וואָלט זיי מוירעדיק באַליידיקט.

מיר האָבן זיי ביז איצט דערגרייכט נאָך גאָר אין אַ קנאַפּער מאָס. עס איז עפּשער אויך טיילווייז די שולד פון דעם א. א. אוניווערזיטעט. מיר וועלן מוזן געפינען דעם וועג צו זיי.

מיר ריידן וועגן אוניווערזיטעטן איבערן לאַנד און האָבן זיך נאָך אַלץ ניט דערעדט כאָטש צו איין אוניווערזיטעט אין וועלכער ס׳ניט איז שטאָט, אויסער ניו יאָרק, וואָס זאָל דינען ווי אַ מוסטער פאַר אַנדערע אוניווערזיטעטן איבערן לאַנד. עס איז זייער אַן

ערנסטער איניען וועלכן מיר האָבן ביז איצטער נאָך אַלץ ניט געשענקט די געהעריקע און פאַרדינטע אויפמערקזאַמקייט. אַ גרויסער פעלער, וועלכן מיר וועלן מוזן פאַרריכטן!

מיר האָבן דערמאָנט. אַז דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט איז געלונגען אַריינצודרינגען אין די געדיכטעניש פון די אידישע אַרבעטער מאַסן. מיר האָבן אָבער נאָך אַלץ זיך ניט דערגרונטעוועט צו אָט יענע טיפענישן, וואו די מענטשן פילן אַליין ניט, אַז זיי לעבן אין דער טיפסטער פינצטערניש. אָט אין יענע פאַרוואָרפענע ווינקלען פון דעם אָרימען אידישן אַרבעטער און פאָלקס־מענטשן, וואו דער הערשנדיקער קלאַס שלאָגט אַזוי שווער איבער זייערע מויכעס, אַז זיי הויבן צוביסלעכווייז אָן צו פאַרלירן דעם כוש פון דענקען זעלבסטשטענדיק.

מיר טאָרן ניט דערלאָזן, אַז זיי זאָלן אינגאַנצן פאַרטעמפּט ווערן און פאַרשניטן ווערן פון זייער סאָציאַלן וואָרצל, פון זייערע קלאַסן־ברידער. עס איז די דרינגענדיקע אויפגאַבע פון דעם א. א. אוניווערזיטעט צו דערגרייכן מיט זיין וואָרט צו אָט דעם אָרנטלעכן, האַרעפּאַשנעם מאַסן־מענטשן און אים דערהויבן צו אַ בעסערער קולטורעלער שטופע; צו אַ געזונטער פאַרשטענדעניש פאַר דער וועלט, פאַר זיין אייגן לעבן און פאַר די סאָציאַלע פּראָבלעמען אַרום אים. אויפוועקן אין אים די ווירדיקייט פון זיין אייגענעם איך און אים מאַכן קלאַסן־באַוואוסט אויף זיין ראָל אין דער געזעלשאַפט און אויסשמידן פון אים דעם קעמפער אויף דער זייט פון דער באַריקאַדע צו וועלכער ער געהערט.

דאָס זיינען דרינגענדיקע, ברענענדיקע פּראָבלעמען וועלכע דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט וועט מוזן לייזן אפן וועג פון זיין ווייטערדיקן וואוקס; אפן וועג פון דערציען נייע און גרעסערע קאַדרען, וואָס זאָלן אויף אַ ווירדיקן און ווירקזאַמען אויפן ווערן די בעסטע קעמפער קעגן רעאַקציע, פאַשיזם און אַנטיסעמיטיזם, פאַר אַ בעסערער און שענערער אָרדענונג — פאַר אַ סאָוועטישער אַמעריקע!

דער אָפיס פון אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט

ש. אַלמאַזאָוו

ווען מען לערנט אויף דער עלטער

א גרויסע צאָל אַרבעטער האָט אין דער יוגנט ניט געקראָגן קיין סיסטעמאַטישע בילדונג; א סך אַרבעטער זיינען קיינמאָל אין קיין שול ניט געגאַנגען; גאָר א סך אַרבעטער קאָנען אפילו ניט לייענען און שרייבן. צום קרעדיט פון דער לינקער אַרבעטער־באַוועגונג דאַרף געשטעלט ווערן די הילף און דערמוטיגונג, וואָס ווערט געגעבן אָט די אַרבעטער צו קריגן בילדונג. עפּשער איז די דערמוטיגונג נאָך מער וויכטיק ווי די הילף, ווייל די מערסטע אַרבעטער האָבן א פאַלשן באַגריף, אז אויב מען האָט ניט געלערנט אין דער יוגנט, איז שוין פאַרפאַלן — מען מוז שוין פאַרבלייבן אומגעבילדעט.

ווי אָפט קומט אויס צו הערן ווי אַן אַרבעטער זאָגט:

— עס איז שוין צו שפּעט איצט צו לערנען; מיין קאָפּ באַנעמט שוין קיין זאַך ניט. וויפיל אַרבעטער שעמען זיך גאָר צוגעבן, אז זיי קאָנען ניט לייענען און שרייבן; וויפיל אַרבעטער האָבן ביז לעצטנס גאָר ניט געקאָנט זיך פאָרשטעלן, אז זיי וועלן זיך זעצן אויף א שול־באַנק און זיך נעמען לערנען.

דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט קומט אַנערקענונג פאַר דעם, וואָס ער האָט די אַרבעטער דערמוטיקט זיך צו לערנען, פאַר דעם, וואָס ער האָט געשאַפן די מעגלעכקייט פאַר א גרויסער צאָל אידישע אַרבעטער צו קריגן בילדונג, דורך די צען יאָר פון זיין עקזיסטענץ האָט דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט געהאַט אין זיינע קלאַסן טויזנטער אַרבעטער, פון וועלכע אַסאַך זיינען איצט אָנגעזעענע טוער אין פאַרשיידענע מאַסן־אָרגאַניזאַציעס און לערער אין אונזערע שולן.

דער צען יאָריקער יובילײ פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט דאַרף אויסגענוצט ווערן צו דערמוטיקן נאָך נייע צענדליגער טויזנטער אַרבעטער צו נעמען זיך לערנען. איך וויל מיט מיין אַרטיקל מאַכן מיין בייטראָג צו באַווייזן, אז עס איז קיינמאָל ניט שפּעט זיך צו לערנען, ווייל מיין דערפאַרונג סיי אַלס לערער אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט, סיי אַלס לערער מיט ספּעציעלע קלאַסן אויסער דעם אוניווערזיטעט און מיט פּריוואַטע שילער — האָט מיך פולשטענדיק איבערצייגט, אז אפילו גאָר עלטערע אַרבעטער — אויב גאָר זיי נעמען זיך ערנסט צו זייער אויפגאַבע — קאָנען זייער אַסאַך דערגרייכן אויף דעם געביט פון געווינען בילדונג.

אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט האָב איך פיר יאָר צייט אָנגעפירט מיט א רעדנער־קלאַס. איך געדיינק זייער גוט די שעמעוודיקייט פון אַלע סטודענטן אין די ערשטע אָוונטן פון יעדן סעמעסטער. ניט איינמאָל האָט מיר א סטודענט שטילערהייט געפרעגט נאָך דעם ערשטן קלאַס:

— חבר לערער, איר מיינט טאַקע, אז איך קאָן זיך נאָך עפּשער אויסלערנען? איז טאַקע דאָ א זין זיך נעמען לערנען אויף דער עלטער?

אין די פראַגן איז געווען אי דערוואַרטונג, אז דער לערנער זאָל צעשטערן די שרעק, אז אויף דער עלטער קאָן מען זיך שוין ניט אויסלערנען קיין זאַך, אי א ניט גלויבן אין זיך זעלבסט — א ניט גלויבן, אז עס וועט סטייען געדולד און אויסדויער — אי א פאַרלאַנג וואָס איז אַזוי נאַטירלעך ביי קינדער — זיך צוטוליען צו עמיצן א שטאַרקערן און זוכן שוץ פאַר זיך — קריגן דערמוטיגונג פון דעם לערער, אז מען דאַרף לערנען, אז מען קאָן זיך נאָך אויסלערנען.

ווי אָפט איז אויסגעקומען אין אַזעלכע מאָמענטן צו פילן, אז מען מוז זיך היטן מיט א וואָרט, אז דער קלענסטער ניט טאַקטישער שריט, א ניט ריכטיקער בליק — קאָן אויף שטענדיק אַוועקאַרגענען דעם כייעשק ביי דעם געגעבענעם אַרבעטער צו וועלן לערנען. און ווי גרויס איז געווען די פרייד צו זען ווי דער זעלבער אַרבעטער, וועלכער האָט זיך אַזוי געוואַקלט אין די ערשטע אָוונטן, איז געוואָרן פעסט ביי זיך און וואָלט שוין דעם אוניווערזיטעט ניט פאַרלאָזן, אפילו ווען מען וויל אים פון דאָרט אַרויסטרייבן.

פאַר מיינע אויגן גייען דורך צענדליקער אַרבעטער, וועלכע האָבן זיך געלערנט אין אוניווערזיטעט, און וועלכע איך האָב געקאָנט פערזענלעך. איך טרעף איצט א סאַך כאַווירים אויף אָנגעזעענע פּאָזיציעס אין פאַרשיידענע אָרגאַניזאַציעס און איך דערמאָן זיך ווי אַזוי זיי האָבן אויסגעזעען ווען זיי זיינען ערשט אָנגעקומען אַלס „רעקרוטן" אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט. איך דערמאָן זיך מיט וויפיל שרעק זיי פלעגן זיין דורכגעדרונגען ווען זיי איז אויסגעקו־

מען צום ערשטן מאָל זיך אויפהויבן אין א קלאַס און ענטפערן אויף א פראַגע. צוגיין צום ברעט און עפּעס אָנשרייבן — איז געווען אַן עמעסע אָפּקומענִיש ראָס האָט מען געקאָנט לייכט זען.

ווי אַנדערש איז אָבער געווען דער צושטאַנד נאָכ־דעם, ווי מען איז אָפּגעווען אין אוניווערזיטעט עט־לעכע וואָכן: מען פלעגט זיך דערפילן פריי; מען האָט זיך געריסן צו ענטפערן אויף פראַגן; מען האָט זיך געפרייט ווי קינדער מיט דעם אייגענעם געלונגענעם ענטפער; א וואָרט פון לויב פון דעם לערער איז גע־ווען אַן עמעסער יאָנטעף.

איך האָב די סטודענטן אָפט פאַרגעבן ארבעט אהיים. מיט וויפיל פאָרזיכטיקייט זיי פלעגן ברייגגען זייערע געשריבען ארטיקלען. אסאך פון זיי האָבן ניט געקאָנט אויסלייגן; אסאך פון זיי האָבן ניט געוואוסט די עלעמענטאַרסטע קלאָלים פון גראַמאַטיק; עס איז געווען א שווערע ארבעט צו לייענען די פאַרשריבענע בלעטלעך, וואָס זיינען גאָר אָפט געווען אָנגעפילט מיט „קאָטשערעס און לאָפּעטעס"; נאָר וויפיל באַפרי־דיגונג עס איז געווען אין דעם באַוואוסטזיין, אז דו פירסט ארויס די ארבעטער אויף דעם וועג צו וויסן, אז זיי וועלן אָט באַלד בייקומען זייער אַנאַלפאַבעטיזם און ווערן בעסער צוגעפּאַסט צו פירן זייערע קאַמפן, צו דינען דער ארבעטער־באַוועגונג.

אָפט איז אויסגעקומען מיט אייניקע סטודענטן צו פאַרהאַנדלען פּריוואַט און זיי אָנווייזן זייערע פעלערן, ווייל די סטודענטן זיינען געווען גאָר געפילפולע און אַן אָפענע אָנווייזונג אויף זייערע טאָעסען וואָלט זיי פאַרטריבן פון אוניווערזיטעט.

און אָט קומט אַן אָוונט, ווען די סטודענטן זיי־נען שוין גרייט דורכצופירן א סימפּאָזיום איבער א געוויסער פראַגע; אָט קומט אַן אָוונט, ווען די סטו־דענטן פירן דורך א דעבאַטע — דער קלאַס איז איינ־געטיילט אין צוויי טיילן: איין טייל האָט אירע 2 פאַרטרעטער און די צווייטע טייל האָט אירע 2 פאַר־טרעטער. אַלע האָבן זיך געגרייט; מען איז געגאַנגען אין ביבליאָטעק; מען האָט געמאַכט נאָטיצן; מען האָט געבראַכט מיט זיך ביכער אין קלאַס, פון וועלכע מען וועט ציטירן געוויסע שטעלן צו באַווייזן, אָדער א צווייטן פּונקט.

א סטודענט, אָדער א סטודענטקע פירט אָן אַלס פאָרזיצער מיט דעם אָוונט. איז טאַקע מעגלעך, אז אָט די ארבעטער, וועלכע האָבן ערשט מיט עטלעכע כאַדאָשים צוריק מוירע געהאַט א וואָרט אויסרעדן אין קלאַס, זיינען דאָס די זעלבע, וועלכע קאָנען אַזוי פיין ארויסברייגגען זייערע געדאַנקען? איז טאַקע מעגלעך, אז אָט די דעבאַטאַנטן זיינען ארבעטער פון שעפער—ארבעטער, וועלכע האָבן ביז גאָר לעצטנס קיין בילדונג ניט געהאַט?

און אָט האָב איך איינגעפירט, אז אין געוויסע אָוונטן זאָל דער, אָדער א צווייטער סטודענט אָנפירן מיט דעם קלאַס. איך זיץ אַן א זייט און קוק זיך צו צו דעם באַווער, אָדער באַווערטע, וואָס פאַרנעמט מיין פּלאַץ. עס קוועלט אָן דאָס האַרץ, ווען אָט די באַ־ווייַרים, וועלכע זיינען ערשט גאָר ניט לאַנג צוריק געקומען אין קלאַס אַזעלכע אומבאַהאָלפענע ווייזן איצט ארויס אַזויפיל פייאיקייטן, אַזויפיל טאַקט און אַזויפיל וויסן.

צום שלוס פון יעדן סעמעסטער פלעגן די סטו־דענטן אין קלאַס מאַכן א ליאַמע טאַקע אין קלאַס גו־פע. ביי די זעלבע ביינקלעך, אויף וועלכע מען איז געזעסן אין לויף פון ווינטער, איז מען איצט געזעסן ווי מעבוטאָנים אויף א באַסענע; מען האָט אויסגע־שטעלט פרוכט און פליישן און געטראַנקען און מען האָט זיך געפרייט מיט דעם, וואָס מען האָט אָפּגע־לערנט א ווינטער.

איינער נאָך איינעם הויבן זיך אויף די סטודענטן און זיי דע־קלערן:

— דער אוניווערזיטעט האָט אונז דערהויבן.

— מיר האָבן געוואונען מער, ווי מיר האָבן דער־וואַרטעט.

— מיר האָבן זיך ערשט איצט איבערצייגט, אז מען מוז זיך לערנען; מיר וועלן דאָס לערנען שוין אַזוי גיך ניט אויפגעבן.

— ערשט איצט זעען מיר וויפיל דאָס לערנען וועט אונז העלפן מיר זאָלען בעסער קאָנען דינען דער ארבעטער־באַוועגונג.

איצט זיץ איך אָפט ביי א פאַרזאַמלונג און איך קוק זיך צו ווי א באַווער פירט געניט אָן מיט דעם פאָרזיץ און איך פריי זיך מיט דעם, וואָס זיין גע־ניטקייט איז געקומען אַלס רעזולטאַט פון זיין לערנען אין אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט.

איך ווייס, אז עס איז ניט קיין לייכטע אויפגאַבע צונישט צו מאַכן די פינסטערניש, וואָס די איצטיקע אָרדענונג האָט געשאַפן; עס איז ניט קיין לייכטע אויפגאַבע פאַר אַן עלטערן ארבעטער זיך גיין לערנען; עס איז ניט קיין לייכטע אויפגאַבע צו לערנען אַזאַ אַר־בעטער, נאָר די ארבעט איז נויטיק — וויסן איז דער שטאַרקסטער וואַפן; אומוויסנדיקייט איז די גרעסטע

געפאר. און פאר דעם מוזן מיר מיט אלע קויבעס אר־בעטן צו פארשפרייטן וואס מער בילדונג צווישן די ארבעטער מאסן. לאמיר טראגן צו די ארבעטער דעם אנזאג, אז לערנען איז קיינמאל ניט צו שפעט; זאל דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט מיט נאך מער דערפאלג טאן זיין גרויסע און וויכטיקע ארבעט צו שפרייטן בילדונג צווישן נייע טויזנטער און טויזנטער אידישע ארבעטער, וועלכע זאלען דורך זייער וויסן ווערן בעסערע בויער פון די יוניאנס, פון איקאר, פון אינטערנאציאנאלן ארבעטער אָרדן — פון דעם פאלק פראנט פאר קאמף געגן רעאקציע און פון דעם פאר־אייניקטן ארבעטער פראנט פאר דעם ענדגילטיקן קאמף פאר א וועלט פון פרייהייט און גליק — פאר א וועלט, וואו עס וועלן ניט זיין קיין מענטשן, וואס דארפן ערשט אויף דער עלטער זיך דעצן אויף דער שול־באנק.

סאלוט דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט; סאלוט די ארבעטער־סטודענטן; סאלוט דער באַ־וועגונג, וואס האט ארויסגערופן צום לעבן אזא אנ־שטאלט, וואס איז פאר די ארבעטער געווען אזוי לעבנסוויכטיק.

כאוויירים ארבעטער, נעמט זיך צום בוך; כאוויי־רים ארבעטער גייט אין כיידער אריין — מען דארף זיך לערנען אפילע אויף דער עלטער!

מיט געזאנג און פרייד באגריסן מיר דעם איד. ארבעטער אוניווערזיטעט צו זיין 10-יאריקן יוביליי

געזאנג סעקציע פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט

בעלא ווייַן, סעקר.

כאָר פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט

וו. באום

צום צען־יאָריקן יובילײ פון דעם איד. ארב. אוניווערזיטעט

שאבעס דעם 15טן מאי וועט דער אידישער אר־בעטער אוניווערזיטעט פייערן זיין 10 יאָריקן יובילײ פון פּראָלעטאַרישע קולטור טעטיקייט אין אמעריקע, אין אַ צייט ווען דער איד. ארב. אוניווערזיטעט האָט שוין היינט צו טאָג אַ נעץ פון פּראָלעטאַרישע שולן איבערן לאַנד. דער צען יאָריקער יובילײ פון דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט אין ניו־יאָרק וועט דעריבער זיין אַ יאָנטעוו פאַר דער אידישער ארבעטער וועלט פון אמעריקע, אַ יאָנטעוו פאַר די פילע לערער אין ארבעטער טוער וואָס דער אוניווערזיטעט האָט אין פאַרלויף פון זיין עקזיסטענץ צוגעגרייט.

דער איד. ארב. אוניווערזיטעט אין ניו־יאָרק איז געווען און איז היינט די איינציקע אידיש־פּראָלעטאַ־רישע קולטור אינסטיטוציע פאַר פּראָלעטאַרישע ביל־דונג. פּראָלעטאַרישע בילדונג — איז די לערע פון מארקסיזם, די לערע פון לעניניזם, די לערע פון לע־ניניזם אין דער איצטיקער עפּאָכע פון אימפּעראַליזם.

די פּראָגראַם פון איד. ארב. אוניווערזיטעט איז פולשטענדיק באַזירט אַף דעם וויסענשאַפטלעכן סאָ־ציאַליזם פון קאַרל מארקס. וואָס איז דאָס סאַמע באַ־ראַקטעריסטישע און בוילעטסטע אין דעם וויסנשאַפט־לעכן סאָציאַליזם פון קאַרל מארקס? „מארקס האָט געגעבן דעם פּראָלעטאַריאַט דעם באַוואוסטזיין פון זיין לאַגע אין דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט. מארקס האָט געוויזן דעם ארבעטער קלאַס די באַ־דינגונגען פון זיין באַפרייאונג, און דידאַזיקע באַדינ־גונגען פון דער באַפרייאונג פון פּראָלעטאַריאַט האָט מארקס געוויזן ווי אַ רעזולטאַט פון דער גאַנצער גע־שיכטלעכער אַנטוויקלונג, ווי אַ רעזולטאַט פון דער אַנטוויקלונג פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט. די סאָציאַליסטישע לערע האָט באַקומען באַ מארקסן אַ כאַראַקטער ניט פון אַ געוויסן בלויזן וואונטש, פאַרלאַנג, נאָר זי איז געקומען אַפן באָדן פון אויפ־דעקן די געזעצן פון דער געשיכטלעכער אַנטוויקלונג. דער סאָציאַליזם פון מארקסן, דער וויסנשאַפטלעכער סאָציאַליזם, איז געוואָרן מעגלעך נאָר אַף דעם גרונט פון שאַפן אַן איבערקערעניש אין דער גאַנצער היס־טאָרישער וויסנשאַפט, פון אויפדעקן די געזעצן פון דער געשיכטלעכער אַנטוויקלונג, פון שאַפן אַ גאַנץ נייע לערע אַף דעם געביט — דעם היסטאָרישן מאַ־טעריאַליזם. דער סאָציאַליזם פון מארקסן איז גע־וואָרן מעגלעך נאָר אַף דעם באָדן פון אויפדעקן ביזן סאָף די געזעצן פון דער עקאָנאָמישער אַנטוויקלונג און פון די עקאָנאָמישע פאַרהעלטנישן פון דער קאַפּי־טאַליסטישער געזעלשאַפט איבערהויפּט. אַף אַזאַ אויפן איז דער סאָציאַליזם פון מארקסן געקומען אַפן יעסאָד פון דער איבערקערעניש אין דער געשיכטלע־כער וויסנשאַפט און אין דער פּאָליטישער עקאָנאָמיע, וואָס ער האָט דורכגעפירט. דאָס אַלץ איז געוואָרן מעגלאַך אַף דעם גרונט פון אויפדעקן די אַלגעמיינע געזעצן פון דער אַנטוויקלונג, סיי אין דער געזעלשאַפט, סיי אין דער נאַטור און סיי אין דעם מענטשלעכן דענקען, דאָ האָט מארקס, קריטיש איבעראַרבעטנדיק די עקזיסטירנדיקע ביז אים וויסנשאַפט און פילאָזאָ־פיע, געשאַפן די פילאָזאָפיע פון דעם דיאַלעקטישן מאַטעריאַליזם, בלויז די פילאָזאָפיע פון דיאַלעקטישן מאַטעריאַליזם, האָט אים געגעבן די מעגלעכקייט גענוי צו באַווייזן און אויפדעקן, צו שאַפן די טעאָריע, וואָס גיט אַן ענטפער ניט נאָר אַף דער פראַגע וואו און וואוהין באַוועגן זיך די קלאַסן אין דער געגנוואַרט, נאָר אויך וואו און וואוהין זיי וועלן זיך באַוועגן אין דער נאָענטער צוקונפט" (סטאַלינס־פראַגן פון לע־ניניזם).

אָט דאָס איז דער וועג פאַר דעם אידישן ארבעטער סטודענט אין דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט צו שטודירן און לערנען דעם מארקסיזם, די טעאָריע פון קלאַסן קאַמף און די טעאָריע פון פּראָלעטאַרישער דיקטאַטור.

דער אויסדרוק פון אָט דער טעאָרעטישער פּרינ־ציפּן פעסטקייט סיי אין דער ארבעט פון די קלאַסן, סיי אין דער ארבעט ארום די קלאַסן פילט זיך אַף אַ געהעריקן אויפן.

אָט צום ביישפּיל אין אַ ווענדונג פון דער פאַר־וואַלטונג פון דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט צו די אידישע אָרגאַניזירטע ארבעטער פון ניו־יאָרק מיט עטלעכע יאָר צוריק, וועגן פּראָלעטאַרישער בילדונג; אָט וואָס עס זאָגט זיך דאָרטן: „צו וואָס בילדונג ביכלאַך, וואָס דערוואַרטן מיר פון בילדונג, בילדונג

דונג דארף געבן די מעגלעכקייט דעם מענטשן צו פארשטיין די וועלט אין וועלכער ער לעבט, צו פאר־שטיין די געזעלשאפטלעכע אָרדענונג אונטער וועלכער ער לעבט און די סיבעס וואָס זיינען פאראנטוואָרטלעך פאר אָט דער געזעלשאפטלעכער אָרדענונג. בילדונג דארף געבן די מעגלעכקייט פאר גרינטלעכער פאר־שטענדעניש פון אָט דער געזעלשאפטלעכער אָרדענונג און ווי צו ענדערן זי אין איינקלאנג מיט די געזעל־שאפטלעכע אנטוויקלונגס געזעצן. זאָגן דאָך די פּראָ־פעסאָרן אין די בורזשואזיע אוניווערזיטעטן צו די סטודענטן, וואָס גרייטן זיך צו זיין נאטור וויסנשאפט־לער — ווילט איר באהערשן די נאטור, דערקלערט און פאָרשט אוים גרינטלעך אירע געזעצן, אזוי ריידן זיי טאקע די בורזשואזיע פּראָפעסאָרן, אָבער וואָס טוען זיי אין דער ווירקלעכקייט? אין דער ווירק־לעכקייט האלטן די בורזשואזיע פּראָפעסאָרן די וויסנשאפט געשמידט אין קייטן. די בורזשואזיע גע־לערנטע זיינען די וועכטער פון דער דאָזיקער וויסנ־שאפט. זיי האָבן פּשאָרעסדיק סאָלידאריזירט די וויסנשאפט מיט מיסטיציזם און רעליגיע. בא זיי איז רעליגיע דאָס וויכטיקסטע און די וויסנשאפט האָס מינדערוויכטיקע און מוז זיך אונטערוואַרפן.

קען א וויסנשאפט וואָס איז געשמידט אין קייטן, א וויסנשאפט וואָס איז באזירט אף מיסטיציזם און רעליגיע דערקלערן גרינטלעך די געזעצן פון דער נאַ־טור? די געזעצן פון קאפּיטאליסטישער אנטוויקלונג?

די וויסנשאפט אונטער קאפּיטאליזם איז א וויסנ־שאפט א קאפּיטאליסטישע, אָט די קאפּיטאליסטישע וויסנשאפט איז הילפלאָז, זי קען ניט דינען דער מענטשהייט ווייטער. דער סאָוועטן פארבאנד אילוסט־רירט אָט דעם פאקט אמבעסטן. די וויסנשאפט אין סאָ־וועטן־פארבאנד דינט דער מענטשהייט, דינט דער געזעלשאפט, שפּילט אן אָנפירנדיקע ראָל אין דעם אויפבוי פּראָצעס פון סאָציאליזם און פארשנעלערט דעם איבערגאנג צו א קלאסנלאָזער געזעלשאפט — צו קאָמוניזם. דער מארקסיזם אין דער פארגאנגענ־הייט ווי אין דער קעגנוואַרט איז דער פולשטענדיקער אויסדרוק פון דעם עמעס, און די טעטיקייט פון דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט, וואָס איז פולשטענ־דיק באזירט אף דער פּרינציפּן פעסטקייט פון דעם מארקסיזם דארף און וועט זיין נאָך מער דערפאָלגרייך ווי ביז איצט, ווייל מארקסיזם אין דעם איצטי־קער צייט ווערט נאָך פולער אין טיפער באשטעטיקט.

מיין הארציקע באגריסונג צו דער פארוואַלטונג, דירעקטאָר, לערער און סטודענטן פון דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט און מיין וואונטש פאר ווייטערדיקן דערפאָלג.

א. טאבאטשניק

אידיש

די שפּראך פון מיין ווייטער היים,
דאָס לשון פון טאטן און זיידן;
אין די הענט איז דאָס ציגל און ליים,
אויף דעם צונג איז דאָס פלאמיקע ריידן.

ריידן — און הערן דעם קלאנג;
ריידן און פילן דאָס פייער,
און חברים פון וואָרט און געזאנג —
איז אלץ וואָס געווען איז מיר טייער.

נאָר איצט, ווען ס'רייפט מיין הארץ,
ווען געפילן שטעכן ווי שפּיזן,
ווען אויפן פאָן פון גרינטלעכן שוואַרץ
אנטפּלעקן זיך ליכטיקע ריזן.

שארף איך דאָס אידישע וואָרט;
יאָ, דאָס וואָרט פון א זאָגער און באדכן (בדחן)
ווי קריגער שארפן א שווערד
אין דער נאכט פאר אנטשידענע שלאכטן.

י. ב. ביילין

וואָס איז געשיכטע און צוליב וואָס דאַרף מען זי לערנען?

אין אַ ברייטערן זין איז געשיכטע אַ טייל, אָדער די סומע, פון אויפטוען, אידייען, געזעלשאַפטן, אינ־סטיטוציעס, וויסנשאַפטן און קונסטן — מיט איין וואָרט — אַלע דערפאַרונגען און פּאַסירונגען פון דער מענטשלעכער געזעלשאַפט, אין אירע טיילן אָדער צוזאַמענגענומען — קלאַסיפיצירט און דורכקאָנטראָ־לירט לויט צייט און אָרט.

יעדער וועלט־טייל האָט זיך זיין געשיכטע; יע־דע לאַנד און פאָלק, יעדע פּראָווינץ, יעדער קרייז, שטאָט אָדער שטעטל, דאָרף און דערפל, יעדע פאַ־מיליע און אַפילו יעדער איינציקער מענטש האָט זיך זיין געשיכטע.

אָבע־ אַפילו דער איינציקער מענטש, וועמענס „געשיכטע" עס ציט זיך געוויינלעך בלויז אויף יאָר־צענדליקער, איז ניט אומשטאַנד צו „געדענקען" אַלץ וואָס מיט אים האָט פּאַסירט. ער פאַרגעסט מיט דער צייט; עס מישן זיך באַ אים אוים די יאָרן, אָפט־מאָל אַפילו צעמישט זיך באַ אים פאַנטאַזיע מיט ווירקלעכקייט, כאָלעם מיט וואָר, זאַכן וועגן וועלכע ער האָט געהע־ט, אָדער געלייענט, מיט זאַכן וואָס זיינען מיט אים בעעמעס פאָרגעקומען. קיינער קען ניט געדענקען וואָס עס איז מיט אים פאָרגעקומען, ווען ער איז בלויז אַלט געווען עטלעכע מאָנאַטן. ער דאַרף זיך מיט דעם פאַרלאָזן אויף טאַטעס און מאַמעס, אויף זיידעס און באָבעס באַ וועמען די זיקאָרנס זיי־נען נאָך שוואַכער.

און דאָס וואָס דער איינציקער מענטש געדענקט שוין יאָ, איז מערסטנס צוליב דעם שטאַרקן איינדרוק, וואָס די פּאַסירונג האָט אויף אים געמאַכט. אָבער גראָד דער „שטאַרקער איינדרוק" ווייזט, ער איז דעמלט געוואָרן צעטרייסלט, אַרוים פון זיין נאָרמאַלן באַלאַנס, און ווער קען גאַראַנטירן, צי פון שרעק, אָדער פון פרייד, אָדער פון אויפרעגונג האָבן באַ אים ריכטיק פונקציאָנירט די אויגן און האָט געזען זאַכן אין זייער ריכטיקן געשטאַלט, אַז ער האָט ריכטיק געהערט, ריכטיק פאַרשטאַנען דעם באַטייט פון דער גאַנצער פּאַסירונג?

און ווען דער איינציקער מענטש פירט אפילו אַ טאָג־טעגלעכן רעקאָרד, אַ טאָג־בוך פון אַלע זיינע פּאַסירונגען און פון אַלע פאַקטן פון זיין לעבן, איז עס נאָך אַלץ ניט קיין געשיכטע, ווי מאַרקסיסטן פאַרשטייען זי. אַ רעקאָרד פון פאַקטן אַליין איז נאָך ניט קיין געשיכטע, קאָל־זמאַן עס איז נישטאָ דער געשיכטלעכער פאָדים, וואָס וועבט צוזאַמען אַלע פאַקטן אין איין געשיכטלעכן מאַטעריאַל, קאָל־זמאַן עס זיינען נישטאָ די קעגנזעצלעכע פאַרבינדונגען צווישן פאַקט און פאַקט, און קאָל־זמאַן די דאָזיקע געשיכטע איז אָפּגעריסן פון דער גאַנצער סאָציאַלער סוויווע, פון דעם גאַנצן קאָמפּלעקס פאַקטן פון אַרו־מיקן לעבן.

אויב האָס איז דער פאַל מיט אַ געשיכטע פון אַן איינציקן מענטשן, וועמענס צייט־לויף איז אַזוי באַ־גרעניצט, וועמעס אָרט איז אַזוי ענג, און וועמענס צאָל פאַקטן זיינען ווי אַ טראָפּן אין יאַם אין פאַר־גלייך מיט דער געשיכטע פון אַ קאָלעקטיוו, היינט ווי איז שוין די געשיכטע פון אַ גאַנץ פאָלק, פון אַ גרופּע פעלקער, פון אַ גאַנצער ציוויליזאַציע?

אויך דער מענטשלעכער מין, די מענטשהייט, האָט איר קינדהייט, וועגן וועלכער זי „געדענקט" ניט, וועגן וועלכער עס זיינען נישטאָ קיין דאָקומענטן, קיין טאָג־ביכער, קיין „איבעגעלאָזטע שפּורן אין זאַמד". זי „פאַרלאָזט זיך" אין אַזאַ פאַל אויף אירע באָבעס און זיידעס, אויף זייערע מייסעס, זאָגאַר, לעגענדעס. אַזוי זעען מיר ווי אין די „געשיכטעס" פון דער אַלטער באָוול דערציילט זיך מייסעס וועגן פּאַסירונגען מיט „700 טויזנט יאָר צוריק", וועגן קיניגן, וואָס האָבן געלעבט 40 טויזנט יאָר, און נאָך פאַרשיידענע באָבע־מייסעס.

די געשיכטלעכע וויסנשאַפט קען זיך ניט „פאַר־לאָזן" אויף קיינעמס זיקאָרן. זי מוז האָבן דאָקומענ־טירטע באַווייזן, וואָס זיינען דורכגעקאָנטראָלירט און באַשטעטיקט דורך אַנדער־ע דאָקומענטן און באַ־וויזן. פון זיי נעמט זי די פאַקטן. אירע דאָקומענטן ווערן צוזאַמענגעקליבן אויף פאַרשיידענע פּלעצער — אין די פאַרשאָטענע און פאַרגראָבענע אויבערשטע ערד־שיכטן, ביי די ראַנדן פון טייכן און יאַמים, אין די פעלזן־שפּאַלטן פון אַמאָל־באַוואוינטע בערג, אין די כורוועס פון אונטערגעגאַנגענע יעשואוים, אין די אַלטע בעים־אויל־אָמס, טעמפּלען, און פאַרזונקענע כאַטעס. אַ דאָקומענט איז ניט בלויז אַ בוך, אַ בריוו, אַ טפילע, אָדער אַ ליד. אָפט דערציילט אַ שטומער

שטיינערנער געצייג מיט וואָס מענטשן האָבן זיך פאַרצייטנס באַנוצט, מער ווי אַ בוך, וואָס איז צו־זאַמענגעשטעלט בלויז אויפן גרונט פון „געטלעכער אַנטפּלעקונג", אָדער אויף לענענדעס פון זיידעס און באָבעס.

אָבער אויך די לענענדעס און סאַגאַס זיינען מאַ־טעריאַלן, וואָס ווערן ניט אַרויסגעוואָרפן אויפן מיסט־קאַסטן. אין זיי זיינען פאַראַן געוויסע געשיכט־לעכע רוי־מאַטעריאַלן, וואָס ווערן אָפּגעקליבן און געלייטערט. שפּראַכן, אַלטע ווי נייע, האָבן אין זיך פיל היסטאָרישע „דאָקומענטן". אויך מינהאָגים און זיטן פון פעלקער — פאַרגעשריטענע און צוריקגע־שטאַנענע — דינען פאַר געשיכטלעכן מאַטעריאַל אַרויסצוברענגען און פעסטשטעלן געוויסע פאַקטן.

אָבער, ווי שוין געזאָגט, זיינען נאָך אָנגעקליבענע פאַקטן ניט קיין געשיכטע, פּונקט ווי אָנגעקליבענע הורבעס פון ציגל, זאַמד, צעמענט, האָלץ און אייזן, וואָס מ'האָט צוגעגרייט צו בויען אַ געביידע — זיי־נען נאָך ניט קיין געביידע. זיי זיינען בלויז מאַטע־ריאַל פאַר אַ ביניען. פאַקטן זיינען בלויז דעמלט אַן „איינגעשפּאַרטע זאַך", לויט דעם ענגלישן שפּריכ־וואָרט, ווען מיר נעמען זיי אין זייער גאַנצקייט, אין זייער אינעווייניקסטן צוזאַמענהאַנג, אין דער דיאַ־לעקטישער איינהייט פון זייערע ווידערשפּרוכן, אין דעם קאָנקרעטן אַנאַליז פון זייער גאַנצער היסטאָרי־שער סוויווע, פון די סאָציאַל־עקאָנאָמישע פאָרמאַ־ציעס און קלאַסן־קויכעס, און די אידעאָלאָגיעס, וואָס אַנטשטייען אַלס אַן אָפּשפּיגלונג אין די מויכעס פון די באַטרעפנדיקע קלאַסן און גרופּן.

אָבער מ'פרעגט זיך אָפטמאָל: צוליב וואָס איז דער גאַנצער אייסיק? צוליב וואָס גריבלען זיך אי־בער זאַכן, וואָס זיינען געווען אַמאָל? צוליב וואָס לאָזן זיך באַרירן פון דער טויטער האַנט פון דער פאַרגאַנגענהייט — דאָס, וואָס איז געווען קען מען האָך סאַי־ווי ניט ענדערן? פאַרוואָס זיך ניט בעסער אָפּגעבן מיט'ן היינט אין וועלכן מיר לעבן, און צו וועלכן מיר קענען נאָך צולייגן אַ האַנט, ענדערן אים און מאַכן, אַז דער מאָרגן זאָל זיין בעסער?!

באַ די וואָס פרעגן אַזעלכע קאַשעס איז רעכט אַרויסצוואַרפן אַלץ פון דער אַלטער וועלט אויפן מיסט־קאַסטן. זיי פאַרשטייען ניט, אַז זיי וואָלטן דערמיט אַרויסגעוואָרפן דעם געבורט־הייבל צוזאַמען מיט'ן קינד. איין זאַך איז ווען מ'לערנט געשיכטע מיט'ן צוועק צו באַוואונדערן און פאַרגעטערן דאָס אַמאָליקע און גרינגשעצן דאָס היינטיקע, און אַ צוויי־טע זאַך איז צו פּרובירן קריטיש פאַרשטיין, אויספאָרשן און אַנאַליזירן דאָס אַמאָליקע קעדיי טיפער און בע־סער צו פאַרשטיין דאָס היינטיקע. אַרויסצואַוואַרפן די געשיכטע פון דער פאַרגאַנגענהייט וואָלט געמיינט אַרויסצואַוואַרפן אַלע דערפאַרונגען, וואָס די מענטש־הייט האָט אָנגעזאַמלט אין פאַרלויף פון טויזנטער יאָרן. דאָס וואָלט געמיינט, אַז מיר מוזן אַליין בלאָנ־דזשען און בראָדזשען און זוכן זאַכן, וואָס זיינען שוין לאַנג פאַר אונז געפונען געוואָרן; וואָלט גע־מיינט איבערכאַזרן פאַרשיידענע טאָעסן, וואָס מיר וואָלטן געקאָנט אויסמיידן; דאָס וואָלט געמיינט איבערלאָן פאַר אונערע סאָנים דעם גאַנצן אויצער פון דערפאַרונגען פאַר זיך; דאָס וואָלט דערלויבט די בורזשואַזע היסטאָריקער צו האָבן דעם גאַנצן פעלד אין זייער רעשום, און פעלשן די געשיכטע (האָס וואָס זיי טוען טאַקע) אָן קיין שום מוירע, אַז מ'זאָל זיי כאַפּן באַ דער האַנט.

טאַקע צוליב די אינטערעסן פונם היינט און דעם מאָרגן מוזן מיר וויסן וואָס עס איז געווען נעכטן. מיר זיינען ביכלאַל ניט גרייט אָנצוהייבן אַלץ אויף דאָס ניי. מיר ווילן איבערנעמען פון די פאַרגאַנגענע דוירעס און סאָציאַלע אָרדענונגען אַלץ וואָס איז ווערטפול אין טעכניק, וויסנשאַפט און קונסט. דוי־רעס אַרבעטנדיקע, דענקער, פאָרשער און קינסטלער האָבן אָפּגעגעבן זייערע לעבנס פאַר זייערע דערגריי־כונגען, און מיר וועלן ניט פאַרניכטן דאָס וואָס מיר קענען נאָך איצט געברויכן, ווי לענין האָט אונז גע־לערנט:

„. . . דער מאַרקסיזם האָט פאַר זיך אויסגעקעמפט זיין אַלוועלטלעך היסטאָרישע באַדייטונג, אַלס אַן אי־דעאָלאָגיע פונם רעוואָלוציאָנערן פּראָלעטאַריאַט, מיט דעם, וואָס ער, דער מאַרקסיזם, האָט בעשום אופן ניט פאַרוואָרפן די ווערטפולע דעראָבערונגען פון דער בורזשואַזער וויסנשאַפט, נאָר פאַרקערט, האָט אי־בערגענומען און איבערגעאַרבעט אַלץ וואָס איז גע־ווען ווערטפול אין דער איבער צוויי טויזנט יאָריקער אַנטוויקלונג פון דעם מענטשלעכן געדאַנק און קול־טור." (לענין, 25טער באַנד, זייט 409, רוסישע אויסגאַבע).

דאָס איז עמעס בענויגע וויסנשאַפט ביכלאַל (און געשיכטע איז אַ טייל פון דער וויסנשאַפט) און בענויגע קולטור ביפּראַט. קולטור איז די סומע און דער טאַמצים פון די געשיכטלעכע אַנטוויקלונגען אויפן גייסטיקן געביט. עס איז אוממעגלעך צו באַ־גרייפן די קולטור וואָס מיר שאַפן היינט, אָן דעם וויסן וועגן די פאַרשיידענע שטאַפּלען אין דער אַנט־וויקלונג פון קולטור.

די מאָדערנע אינטערנאַציאָנאַלע וועלט־קולטור איז די סומע פון דער אַנטוויקלונג פון די פאַרשיי־דענע נאַציאָנאַלע קולטורן. מיר, אידישע אַרבעטער, פונקט ווי אַרבעטער פון אַנדערע נאַציאָנאַליטעטן, טאָרן ניט איבערלאָזן די קולטור און די העלדן פון אונזער געשיכטע אין די הענט פון דער אידישער בורזשואַזיע, אין די הענט פון די שאָוויניסטן, קעדיי דורך זייער נאָמען און טראַדיציע אָנהאַלטן זייער העגעמאָניע אויף די ברייטע אידישע מאַסן.

מיר, די אַרבעטנדיקע און האָרעפּאַשנע מאַסן, זיינען די עמעסע זין פון אונזער פאָלק, די עמעסע יאָרשים פון די מאַקאַבייער־העלדן, פון די בראַווע זעלאָטן, וואָס האָבן געוואָגט צו שטעלן זיך קעגן דעם רוימישן אימפּע־יאַליסטישן יאָך. דאַרפן מיר הייַנט זיין ווייסן, דאַרפן מיר דאָך וועגן זיי לערנען.

אָט וואָס כאַווער דימיטראָוו האָט געזאָגט אויף דעם 7טן קאָמוניסטישן וועלט־קאָנגרעס:

„יענע קאָמוניסטן, וואָס רעכענען, אַז דאָס אַלץ האָט ניט צו טאָן מיט דער זאַך פון דעם אַרבעטער־קלאַס; יענע קאָמוניסטן וואָס טוען גאָרניט אויף צו באַלייכטן היסטאָריש־ריכטיק, אין עמעסן מאַרק־סיסטישן, מאַרקסיסטיש־לענינישן, לענינישן־סטאַלינישן־גייסט פאַר די אַרבעטנדיקע מאַסן די פאַרגאַנגענהייט פון זייער פאָלק, קעדיי צו פאַרבינדן זייער איצטיקן קאַמף מיט זיינע רעוואָלוציאָנערע טראַדיציעס אין דער פאַרגאַנגענהייט, — יענע קאָ־מוניסטן גיבן פרייוויליק אָפּ די פאַשיסטישע פאַלסי־פיקאַטאָרס אַלץ וואָס איז ווערטפול אין דער היסטאָ־רישער פאַרגאַנגענהייט פון פאָלק קעדיי אָפּצונאַרן די פאָלקס־מאַסן".

אונזער אַרבעט אין די טיפעניש פון אונזערע מאַסן וועט קענען זיין עכטער, נאַטירלעכער, דער־פאָלגרייכער, אויב מיר ווילן צו זיי צוגיין דורך די נאַטירלעכע פאָלקס־קאַנאַלן, דורך אונזערע נאַציאָנאַלע פאָרמען, דורך דער געמיינשאַפטלעכער פאַרבינדונג פון אונזער קולטור און דורך אונזער געמיינשאַפט־לעכן קאַמף קעגן די פאָלקס־סאָנים און עקספּלואַ־טאַטאָרס פון די ברייטע מאַסן.

מיר מוזן אויך באַהערשן די אידישע געשיכטע פון אונזער שטאַנדפּונקט און ניט פון די, וואָס מאַכן פון איר אַ ווערקצייג פאַר די סאַמע פינסטערסטע שאָוויניסטישע אידייען.

סעריע לעקציעס איבער דער אינטערנאַציאָנאַלער לאַ גע מיט כיטע גינאַ מעדעם (די ערשטע רעכטס

א. מאַרקאָוו

פון דער „וואָרקערס סקול" צום אידישן ארב. אוניווערזיטעט

האַרציקע גרוסן אייך, כאַווירים פונם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט. צען יאָר ארבעט אין פאַר־שפּרייטן די טעאָריע פון מאַרקסיזם־לענינזם איז אַ וויכטיקער בייטראָג צו דער רעוואָלוציאָנערער ארבעטער באַוועגונג. די פּאָליטישע דערציאונג פון די ארבעטער־מאַסן, און באַזונדערס די פּאָליטישע דערציאונג פון דעם אַוואַנגאַרד פונם ארבעטער־קלאַס, די מיטגלידער פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, איז איינע פון די וויכטיקסטע אויפגאַבן פון אונזער פּאַרטיי. די ריכטיקע פּאָליטישע דערציאונג, אין אַ מאַרקסיסטיש־לענינסטישן זין קאָן דערגרייכט ווערן בלויז דורך דער ריכטיקער אָנווענדונג פון טעאָריע און פּראַקטיק.

דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט פירט אָן דערציערישע טעטיקייט צווישן די אידישע ארבעטער, וועלכע קאָנען זיך ניט לייכט אָרייענטירן אין דער ענגלישער שפּראַך, טוט גוטע ארבעט. אינם מעשעך פון יאָרן האָט דער אַנשטאַלט גראַדואירט אַ היפּשע צאָל כאַווירים אויסגעשטאַט מיט דעם טעאָרעטישן וויסן, וואָס איז נויטיק פאַר אונזער ארבעט.

מיר, וועלכע פירן אָן דיזעלביקע ארבעט אויף אַ גרעסערן מאַסשטאַב, דורך דער „וואָרקערס סקול", זיינען באַקאַנט מיט די פילע שווערקייטן, וואָס אַזאַ אַנשטאַלט באַגעגנט. ס'זיינען פאַראַן פינאַנציעלע שווערקייטן. לעהיפעך פון די בורזשואַזע אוניווערזיטעטן, קאַלעדזשעס, א. אז. וו., וועלכע קריגן ביישטייערונגען אין מיליאָנען דאָלאַרן פון דער בורזשואַזיע, מוזן אונזערע אַנשטאַלטן זיך אויסהאַלטן פון דעם קליינעם סכאַרלימעד און די קליינע בייטראָגן, וואָס קומען פון די ארבעטער. ס'זיינען אויך אָפט פאַראַן שווערקייטן וועגן דעם לערער פּערזאָנאַל. אונזערע לערער ווערן רעקרוטירט פון די רייען פון אַקטיווע כאַווירים, וואָס האָבן אויף זיך אַ היפּש ביסל אָנלאָדונגען אין דער באַוועגונג. דער דערפאָלג פון דעם לערן־אַנשטאַלט איז דעריבער דער רעזולטאַט פון דער קאָאָפּעראַציע פון די לערער, סטודענטן און פאַרוואַלטונג, און פון דער קאָאָפּעראַציע פון די פילע הונדערטער ארבעטער, סימפּאַטיזירער, וואָס העלפן אים אָנגיין מיט זיין ארבעט.

אין דער איצטיקער צייט האָט אונזער ארבעט נאָך אַ גרעסערע באַדייטונג. די סאָנים פונם ארבעטער קלאַס אין די פאַראייניקטע שטאַטן פון אַמעריקע, די רעאַקציאָנערע קויכעס פונם פינאַנץ קאַפּיטאַל מאָביליזירן אָפן און אין געהיים זייערע קויכעס אָנצוגרייפן די רעכטן פון די ארבעטער זיך צו אָרגאַניזירן און צו קעמפן פאַר בעסערע באַדינגונגען. די רעאַקציאָנערע עלעמענטן צילן זייער הויפּט פייער קעגן דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי... זיי טוען עס אונטער די נעמען „פרייהייט", „אַמעריקאַניזם" א. אז. וו. א. אז. וו. זייער ציל איז אַריינצופירן פאַשיזם דאָ אינם לאַנד, צו פאַרשקלאַפן די ארבעטנדיקע מאַסן אַזוי ווי זיי זיינען פאַרשקלאַפט אין דייטשלאַנד, איטאַליע, יאַפּאַן א. אז. וו. די קאָנטרעוואָלוציאָנערע באַנדע פון פאַשיסטישע אַגענטן אינם לאַנד פון די טראָצקיסטן טוען זייער טייל צו העלפן די קאַפּיטאַליסטישע קויכעס אין די פאַראייניקטע שטאַטן דורך פּרוווען שפּאַלטן די ארבעטער רייען, דאָס אַלץ מאַכט נויטיק אַ גרעסערע וואַכזאַמקייט מיצאַד אונזערע כאַווירים. עס פאָדערט אַ פּאָליטישער אַנטוויקלונג, וואָס וועט העלפן פאַרטרייבן דעם סוינע פון די ארבעטער רייען. אונזערע לערן־אַנשטאַלטן, די „וואָרקערס סקול" און דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט מוזן נעמען אָט־די אויפגאַבעס זייער ערנסט, פאַרבעסערן אונזער ארבעט און ווערן אַ נאָך וויכטיקערער, אַ נאָך טיכטיקער אינסטרומענט אין דער פּאָליטישער דערציאונג פון די מאַסן.

לאָמיר אַנטוויקלען אונזער ארבעט אינם גייסט פון די פאָלגנדיקע ווערטער פון כאַווער סטאַלין:

„די פּאָליטישע טעטיקייט פון אונזער פּאַרטיי מוז אויפגעהייבן ווערן צו דער ריכטיקער הויך, מאַכנדיק פאַר דער הויפּט אויפגאַבע די פּאָליטישע צוגרייטונג און באָלשעוויסטישע פאַרהאַרטעוודיקייט פון די פּאַרטייאישע, סאָוועטישע און עקאָנאָמישע קאַדרען."

(רעדע געהאַלטן אַפן לעצטן פּלענום פונם צ. ק. פון דער סאָוועטישער קאָמפּאַרטיי).

איין כעסאָרן אין דער אַרבעט פון די ביידע לערן־אַנשטאַלטן איז געווען דאָס פעלן פון אַ נאָענטער קאָ־אָפּעראַציע. אָפטע קאָנפערענצן פון די לערערשאַפטן, ווי פון די פאַרוואַלטונגען פון ביידע אַנשטאַלטן וואָלט אַ סאַך מיטגעהאָלפן צו פאַרבעסערונגען אין זייער אַרבעט. אָט דער כעסאָרן מוז קאָרעגירט ווערן.

מיט צען יאָר דער־פאַרונג אין מאַרקסיסטיש־לענינ־ניסטישער דערציאונג, אונטער דער פירערשאַפט און האַשגאָכע פון דער גרויסער פּאַרטיי, די קאָמוניסטי־שער פּאַרטיי פון די פאַראייניקטע שטאַטן פון אַמע־ריקע, וועט דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט מאַרשירן פאָרווערטס צו גרויסע דערפאָלגן, גרויסע דערגרייכונגען.

דאָוויד סעלצער

כעוורע־יאַטן

(געווידמעט דעם ערשטן גראַדואיר־קלאַס 1928)

איך דערמאָן זיך אין אַ שטילער גאַס,
אין אַן אָפּגעלאָזטער דירע,
סע טומעלט ערשטער גראַדואיר־קלאַס
כעוורע־יאַטן — צוואַנציק אירע.

ביז ס'וועט גלעקל ווידער קלינגען,
ביז אַריינשלייכן וועט נייער לערער,
האָט מען זיך אין קרייז צעזיצנען,
ווי רעקרוטן נאָך דער שלאַכט־מאַנעווער.

פלאַמט אויף אַ ליד, אַ העפקער־ניגן,
סטענקע ריאַזין יאָגט אויף שטרעקעס
ליד פון האַרעפּאַשנע לייד־און־גליקן —
באָרעך שולמאַן, הירשקע לעקערט.

אומרו־גלעקל צינגלט אויף מעטאַל,
לערער שמייכלט שוין צופרידן:
— „זאָגט, דער ערשטער אינטערנאַציאָנאַל
האָט ווי אַזוי געווירקט אויף אידן?"

כעוורע נידערט אויף די שטענדער־בענק,
בלוט לויפט אָנפרעגן געהירן:
— „דאַכט זיך, ליבערמאַן, כ'געדענק,
און ווינטשעווסקי פּראָקלאַמירן . . .

און עס יאָגן צייט־עקספּרעסן,
לאָנדאָן, ווילנע און סמאַרגאָן,
בונטן, סטאַטשקעס און עקצעסן;
און עס פלאַטערט רויטע פאָן.

רוף עלעקטרישער קלאַפּט ווידער,
וועקט צום היינטיקן יאָרהונדערט:
— „אין לאָקאַל צוויי־און־צוואַנציק אַ געפילדער,
שטאַרקע שלאָגן, פיל פאַרוואונדעט".

כעוורע — איבער בענק, אַרונטער שטיגן,
הערצער פליען שוין אויף גאַס.
לערער שיקט זיי וואונדער־בליקן,
קוועלט פון קינדער פון זיין קלאַס.

אַפּריל, 1937

י. אָפּאַטאָשו

לערער.

שוין דער צווייטער מעס־לעס ווי דער שניי פאַלט, מאַכט לענגער דעם גרויען, איינגעלאָפענעם טאָג. אויס גאַס, אויס טראָטואַר — אַ ברייטער וועג, וואָס איז אי בלוי, אי ווייס. און איבער דעם וועג, טיף אין שניי, דעכער, דעכלעך, פּלויטן און טעלעגראַף־סלופּעס. ארום די טעלעגראַף דראָטן איז דער שניי האָריק, הענגט, ווי צעדריבלטע וואַטע, ווי פּראַנזן.

די שויבן פון דער לעקערט־שול, וואו דער פאַר־דאַרטער קיט האָט שוין לאַנג זיך אויסגעקרישלט, די אויסגעבויגענע בילדער פון לענין און פּריץ, וואָס הענ־גען איבערן פענצטער — אַלץ צעטרייסלט זיך ביי יעדן ריס פון ווינט. איבער דער טיר, וואָס שטייט אָפּ, איבער די דינע הוילע ווענט טראָגט זיך אַ קלאַ־פּעריי פון פינגער: — לאָזט אַריין, לאָזט אַריין.

שלוימע, אַ ניו־יאָרקער לערער, מיט גרויסע, טרוי־עריקע אויגן, שטייט אין פענצטער און ווייסט שוין אַליין נישט, צי עס שנייט פון אויבן, צי פון אונטן, צי מען וויל גאָר פאַרשיטן די וועלט מיט פּוך־פעדערן. און אַז דאָס קליינע אייוועלע קאָן ניט באַהייצן די קאַ־זאַרמע, וואָס איז אי אַ קינדער־שול אי אַ שלאָפצימער, אי אַ קיך—דאָס אַרט ניט שלוימען, און אַז ער, שלוי־מע, קריגט איינמאָל אין צוויי וואָכן, איינמאָל אין דרַיי וואָכן סכירעס, איז וואָס? און אַז די דירע איז גאָר־נישט צוגעפּאַסט פאַר קיין קינדער־שול? עס איז גאָר אַ געוועלב, וואָס איז כאַדאָשים געשטאַנען ליידיק, און דער ווינטער קאָן אַלץ נישט אויספרירן דעם רייעך פון אויל און הערינג? שלוימע שפּרייזט־איבער די אַלע מעניעס, לאַכט. כאָטש די אויגן בלייבן טרויע־ריק, און אַז מען דאַרף — מעג זיין אַ געוועלב, אַ כורווע — אַבי ער לערנט מיט קינדער אידיש.

דאָס אַלץ וואָלט אים נישט געאַרט, אַפילע נישט אָנגענאַנגען. עס עגבערט אים אָבער יאָ און ער ליידט, וואָס די „פּלו" און דער שווערער קאַנאַדער ווינטער האָבן צעיאָגט די קינדער פון זיין שול, פון דוואוירעס שול.

ביידע, ער און דוואוירע, האָבן זיך געריסן פאָרן אין דער פּראָווינץ, וואו עס פעלן קויכעס, וואו דער אידישער מענטש איז פאַרגרעבט — פעדלט ער, האַנדלט ער, קינדלט ער און האָט גרויסע אָפּשיי פאַר געלט. שלוימע און דוואוירע גלויבן נאָך איצט, אַז מען קען דעם צוריקגעשטאַנענעם מענטשן איבער־מאַכן, איבעראַנדערשן. זייערע קינדער — אַוואַדע און אַוואַדע. האָבן ביידע לערער, איבערגעגעבענע, פאַר־ליבטע, זיך פאַרקליבן אין דער קאַנאַדער שטעטל, צוגעחונגערט און געלערנט מיט קינדער אידיש, זיך צוגעקוועלט און געשפּילט מיט פּעדלערס טעאַטער, זיי פאַרגעלייענט שאָלעם אַלייכעמען, פּערעצן, גערעדט מיט זיי וועגן העסן, מאַרקסן און לענינען.

איצט איז דוואוירע קראַנק. נישט ווייט פון איי־וועלע, הינטער אַ שפּאַניש ווענטל, ליגט זי אויף אַן אייזערן בעטל און פיבערט שוין דעם פערטן טאָג. איר קאָפּ ווערט לייכטער, לופטיקער, הויבט זיך, דאַכט זיך, פון קישן. די הענט קריכן אַרויס פון די קאָלדרעס, דעקן זיך אָפּ. די ברוינע אויגן, פאַר־לאָפענע, ווי ביי איינעם, וואָס וויל אַ נאָס־טון און קאָן נישט, קוקן אויף דער וואַנט, וואו עס הענגט אַ שמאָלער טאָוול — „אַרבעטער פון אַלע לענדער..." און איבערן טאָוול — מאַרקס, אַ באַוואָקסענער. אויף די הייסע צעשפּאָלטענע ליפּן, וואו די הויט שיילט זיך, קלייבן זיך טיינעס:

— ווער איז שולדיק, וואָס אין שטעטל איז נישטאָ קיין פאַבריק־אַרבעטער? און די באַלמעלאָ־כעס — די שניידערס, די שוסטערס, סטאָליאַרעס? ניין און ניין און ניין! אוממעגלעך זיי אָפּצורייסן פון דעם מיניען, פון דער טאַלמיד־טוירע, אוממעג־לעך זיי אַריינצוציען אין דער שול־אַרבעט. הא, מאַרקס, וואָס זאָגסטו דערויף? דאַווקע די פּעדלערס, די קרעמערס, וואָס לעבן פון גזיילע, פון גנייווע, זיי שטיצן די סטרייקערס, זיי לאָזן דיר נישט אַרויס פון מויל, מאַרקס, זיי גלויבן אין דיר, אין דיין טוירע, וואָס זאָגסטו דערויף?

די בייכיקע רוקנס פון די ביכער, וואָס זיינען צע־שטעלט אויף די פּאָליצעס, שווייגן. די קאַלטע לע־קערט־שול, וואָס מען קאָן נישט דערהייצן, שווייגט. שלוימע, אַזאַ הויכער, אַזאַ שמאָלער, פאַרנעמט גאָר קיין פּלאַץ נישט, שטייט אין פענצטער און שווייגט אויך. און אַ טריט ווייטער — שניי, שניי, שניי. און אין שניי דער אידישער אישעוו — איין־ און צוויי־

גאָרנדיקע שטיבלעך, וואו מען בענשט נאָך פרייטאָג־צו־נאַכט ליכט. די מיקווע הייצט זיך — מאַמעס זאָלן קינדלען אָן אַ כעשבן. דאָס יונגוואַרג רייסט זיך קיין ניו־יאָרק, בענקט. און אַז דאָס בענקען ווערט גאָר גרויס, רייסט איינער זיך אָפּ פון דער העלער הויט, אַנטלויפט מיט אַ פראַנצויזקע, צי פאַרקערט, און דער אישעוו נעמט גיין אויף רעדלעך, שאָקלט פאַר אַ ווײַלע אַראָפּ פון זיך דעם טרויער.

דער אָוונט, אַ גרויער, רוקט זיך פון די ווינקלען, פון אונטער די בענק, מאַכט קלענער דאָס צימער. דורכן פענצטער הויבט זיך דער שניי, טראָגט זיך פאַרביי אין ליליע פּאַסמעס. און אין דרויסן רייסט דער ווינט שטיקער, פאַרקלייבט זיך אין די שפּאַרעס פון די ווענט, פון דאַך, היילט ווי הונט, דער פלאַם אין אייוועלע צעברענט זיך, סיקעט, טרייבט פון זיך די גרויקייט, רויטלט זיך אויפן דיל.

— של־וי־מע.

האָט דוואוירע אים גערופן? זי געדענקט אַליין נישט. זי קוקט אים נאָך, ווי ער שפּאַנט צווישן די בענק, די הענט טיף אין די הויזן־קעשענעס. ער פאַרטשעפּעט דאָ אַ לערנביכל, דאָרט אַ לערנביכל, הערט נישט ווי די ביכלעך פאַלן הינטער אים און שפּרייזט ווייטער. שלוימע וויל וויסן, צי ער און דוואוירע האָבן טאַקע געשלעפּט אַ גאַנצן זומער אַ שטיינדל צו אַ שטיינדל, צי זיי האָבן טאַקע געשלעפּט ליים, געקנאָטן ציגל, זיי געטריקנט, געברענט, און איצט, ווען מען דאַרף זיך שטעלן בויען, האָט אַ שוואַרץ־יאָר אָנגעטראָגן אַ „פלו" . . . ליגט דוואוירע, ליגן העלפט קינדער, און די לעקערט־שול פּוסטע־וועט, שלינגט־איין צוויי מאָל אַזוי פיל קוילן און קאָן זיך נישט דערוואַרעמען.

— שלוימע! שלוימע!

רופסט מיך?

ער שטייט שוין אַ געבויגענער איבער דוואוירען, האַלט איר הייסע האַנט אין זיינער, פרעגט שטיל, ווי מען רעדט צו אַ קראַנקער:

— ווילסט עפּעס?

— זיץ לעבן מיר.

— וואָס איז, טייערע? מיינסט די היץ האָט זיך געהויבן?

— כ'האָב מוירע!

— וואָס עפּעס מיטאַמאָל?

ער רוקט אָפּ דעם טישל מיט די אָנגעוואָרפענע ביכלעך, מיט די פלעשלעך און שאַכטלעך, זעצט זיך אויפן בעט־פּאָרענטש און בעט זיך ביי איר:

— עפּשער דיר אָנוואַרעמען אַ גלאָז מילך מיט וואַסער?

— כ'וויל נישט. די מילך קריכט מיר שוין פון האַלז.

— דאַרפסט דאָך אָבער עפּעס נעמען אין מיל אַריין.

— ווען ס'וואָלט געווען אַביסל קאָניאַק . . . — ענדיקט נישט דוואוירע.

— מען דאַרף טאַקע קריגן אַביסל קאָניאַק. — וויל זיך שלוימע אַ הויב טאָן. — כ'וועל אַריבערלויפן צו אונזער לעווינען, האַ?

— זיץ, גיי נישט. — האַלט אים דוואוירע צו. — כ'וויל נישט בלייבן אַליין.

עס איז אַ ווײַלע שטיל. דאָס גרויסע צימער איז שוין אינגאַנצן איינגעלאָפן, וויקלט זיך אין דעם כוישעך, וואָס בלייבט שטיין אַ דריי איילן פון דעם אייוועלע. דער ווינט קלאַפּט־אָן אין לויזן פענצטער, אין דער טיר, וואָס שטייט־אָפּ, ברענגט מיט זיך דאָס הירזשען פון אַ פערד, דאָס געקלאַנג פון שליטן־גלעקלעך.

דוואוירע, אַ צעפלאַמטע פון פראָסט, פאָרט מיט אַ געפּאַקטן שליטן קינדער. דער שליטן טראָגט זיך באַרג־אַראָפּ, הייבט זיך, פאַלט, לויפט ווייטער און קאָן נישט ארויס פון די וואָלקנס שניי. באַפעלצטע קינדער לאַכן, קייקלען זיך, און מיטאַמאָל צערינט אַלץ.

— האַ? — קוקט דוואוירע אויפן צעגליטן אייוועלע — איז טאַקע אַלץ אוים?

— וואָס אַלץ?

— כ'מיין, — כאַפּט דוואוירע אויף שטיקלעך געדאַנקען, ווי מען העקלט אויף אַראָפּגעלאָזטע „אויגן" פון אַ זאָק, — כ'מיין, ס'בלייבט טאַקע קיין זעבער נישט?

— גיי שוין, גיי, — נעמט שלוימע פעסטער אירע הענט אין זיינע.

— וואָס דיר קריכט אַלץ אין קאָפּ אריין! מיר טאָרן נישט קראַנק זיין, דוואוירע. נישט דערצו האָט מען אונז אַראָפּגעשיקט אַהער. „איפדע" (קומענדיקע) וואָך דאַרפן מיר זיך אַ נעם טאָן, און אַרבעט איז דאָ איבערן קאָפּ, אַן אויפפירונג מיט די קינדער, אַן אויפפירונג מיט די דערוואַקסענע, מען דאַרף זען אַראָפּברענגען פון ניו־יאָרק אַ לעקטאָר.

— און איך זאָג דיר, שלוימע, אַז מען ליגט מיט הונדערט פיר היץ, און אינדרויסן איז אַזאַ ווינטער, וואו אַלץ, ערד, וואַסער, איז פאַרקאָוועט, זעט מען זאַכן אַנדערש . . . מען הויבט אָן גלויבן . . .

— אין וואָס? — האָט שלוימע אין זיך גע־שמייכלט.

— וו׳הייסט אין וואָס? קוק אויף לענינען, אויף פּערעצען, אויף שאָלעם־אַלייכעמען, — פאַר מיר זיינען זיי אומשטערבלעך . . . און אויב זיי זיינען אומ־שטערבלעך, איז יעדער מענטש אויף זיין שטייגער אומשטערבלעך . . . דו, שלוימע, גלויבסט דאָך אויך, אַנדערש וואָלסטו נישט געזעסן אין אַזאַ העק, אין אַ קאַלטער שטוב, אָן שכירעס, און פאַרזאָרגט די אַלע פּעדלערס דאָ, זייערע קינדער זאָלן קענען אידיש . . .

— פאַרוואָס, רעכנסטו, האָסטו הונדערט און פיר?

— האָט שלוימע זיך אַ בויג געטאָן איבער דוואוירען און אַ מוירע האָט זיך גענומען הויבן אין אים — ברענסט טאַקע?

— ס׳איז מיר גאָרנישט, שלוימע. — האָט דוואוירע געעפנט דאָס מויל און די היץ האָט זיך אַ שפּאָר געטאָן שלוימען אין פּאָנעם אַריין.

די טיר האָט זיך געעפנט, אַריינגעלאָזט אַ ווייסן וואָלקן, און פּענימע האָבן זיך גענומען אַרויסשיילן.

— וואָס עפּעס אין דער פינצטער?

— וואָס מאַכט זי, דוואוירע?

שול־טוער, לעווין מיט דער ווייב, גאָם מיט דער ווייב, סיגעל, האָבן אויפגעדרייט די עלעקטרישע לעמפּ־לעך, צעשטעלט אויפן טיש ווער פּאָמעראַנצען, ווער עפּל צו בראָטן, ווער אַ גלאָז איינגעמאַכיץ.

— מען דאַרף איר גאָר געבן אַ גוטן טרינק, — האָט לעווין אַרויסגעשלעפּט אַ פלעשל קאָניאַק, — פאַר דער „פלו" איז עס די בעסטע מעדיצין.

די ווייבער האָבן זיך צוגעזעצט צו דוואוירען און די מענער האָבן אַרויסגערוקט דאָס טישל, זיך אַרומ־געזעצט. לעווין, דער פּאָרזיצער, האָט אַ קלאַפּ געטון מיט אַ בלייפעדע־ אין טיש:

— וואָס האָבן מיר צו פאַרהאַנדלען?

— אַסאַך, זייער אַסאַך. — האָט דער לערער פאַר־געסן אַז דוואוירע איז קראַנק און גענומען אויסרע־כענען: — וועגן נייע קינדער, וועגן אַ שול־געביידע, וועגן אַ לעקטאָר פון ניו־יאָרק, וועגן ענגלישן עלעמענט אין אידיש, וועגן . . . כ׳ווייס, וועגן קוילן . . .

א. בערגמאַן

דער קורס מאַרקסיזם־לענינזם אין א. א. אוניווערזיטעט

אַ כאַווערטע, אַ סטודענטקע אַפן קורס פון מאַרק־סיזם־לענינזם, דער־ציילט מיר ווי שטאַרק פאַרנומען זי איז. זי באַקלאָגט זיך, אַז זי האָט ווייניק צייט צו לייענען. זי אַרבעט אין שאַפּ, מען האָט זי אויסגעקליבן אַלס שאַפּ־טשערמאַן. פריער פלעגט זי לייענען מיטיק־צייט, איצט, זיינדיק שאַפּ־טשערמאַן, איז די מיטיק־שאָ שוין אויך פאַרנומען. זי איז אַ פּאַרטיי־מיטגליד, איז טעטיק אין דער עקזעקוטיווע פון איר אָרדן־ברענטש — אַרבעט איז פאַראַן איבערן קאָפּ. דעם ערשטן סעמעסטער האָט זי אויפגענומען צוויי קורסן אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט. איין קורס האָט זי געמוזט אויפגעבן. אָבער אויפגעבן דעם אַרבעטער אוניווערזיטעט אינגאַנצן וועט זי ניט, ווי פאַרנומען זי זאָל ניט זיין. זי האָפט זומער צו אַרבעטן אין אַ קעמפּ, וועט זי דעמאָלט אויסנוצן איר פרייע צייט צו שטודירן די ווערק פון לענינען און סטאַלינען, וואָס זי האָט געדאַרפט און ניט געקענט באַווייזן צו טאָן איצט פאַרן קלאַס.

און די כאַווערטע איז ניט קיין אויסנאַם. דאָס ראָוו סטודענטן זיינען טעטיקע אַקטיוויסטן **אין דער** באַוועגונג: אָרדן־טוער, יוניאָן־טוער, אַקטיוויסטן אין די אָרדן־שולן און אין דער פּאַרטיי. ווער ס׳איז טעטיק אַף איין געביט פון דער אַרבעטער־באַוועגונג, ווע־ — אַף אַ צווייטן. אַ צאָל סטודענטן, פּונקט ווי די דערמאָנטע כאַווערטע, זיינען טעטיק אין עטלעכע אָרגאַניזאַציעס. דאָס איז דער טיפּ סטודענט, וואָס קומט לערנען אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט.

אַ סטודענט אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט — איז אַ סטודענט פון גאָר אַ באַזונדערן מין. דאָס איז ניט דער טיפּ סטודענט, וואָס שטודירן מיינט פאַר אים — זיך גרייטן פאַר אַ קאַריערע, וואָס באַטראַכט דאָס לערנען, ווי אַ מיטל פאַר זיינע אייגענע, עגאָ־איסטיש־פּערזענלעכע צילן. אונזער סטודענט איז אויך זייער ווייט פונם טיפּ, וואָס איז באַקאַנט אַלס „אייבי־קער סטודענט", וועלכער קוקט אַפן לערנען ווי אַף אַ ציל פאַר זיך, וואָס לערנט לעשעם האַנאָע פון לערנען. דער סטודענט אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט שיידט זיך שאַרף אונטער פון די ביידע טיפּן: ער לערנט ניט צוליב פּערזענלעכער קאַריערע און ער פאַר־וואַנדלט זיך ניט אין קיין ביכער־וואָרעם. שטודירן,

לערנען איז פאַר אונזערע סטודענטן ניט קיין ציל־לאָזער צייט־פאַרטרייב. דער סטודענט אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט לערנט צוליב אַ ציל. זיין ציל איז ניט צו שטעלן זיך איבער דער מאַסע, זיך דע־ווייטערן פון דער מאַסע, נאָר פאַרקערט: אויס־נוצן זיינע פייאיקייטן, אויסנוצן דאָס וויסן, וואָס ער האָט דערוואָרבן פאַר זיין אַרבעט צווישן די מאַסן. דאָס וויסן, די טעאָריע פאַרבינדט דער סטודענט מיט זיין טעטיקייט, מיט דער פּראַקטיק. דער סטודענט אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט איז גלייכצייטיק אַ סטודענט און אַ פּראַקטישער טוער.

דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט איז אין די צען יאָר פון זיין עקזיסטענץ אויסגעוואָקסן אין אַ מאַסן־שול, אין וועלכער עס קומען אָן הונדערטער סטודענטן אַ יאָר. אַ גרויסע צאָל סטודענטן קומען אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט פון אידישע מאַסן־אָרגאַניזאַציעס. די סטודענטן נעמען אויף פאַרשיידענע קורסן, צווישן וועלכע עס זיינען זייער פּאָפּולער די קלאַסן אין „פּרינציפּן און סטרוקטור פון אָרגאַניזאַציע" אָדער דער „קורס פאַר שול־טוער". אַף די דאָזיקע קורסן קריגן די סטודענטן אַ גרינט־לעכע קענטשאַפט און אַ טיפערע פאַרשטענדעניש פאַר די ספּעציעלע פּראָבלעמען פון זייער אָרגאַניזאַציע. אַריינטראָגנדיק זייערע דערוואָרבענע קענטעניש אין דער אַרבעט, מיט אַ פאַרטיפערטן בליק אַף די פּראָב־לעמען פון דער באַוועגונג, העלפן אַזעלכע געשולטע טוער אויפהויבן דאָס לעבן פון זייער אָרגאַניזאַציע אויף אַ העכערער קולטורעלער שטופע, העלפן מיט מער דערפאָלג בויען זייער אָרגאַניזאַציע.

איך וויל זיך אָבער דאָ אָפּשטעלן אַף עטלעכע פּראָבלעמען פון די פּאָליטישע קורסן אינם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט, ספּעציעל אַף די קורסן אין פּאָליטישער עקאָנאָמיע און מאַרקסיזם־לעניניזם. די דאָזיקע קורסן ווערן יעדעס יאָר באַזוכט פון אַ גאַנץ היפּשער צאָל סטודענטן. ניט אַלע סטודענטן, וועלכע נעמען אויף די קורסן, זיינען געגוג צוגעגרייט. אָבער אַלע טרעטן צו מיט אַ וואונדערבאַרער אַקשאָנעס צו דער אַרבעט, מיט אַ ווילן און אַנטשלאָסנקייט, וואָס

קלאַס פון פּאָליטישע עקאָנאָמיע. לערער, א. בערגמאַן

ווענט ווייט אריבער דאס פעלן פון א פריערדיקער סיסטעמאטישער, אפטמאל אפילו פון אן עלעמענטאר בילדונג באם סטודענט. עס קומט אן אפטמאל ניט לייכט בייצוקומען אלטע געוואוינהייטן פון כאאטישן, ניט־דיסציפלינירטן דענקען. עס איז אבער א זעלטן פארגעניגן נאכצופאלגן אזא סטודענט, ווי ער באהערשט דעם מארקסיסטישן אנאליז פון די קאמפליצירטע געזעצן פון דער ווידערשפרוכפולער סטרוקטור און באוועגונג פון דער קאפיטאליסטישער עקאנאמיק; ווי ער דרינגט־אריין און קלייבט זיך קלאר פאנאנדער אין די אונטערשיידן צווישן דער קאפיטאליסטישער און דער סאציאליסטישער געזעלשאפט; ווי ער הייבט אן „צו באנעמען דעם אינערלעכן צוזאמענבונד פון די ארומיקע געשעענישן", „צו פארשטיין ניט בלויז, ווי אזוי און וואוהין עס באוועגן זיך איצט די קלאסן, נאר ווי אזוי און וואוהין זיי דארפן זיך א ריר טאן אין דער נאענטסטער צוקונפט." (סטאלין).

עס איז קלאר, אז סיי פאליטישע עקאנאמיע, סיי מארקסיזם־לענינזם קענען ניט און טארן ניט פארוואנדלט ווערן אין ריין־אקאדעמישע קורסן, אפגערייסענע פונם לעבן און פון די אקטועלע געזעלשאפטלעכע פראבלעמען. מארקסיסטיש־לענינשע טעאריע ווערט ניט געשאפן אין דער לאבאראטאריע, די טעאריע אנשטייט און אנטוויקלט זיך אין ענגסטן צוזאמענבונד מיטן לעבן און קאמף וואס עס פירן די מאסן. טאג־פראגן קען מען ניט פארבייגיין, זיי טארן ניט אויסגעלאזן ווערן. מען קען ניט אין 1937 לערנען די טעאריע פון סכירעס און פון דער פארערגערונג פון דער לאגע פון ארבעטער־קלאס אונטערן קאפיטאליזם און ניט באארירן די זיץ־סטרייקס און די סי. איי. א. מען טאר ניט לערנען וועגן בורזשואזער דעמאקראטיע און ארויסלאזן די לעקציע וואס לערנט אונדז שפאניע. אדער לערנען וועגן דער דיקטאטור פון פראלעטאריאט, וועגן דער נייער „דעמאקראטיע פון דער עקספלואטירטער מערהייט" און ניט באארירן די העבערע שטופע פון פראלעטארישער דעמאקראטיע, וואס עס פארקערפערט די נייע סאוועטישע קאנסטיטוציע. עס קען ניט זיין קיין פראגע וועגן דעם, אז אזעלכע אקטועלע פראבלעמען דארפן געפינען אן ארט אינעם דורכארבעטן די טעאריע פון מארקסיזם־לענינזם אין קלאס, און אויך אין קלאס פון פאליטישער עקאנאמיע. עס קומט אבער אויף די געפאר אז דער קלאס זאל אראפנידערן פון דער טעארעטישער הויך און זאל זיך פארוואנדלען אין א קלאס פון טאג־פראגן. דאס טאר ניט דערלאזט ווערן.

די פאליטישע קורסן טארן ניט זיין קיין ריין־אקאדעמישע. עס טארן אבער ניט דערלאזן ווערן קיין ענדלאזע דיסקוסיעס. עס האנדלט זיך ניט וועגן דעם וואס אפטמאל קומען אויף פראגעס, וואס טראגן בויילעטע סימאנים פון קלאסנפיינטלעכען איינפלוס. א כאווער, צ. ב. ש., נעמט א ווארט באם באהאנדלען די פראגע פון פראלעטארישער דעמאקראטיע און ברענגט ארויס דעם געדאנק, אז עפשער איז די סאוועטישע קאנסטיטוציע געגעבן געווארן קעדיי אפצושוואכן די אומצופרידנקייט פון די מאסן אין סאוועטן־פארבאנד קעגן דער אומגלייכקייט פון די פארדינסטן. פון וואנען ס'האט צו דעם כאווער פארבלאנדזשעט דער טראצקיסטישער ארגומענט, וויים איך ניט. ווי די זאך זאל ניט זיין, דארפן אזעלכע ארגומענטן ניט אונטערדריקט ווערן, נאר, פארקערט, ארויסגעבראכט ווערן און דיסקוטירט ווערן. אויב איך רעד קעגן ענדלאזע דיסקוסיעס אין קלאס, מיין איך ניט אויסמיידן שטרייט־פראגן, נאר אז די דיסקוסיעס טארן ניט אננעמען דעם כאראקטער פון דיסקוסיעס וועגן אלץ און גארניט. עס האנדלט זיך וועגן ניט דערלאזן צו פארוואסערן, צו וואולגאריזירן די טעאריע.

איך וויל באארירן נאך א צווייטע פראבלעם, וואס איז א פראגע ניט בלויז פון די באהאנדלטע קורסן. אין אוניווערזיטעט פילט זיך א שאפע נויטווענדיקייט אין נארמאל־פונקציאנירנדיקע פאקולטעטן. עס איז זייער נויטיק איינצושטעלן א פארבינדונג צווישן די לערער, וואס לערנען דעמזעלביקן קורס אדער קורסן, וואס האבן א נאענטע שייכעס. די קורסן וואלטן אן א שיער געוואונען פון א רעגולערן אויסטויש פון מיינונגען, פון א קעסיידערדיקן טיילן זיך מיט דער־פארונגען. עס וואלטן געדארפט פארקומען פעריאדישע באראטונגען פון די לערער. מ'וואלט געדארפט א טראכט טאן וועגן געמיינזאמע באראטונגען פון די לערער פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט און פון דער ווארקערס סקול. דערווייל קומט אויס יעדן לערער א־בעטן באזונדער, אין פולשטענדיקער איזאלירטקייט. איך וויים ניט צי אזעלכע באראטונגען זיינען ווען עס איז גערופן געווארן. איך וויים אבער, אז די לעצטע פיר יאר (זינט איך לערן אין א. א. א.) — דאס איז זייער א לאנגע צייט! — זיינען, מיטן אויסנאם פון איין און איינציק מאל, קיין לערער־באראטונגען ניט גערופן געווארן און ניט פארגעקומען. איך האלט דאס פאר זייער א שווערן בלויז. די ארבעט וואלט אן סאפעק א סאך געוואונען. שוועריקייטן, וועלכע עס קומט אויס יעדן לערער צו פרוואוון לייזן אינדיווידועל, מיט די אייגענע קויכעס,

וואָלטן גרינגער פאַרענטפערט געוואָרן דורך קאָלעק־טיווער אַרבעט. כ'וועל דאָ אָנווייזן כאָטש אויף איין פראַגע, וואָס מוז געלייזט ווערן וואָס גיכער: די פראַגע וועגן מאַטעריאַלן פאַרן סטודענט. דאָס איז אַ פראַגע, וואָס פון איר לייזונג הענגט אָפּ דער דער־פאָלג פון דער אַרבעט. טעקסטביכער, קאָנספּעקטן, אַנדע־ע מאַטעריאַלן, צוגעגרייטע פאַרן סטודענט — דאָס זיינען פראַגן, וואָס וואַרטן פאַרענטפערט צו ווערן דורך דער אָנשטרענגונג פונעם קאָלעקטיוו לע־רער אין אַרבעטער אוניווערזיטעט.

פאַראַן אַ צאָל אַנדערע פּראָבלעמען, וואָס מען דאַרף דורכלופטערן. אָבער דאָס איז אַ באַגרענעצטער אַרטיקל פאַר אַ יובילײ־זשורנאַל. אַפן שוועל פון עלפטן יאָר פון זיין עקזיסטענץ, שטייט פאַר דעם אי־דישן אַרבעטער אוניווערזיטעט אַ גרויסע אַרבעט. פאַר די גרויסע, היסטאָרישע קאַמפן, וואָס שטייען פאַר דעם אַרבעטער־קלאַס היינט צו טאָג און אין דער נאָ־ענטער צוקונפט זיינען נויטיק נייע קאַדרען טוער, באַ־וואָפנטע מיט דער טעאָריע פון מאַרקסיזם־לעניניזם — דעם איינציק־ריכטיקן וועג־ווייזער צו אַקציע פאַר די מאַסן. דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט איז די אינסטיטוציע וואָס ברענגט צו די אידישע מאַסן דאָס וויסן, וואָס אויסנוצנדיק די אָנגעזאַמלטע דער־פאַרונגען פון דער פאַרגאַנגענהייט — באַלייכט עס און ווייזט דעם וועג ווי צו פירן דעם קאַמף היינט־צו־טאָג. דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט איז דער אַרסענאַל, וואו דער וואָפן פון רעוואָלוציאָנערער טעאָריע ווערט געשמידט פאַר די אידישע מאַסן.

ר. יוקלעאָן

אַ שווערע פּראָבלעם

(וועגן לערנען אידיש מיט דערוואַקסענע)

איינע פון די שווערסטע פּעדאַגאָגישע פּראָבלעמען פאַר די אידישע לערער איז די פּראָבלעם פון לערנען מיט דערוואַקסענע די אידישע שפּראַך — רעדן לייע־נען און שרייבן אידיש. איינס איז שווערער פון דעם צווייטן. לייענען איז שווערער אויסצולערנען ווי רעדן קאָרעקט, און שווערער פון ביידע איז אויסצולערנען אַ דערוואַקסענעם אידישן אַרבעטער און האָרעפּאַש־נעם צו שרייבן ריכטיק.

מיר איז אויסגעקומען צו הערן געזעלשאַפטלעכע טוער רעדן אידיש, רעדן אויף אַ טריבונע, מענטשן וואָס זיינען פּאָליטיש מער אָדער ווייניקער באַהאַוונ־טע, און איך האָב געזען די זעלבע מענטשן שרייבן — איז צווישן זייער רעדן און שרייבן אַ מוירעדיקער מעהאַלעך. בעשאַס זיי רעדן דאַכט זיך אייך, אַז „אַלץ איז אין אָרדנונג". זיי רעדן גלאַט, פּאָשעט, פּאָלקס־מעסיק, פאַרשטענדלעך. זיי האָבן געזאָגט וואָס זיי האָבן געוואָלט זאָגן, און באַם צוהערער איז קלאָר וואָס זיי האָבן געזאָגט. אָפט מאַכן די דאָזיקע מענטשן אַפילע אַן איינדרוק מיט זייערע ווערטער. צו דעם העלפט אַ סאַך אַרויס די אינטאָנאַציע, די זשעסטי־קולאַציע. קומט אָבער צום שרייבן — איז „דאָס לאָשן אין גאָלעם". ניט נאָר הינקט די קאָמפּאָזיציע אין לאָגישער קאָנסטרוקציע, נאָר עס פעלן אין איר די סאַמע עלעמענטאַרסטע געזעצן פון זאַצן־בוי, דער סאַמע מינימום פון אָרטאָגראַפישער זעלבסטפאַר־שטענדלעכקייט. דאָ רעדט זיך, פאַרשטייט זיך, פון דעם ניט־געשולטן מאַסאָוון־רעדנער, וואָס איז אַרויס־געוואַקסן פון דער רענק־און פאַיל.

פון וואַנען נעמט זיך אַזאַ קאָלאָסאַלער אונטער־שייד. מיט וואָס קאָן מען עס דערקלערן?

דאָס קאָן מען דערקלערן מיט דעם, וואָס רעדן איז אַ מער „פּאָפּולערער" עלעמענט ווי שרייבן; וואָס רעדן איז אַן אינסטרומענט, מיט וועלכן דער מענטש באַנוצט זיך קעסיידער — אין הויז, אין גאַס, אין שאַפּ, אין געזעלשאַפט; וואָס דאָס גערעדטע וואָרט קו־סירט קעסיידער און דער מענטש אָפּערירט מיט דעם נאָכאַנאַנד. צו דעם העלפט אַ סאַך אַרויס דער מאָן, דער אימפּעט, די באַוועגונג, וואָס גיבן צו אַן אייגנאַרטיקן קאָליר, אַזוי צו זאָגן, צו דער גערעדטער שפּראַך. אויף וויפיל דער מענטש פאַרמאָגט אָט־די איינגעשאַפטן, אויף אַזויפיל גיט זיך אים איין צו לי־פערן זיינע געדאַנקען צו דעם צוהערער, וועלכע זיינען בעשאַס־מייסע ניט מעהאַקדיק אויף קלייניקייטן, אויף דעטאַלן.

דאָ גילט עפּשער דאָס אַלטע פאָלקס־ווערטל: „יאַק ריידעלע, אַבי דאָברע מיינעלע“. מויכל, הייסט עס, דעם סטיל, אַבי דער אינהאַלט איז פאַרשטענד־לעך. קומט אָבער צום שרייבן, איז שוין דער אינעין אינגאַנצן אַנדערש. דאָ דאַרף שוין דאָס וואָרט אַליין ווירקן. דאָ גילט שוין ניט מער דער פּערזאָן־עלע־מענט. דאָ שפּילט די הויפּט־ראָלע די קאָנסטרוקציע פון דער קאָמפּאָזיציע — צי דאָס איז אַ פּאָליטישער אַרטיקל, אַ דערציילונג, אַ שילדערונג פון עפּעס אַ זאַך, אַ געשעעניש, צי אַ שטיקל נייעס, אָדער אַפילע אַ בריוו, אַ באַריכט. די הויפּט־עלעמענטן, וואָס פאָ־דערן זיך אין שרייבן, זיינען: קלאָרקייט פון וואָרט, לאָגישער בוי פון זאַץ, קאָרעקטע אָרטאָגראַפיע און פּונקטואַציע. פעלט איינער פון אָט־די עלעמענטאַרע עלעמענטן, הינקט די אָנגעשריבענע זאַך אויף אַ פוס. פעלט מער ווי איין עלעמענט, איז די קאָמפּאָזיציע נאָך מער צעקריפּלט.

לערנען דערוואַקסענע ריכטיק לייענען און שרייבן אידיש איז, לויט מיין מיינונג, איינע פון די שווערסטע אויפגאַבן, צוליב אַ גאַנצער ריי אורזאַכן. ערשטנס, דאָס, וואָס אַ דערוואַקסענעם מענטשן, וועלכער האָט אין לויף פון יאָרן זיך איינגעכאַזערט גרייזן, איז שווער זיי אויסצואוואָרצלען פון אים. די גרייזן האָבן זיך אַריינגעוואָקסן אין זיין גאַנצן וועזן, אין זיין פּסי־כיק, און זיינען געוואָרן אַן אָרגאַנישער טייל פון אים. צווייטנס, דאָס, וואָס דער קאָפּ פון דעם אַרבעטער אָדער האַרעפּאַשניק — דער דורכשניטלעכער סטו־דענט פון דעם אידישן אַרבעטער־אוניווערזיטעט — איז שטענדיק אָנגעפילט מיט פּראָבלעמען — פּערזענ־לעכע, ווי געזעלשאַפטלעכע — מיט דייגעס, און קען דעריבער זיך ניט אָריענטירן אויף קיין „קליינקייטן“, אויף קיין דעטאַלן. גיי נעם אַזאַ מענטן און דריי אים אַ מויעך מיט גראַמאַטיק, מיט אויסלייגעכץ, מיט פונקטואַציע, מיט אַ „פּרעפיקס“ און אַ „סופיקס“, מיט דעם אַרטיקל „אַ“ אָדער „אַן“, מיט „זען“ אָדער „זעען“ אָדער מיט ענלעכע פראַגן.

אַזעלכע מענטשן קאָנען אויפנעמען זאַכן סכעמאַ־טיש. זיי קאָנען באַנעמען אידייען, פּרינציפּן אַלס גאַנצע. אָבער איינצלהייטן? פאַר דעם סטאַיעט ניט קיין געדולד, און אָפט ניט קיין צייט, כאָטש דער ווילן צו אויסלערנען זיך איז דאָ.

נאָך אַן עלעמענט, וואָס מאַכט שווער פאַר דעם לערער אויסצולערנען אידיש צו דערוואַקסענע איז — די פאַרשיידענע דיאַלעקטן און פאַרשיידענע אויס־שפּראַכן. אין מיין קלאַס געפינען זיך וואָלינער, פּאָ־לעסיער, פּוילישע און ליטוואַקעס, און יעדער איינער פון זיי האָט אַן אייגענעם דיאַלעקט, אַן אייגנאַרטיקע אויסשפּראַך, וואָס ער האָט איינגעזאַפּט מיט דער „מאַמעס מילך“. היינט גיי זיי אַ בעריע און וואָרצל אויס די „היימישע“ גרייזן, אַ כוץ די פאַרקריפּלונגען, וואָס ער האָט איינגעזאַפּט דאָ אין לאַנד — אין שאַפּ, אין גאַס, און ביז אַ געוויסן גראַד — אין דער ביר־גערלעכער פּרעסע.

גיי באַוויז אַזאַ וואונדער, ווען מיר האָבן ניט די נויטיקע מיטלען — קיין שפּראַך־איינהייטלעכקייט און, דאָס סאַמע וויכטיקסטע — קיין טעקסט־ביכער.

טעקס־ביכער פאַר דעם לימוד פון אידיש פאַר דערוואַקסענע דאַרפן זיין געבויט ווייניקער אויף טע־אָריע און מער אויף פּראַקטיק. אַזעלכע ביכער דאַרפן זיך אָריענטירן אויף אַ מינימום פון גראַמאַטישע פּרינציפּן און אויף אַ מאַקסימום פון פאַקטישע ביי־שפּילן, וואָס זאָלן אַזוי קלאָר ווי נאָר מעגלעך איבער־צייגן דעם דערוואַקסענעם שילער דעם אונטערשייד צווישן דעם נעגאַטיוון און פּאָזיטיוון, צווישן דעם פעלערהאַפטן און קאָרעקטן, און פאַרוואָס.

דאָ דאַרפן געבראַכט ווערן סאַמע כאַראַקטערים־טישע ביישפּילן פון שלעכט־געבויטע זאַצן, פון פּיד־רעכדיקע אויסדרוקן וואָס ווערן אָפט באַנוצט אין די קאָמפּאָזיציעס פון דער מערהייט דערוואַקסענע שי־לער, און ווי אַזוי זיי דאַרפן פאַרמידן ווערן — ווי אַזוי זיי קאָנען פאַרמידן ווערן און פאַרוואָס זיי מוזן פאַרביטן ווערן מיט אַנדערע זאַצן, מיט קלאָרע אויס־דרוקן.

עס דאַרפן אויך געבראַכט ווערן כאַראַקטערים־טישע מוסטערן פון גוט־געשריבענע זאַצן, אָדער אַפילע קורצע קאָמפּאָזיציעס, אַלס אילוסטראַציעס ווי אַזוי מען דאַרף שרייבן.

דאָס אַלץ דאַרף זיין באַזירט אויף ריינער, גע־זונטער אידישער פאָלקס־שפּראַך.

דער מאַנגל אין אַזעלכע טעקסט־ביכער מאַכן דעם לימוד פון אידיש פאַר דערוואַקסענע פאַר אַ פּראָב־לעמאַטישן געגנשטאַנד, וואָס ווערט איבערגעלאָזט — און אַנדערש קאָן גאָר ניט זיין—אויף העפקער, אָן אַ באַשטימטן קאָנטראָל, אָן אַ פעסטגעשטעלטן סיס־טעם. עס קומט אויס, אַז מען מוז זיך פאַרלאָזן אויפן לערער, וועלכער האָט אויף זיך גענומען די אומדאַנקבאַרע — און געוואַגטע — אויפגאַבע צו אויסלערנען דערוואַקסענע לייענען און שרייבן ריכ־טיק אידיש, אַז ער וועט „טאָן דאָס בעסטע“ לויט זיין פּייאיקייט און לויט זיין סייכל האַיאָשער.

צום באַדויערן מוז געזאָגט ווערן, אַז די סאָוועטישע טעקסט־ביכער פאַר'ן לימוד פון אידיש פאַר דערוואַקסענע — זאַרעצקי'ס און פאַלקאָוויטשעס — זיינען ניט די ביכער, וואָס מיר קאָנען באַנוצן. ערשטנס, זיינען זיי באַזירט אויף אַ טערמינאָלאָגיע, וואָס איז, פאַר דעם היגן אַרבעטער שווער איינצובייסן, און צווייטנס, (זאַרעצקי'ס מער און פאַלקאָוויטשעס ווייניקער) — איז די מעטאָדיק, וואָס ווערט אין זיי אָנגעוואַנדט, עפּשער גוט פאַר הויכגעשולטע פּעדאַגאָגן און, נאָך מער, פאַר פּראָפעסיאָנעלע שפּראַך־פאָרשער, אָבער ניט פאַר דעם לערער דאָ, וועלכער קאָן זיך ניט פאַרגינען דעם לוקסוס פון אַוועקזעצן זיך רואיק און געמיטלעך זוברעווען די פּערושים און סופּער־פּערושים.

„אידיש", וואָס די כאַווייריים איטשע גאָלדבערג און א. בערגמאַן האָבן פאַראַיאָרן צוזאַמענגעשטעלט, איז שוין אַ סאַך צוגענגלעכער טעקסט־בוך. איבער־הויפּט האָט ער די גרויסע מאַלע — פאַר אונדז דאָ, אין אַמעריקע — וואָס ער אָריענטירט זיך אויף אַמעריקע, וואָס זיין שפּראַך איז פּאָשעט. איז אָבער די צאָרע, וואָס ער איז געשריבן פאַר קינדער, פאַר די אַמעריקאַנער־געבוירענע קינדער, און איז אַ קנאַפּע הילף פאַר דעם לימוד פון אידיש פאַר דערוואַקסענע.

מיר מוזן האָבן אַ טעקסט־בוך, וואָס זאָל זיין אַ וועג־ווייזער פאַר דעם לערער און אַ הילף פאַר דעם סטודענט — פאַר דעם דערוואַקסענעם, פאַרהאַוועטן, אויסגעמאָרעטן און מיט אַקטיוויקייט־איבערגעלאָדענ אַרבעטער און האָרעפּאַשניק — אויב מיר ווילן עטוואָס מאַמאָשעסדיקס אויפטאָן אויף דעם געביט פון אידיש לערנען מיט דערוואַקסענע.

אַזאַ בוך מוז געשאַפן ווערן!

איך וויל דעריבער באַ דער געלעגנהייט, מאַכן אַ פאָרשלאָג, אַז עס זאָל צונויפגעשטעלט ווערן אַ קאָמיסיע, וואָס זאָל נעמען אויף זיך די אויפגאַבע פון שאַפן אַ טעקסט־בוך.

די אַרבעט טאָר ניט אָפּגעלייגט ווערן.

ר. זאַלצמאַן

(נאַציאָנאַלער סעקרעטאַר פון דער אידישער סעקציע פונם אינט. אַרב. אָרדן און אירע שולן)

דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט—א שול פאַר קעמפער

אין נאָמען פון דער נאַציאָנאַלער עקזעקוטיווע פון דער אידישער סעקציע און אין נאָמען פון דער נאַציאָנאַלער שול־קאָמיסיע פון אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער אָרדן וויל איך אויסדריקן אונזערע וואַרעמע, כאַווערשע גרוסן צום אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט צו זיין צען יאָריקן יובילײ.

ווער, ווער, נאָר דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אָרדן שאַצט אָפּ די בעעמעס ווערטפולע אַרבעט, וואָס דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט אויפגעטאָן אין פאַרליוף פון זיין עקזיסטענץ. דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט אין אין בעסטן זין פון וואָרט געווען אַ שול פאַר קעמפער, אַ שול פאַר אַרבעטער־טוער. עס איז שווער אָפּצושאַצן אַף וויפל די אַרבעט פון אָרדן וואָלט געליטן, ווען עס וואָלט ניט געווען קיין אַרבעטער אוניווערזיטעט. זיכער איז אָבער, אַז דער אוניווערזיטעט האָט פיל בייגעטראָגן צו דער אַנטוויקלונג און בויאונג פונם אָרדן.

אונזער באַוועגונג נויטיקט זיך גוואַלדיק אין געשולטע, טרעניירטע, אינטעליגענטע טוער, וואָס זאָלן זיין באַקאַנט כאָטש מיט דעם עלעמענטאַרן וויסן פון דער מאַרקסיסטישער לערע. ווי אָפט געפינען מיר אין אונזערע ברענטשעס סעקרעטאַרן, וואָס קענען ניט ריכטיק קיין פּראָטאָקאָל אָנשרייבן; ווי אָפט געפינען מיר „אָרגאַניזערס" וואָס ווייסן ניט גענוי, ווי אַזוי אָנצוגיין מיט זייער אַרבעט; וויפל קולטור־דירעקטאָרן זיינען פאַראַן, וואָס ווייסן ניט וואו זיך צו ווענדן און וואו זיך צו קערן! און דאָך, די כאַווייריים זיינען ערלעכע, איבערגעגעבענע, כאַווייריים אינטעליגענטע טוער, וואָס וואָלטן מיט אַביסל וויסן געקענט אומגעהייער רייכער מאַכן זיך און די באַוועגונג.

דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט באזאָרגט אָט־דעם נויטיקן וויסן. „אָן רעוואָלוציאָנערער טע־אָריע", האָט כאַווער לענין געשריבן, „קען ניט זיין קיין רעוואָלוציאָנערע פּראַקטיק". דער אי־דישער ארבעטער אוניווערזיטעט האָט אין פאַרלויף פון די לעצטע 10 יאָר געגעבן אָט־דעם נויטיקן רע־וואָלוציאָנערן וויסן צו טויזנטער סטודענטן, וואָס זיינען דורכגעגאַנגען זיינע קורסן. טויזנטער אידישע ארבעטער האָבן באַרייכערט זייער וויסן, זיינען געוואָרן בעסערע קעמפער פאַרן ארבעטער קלאַס.

אין די לעצטע עטלעכע יאָר האָט דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט זיך נאָך ענגער פאַרבונדן מיט די ארבעטער־אָרגאַניזאַציעס דורך דעם, וואָס ער האָט אָנגעהויבן איינפירן ספּעציפישע קורסן פאַר טוער פון באַשטימטע אָרגאַניזאַציעס. דער אינטער־נאַציאָנאַלער ארבעטער אָרדן איז בעעמעס דאַנקבאַר דעם ארבעטער אוניווערזיטעט פאַר געבן די מעגלעכ־קייט צו הונדערטער פון זיינע מיטגלידער זיך צו באַקענען מיט די גרונט־פּרינציפּן פון פּראַטערנאַ־ליזם, מיט דעם עלעמענטאַרן מאַרקסיסטישן וויסן און מיט דער טעכניק פון אָנפירן די אָרגאַניזאַציעס. אין די לעצטע עטלעכע יאָר זיינען צווישן 600 און 800 סטודענטן פון אָרדן יערלעך דורכגעגאַנגען דעם אוניווערזיטעט.

דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט האָט אויך צוגעגרייט לערער פאַר די שולן פונם אָרדן. אונזערע שולן נויטיקן זיך גוואַלדיק אין ניי בלוט, נייע יונגע לערער, אַמעריקאַנער־דערצויגענע לערער, וועלכע זאָלן קענען האָבן דעם נויטיקן צוגאַנג צו די אַמעריקאַנער־אידישע קינדער. צענדליקער סטודענטן פון אונזערע מיטלשולן, וועלכע האָבן געגאַרט צו ווערן לערער אין אונזערע שולן האָבן דאָס ניט גע־האַט די מעגלעכקייט צו טאָן, ווייל עס איז ניט געווען קיין געהעריקע אינסטיטוציע, וואָס זאָל זיי צוגרייטן דערצו. דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט פילט אויס דעריבער אַ גוואַלדיק וויכטיקע פונקציע דורך זיינע לערער־קורסן. פאַר די צען יאָר פון זיין עקזיסטענץ זיינען דורכגעגאַנגען דעם לערער־פאַקול־טעט פונם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט היפּשע צענדליקע יונגע לייט און מיידלעך, אַ סאַך פון זיי שילער פון אונזערע מיטלשולן. אַ באַדייטנדיקער טייל פון זיי געהערט היינט צו די לערער און טוער פון אונזערע שולן. דאָס איז אַ געוואַלדיקער גע־ווינס פאַר דער ארבעטער דערציאונג אין די פאַר־איניקטע שטאַטן פון אַמעריקע.

דער אָרדן און דער ארבעטער אוניווערזיטעט האָבן ביידע געגנזייטיקע אויפגאַבן איינער צום אַנ־דערן. פון איין זייט, דאַרף דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט נאָך ווערן אַ ברייטערע אינסטיטוציע ווי ווען עס איז פריער. ער דאַרף ווערן אַ בעעמע־סער פאָלקס אוניווערזיטעט און ניט זיין באַגרעניצט — אפילו אויב דאָס איז ניט לויט זיין אייגענעם ווילן — בלויז אף דער לינקער ארבעטער באַוועגונג. ער דאַרף בעעמעס ווערן די הויכשול פון די אידישע ארבעטער, צו וועלכער ריכטונג זיי זאָלן ניט געהערן. ער דאַרף אויסברייטערן זיינע קורסן פאַר די אָרדן־טוער, דאַרף נאָך מער צופּאַסן זיין לערע צו די ספּע־ציפישע נויטן פון דער אָרגאַניזאַציע.

פון דער אַנדערער זייט דאַרף דער אינטערנאַ־ציאָנאַלער ארבעטער אָרדן פיל מער באַטראַכטן דעם ארבעטער אוניווערזיטעט אַלס אַ נויטווענדיקייט ווי ווען עס איז פריער. אונזער שלאָגוואָרט מוז ווערן: אונזערע מיטגלידער דאַרפן זיך לערנען. אויב אָבער עס איז צופיל צו דערוואַרטן, אַז די צענדליקער טויזנטער אידישע מיטגלידער פון אָרדן זאָלן זיך אַלע גיין לערנען, איז אָבער זיכער ניט צופיל צו פאָ־דערן, אַז יעדער מיטגליד פון די ברענטש־עקזעקו־טיווועס, יעדער פירנדיקער כאַווער, יעדער אַקטיוויסט, יעדער איינער, וואָס באַטראַכט זיך אַלס אַ טעטיקער, פירנדיקער מיטגליד, מוז גיין אין ארבעטער אוניווער־זיטעט. קומענדיקן סעזאָן מוזן אַ סאַך נייע הונדער־טער סטודענטן באַזוכן די אָרדן־קורסן אין דעם אי־דישן ארבעטער אוניווערזיטעט.

עס איז אויך שוין לאַנג צייט, אַז דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט זאָל זיך ניט מער באַ־טראַכטן פאַר אַ לאָקאַלער ניו־יאָרקער אינסטיטוציע, נאָר זאָל אָנהייבן אף אַן עמעס באַדינען די אידישע אַר־בעטער אוניווערזיטעטן איבערן לאַנד, וואו נאָר זיי עקזיסטירן. דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט דאַרף ווערן דער צענטער, דער נאַציאָנאַלער פירער, וועגווייזער און אַפּאַראַט פאַר אַלע אונזערע ארבעטער אוניווערזיטעטן. אַזוי אַרום וועט זיך די באַוועגונג קענען ברייט און ווייט אַנטוויקלען.

א. גאָלדבערג

די אָרדן שולן און דער ארבעטער אוניווערזיטעט

די אידישע קינדער שולן פון דעם אינטערנאַציאָנאַלן־ארבעטער אָרדן זיינען מיט טויזנט פעדעם פאַרבונדן מיטן אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט. עס איז גאָר קיין צופאַל ניט, וואָס ביידע — סיי די שולן און סיי דער אוניווערזיטעט — זיינען אין זעלבן עלטער און וואָס ביידע פייערן היינטיקס יאָר זייער צענטן יובילליי.

אין קאַמף פאַר אַן עכטער אידישער ארבעטער שול איז געבוירן געוואָרן אונזער שול באַוועגונג. אין קאַמף פאַר אַ ברייטער אידישער פּראָלעטאַרישער בילדונג פאַר די אידישע מאַסן אין אַמעריקע איז געבוירן געוואָרן דער ארבעטער אוניווערזיטעט. אַ בילדונג וואָס זאָל זיין פריי פון וועלכע עס איז נאַציאָנאַלע אָפּווייכונגען און פאַרקריפּלונגען, אַ בילדונג וואָס זאָל דערציען דעם אידישן מאַסן־מענטש אין גייסט פון סאָציאַליזם און אין גייסט פון דעם בעסטן און פּראָגרעסיווסטן אין דער נאַציאָנאַלער אידישער קולטור.

פאַר אונזערע שולן איז גלייך באַם אָנפאַנג פון זייער עקזיסטענץ געשטאַנען די פּראָבלעם פון נייע לערער, געשטאַנען די פּראָבלעם פון פּאַסיקע און צוגעגרייטע מענטשן, אין וועמעס הענט מיר זאָלן קאָנען איבערגעבן די דערציאונג פון אונזער קינד. אַזאַ מין לערער האָט געמוזט זיין אַ מענטש, וואָס זאָל זיין אַ גוט־געשולטער מאַרקסיסט, און וועלכער זאָל גלייכצייטיק האָבן אַ טיפע באַקאַנטשאַפט מיט דער איצטיקער און דער פאַרגאַנגענער אידישער קולטור. אַ מענטש, וואָס זאָל דורך זיין בילדונג באַקומען דעם סינטעז, וואָס דאַרף שפּעטער אַריבערגעטראָגן ווערן צו די קינדער. אַ טיפע דורכגעדרונגענקייט און ברייטע טעאָרעטישע באַקאַנטשאַפט מיט דער טעאָריע און פּראַקטיק פון מאַרקסיזם און באַהאַוונקייט, איבערגעבנקייט און ליבע צו די אידישע פאָלק־מאַסן, זייער געשיכטע, זייער גורל און קולטור. אָט די פאָדערונגען — כאָטש זיי זיינען מעגלעך קיינמאָל קלאָר ניט פאָרמולירט געוואָרן — האָט אונזער שול ארויסגעשטעלט צו איר העכערער דערציאונג אינסטיטוציע, צום ארבעטער אוניווערזיטעט. געטריי האָט אויף זיך דער אוניווערזיטעט גענומען אָט די פאָרערונגען נאָכצוקומען. טיף האָט ער געפילט די אַכרייעס, וואָס אונזער שול־באַוועגונג האָט אויף אים ארויפגעלייגט צוצושטעלן נייע קאַדרען לערער פאַר אונזער שול.

דער לערער־ איז ניט בלויז דער וואָס „לערנט" דאָס קינד, וואָס גיט אים אינפאָרמאַציע. ער איז דער, וועלכער קנעט און העלפט שאַפן דעם קינדס כאַראַקטער; ער איז דער, וואָס גיט דעם קינד איבער אַן אידעאַל, דער, וועלכער הויכט דאָס קינד אָן מיט מוט און העלפט אים פאָרמולירן זיין וועלטאָנשויונג, דער , וואָס עפנט פאַרן קינד די אָנגעזאַמלטע קולטור אויצרעס פון פאָלק. אין די הענט פון פאָלקס לערער ליגט ביז גאָר אַ גרויסן גראָד דער ווייטערדיקער גורל פון זיין קלאַס און זיין פאָלק.

ווי איז דער ארבעטער אוניווערזיטעט נאָכגעקומען אָט די אויפגאַבע?

זאָלן זיינע מאַיסים פאַר אים רעדן. זאָלן זיינע גראַדואַנטן זיין זיינע איידעס.

איבער דער גאַנצער ברייט פון אונזער לאַנד קענט איר זיי איצט געפינען. קימאַט אין יעדער שטאָט, אין יעדן שטעטל, וואו עס געפינען זיך שולן פון אונזער אָרדן, וועט איר טרעפן די געוועזענע טאַלמידים און טאַלמידעס פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט, איבערזעצנדיק אַף דער שפּראַך פון טאָג־טעגלעכע שול־מאַיסים די בילדונג וואָס דער אוניווערזיטעט האָט זיי געגעבן. מיר טאָרן אַף קיין איין מינוט ניט באַהאַלטן אונזער פרייד, וואָס אין דעם וואוקס פון אונזערע שולן האָבן מיר געהאַט אַזאַ געטרייען ארויסהעלפער ווי דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט. די צענדליקע גראַדואירטע זיינע זיינען צו אונז געקומען אָפּערוויליקע און צוגעגרייטע, מיט אַ סאַך ענערגיע און אַ גאַנץ באַדייטנדיקן באַגאַזש וויסן.

מיר ווילן אויך ניט, אפילו אין מאָמענט פון יאָנטעוו, דורכלאָזן דעם פאַקט, וואָס צו ווייניק האָט אונז דער ארבעטער אוניווערזיטעט געגעבן לערער אין מעשעך פון די לעצטע יאָרן. און געדענקען דאַרף מען, אַז וואָלטן מיר געהאַט אַ גרעסערע צאָל לערער, וואָלטן מיר היינט צו טאָג זיכער פאַרמאָגט אַ גרעסערע צאָל שולן. עמעס, עס איז ניט די שולד פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט. עס איז גיכער די שולד פון אַן אָפּגעשטעלטער אימיגראַציע, וואָס

האָט דעם ארבעטער אוניווערזיטעט ניט צוגעשטעלט גענוג יוגנטלעכע אינטעלעגענטן און ארבעטער, ווע־מען מען האָט געקאָנט אנטוויקלען, צוגרייטן אלס לערער. מיר מעגן אָבער דערמאָנען, אז אביסל א צו גרויסע צאָל האָט גראדואירט דעם אוניווערזיטעט און איז דאָך ניט אָנגעקומען אין אונזערע שולן צו פארנעמען די פּאָסטנס צו וועלכע מען האָט זיי געגרייט.

* * *

א גרויסע און וויכטיקע ארבעט האָט פאר די אָרדן שולן געטאָן דער ארבעטער אוניווערזיטעט. א שווערע אכרייעס האָט ער אויף זיך גענומען און — זי אויסגעפילט. געטריי האָט ער געדינט אונזער שול באַוועגונג, אונז נייע בויער, נייע לערער צוגע־שטעלט — אונזערע שולן זיינען אָבער דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט קיין באַלכוויו ניט געבליבן.

יאָרן לאַנג האָבן די שולן גענומען פון דעם אר־בעטער אוניווערזיטעט, יאָרן לאַנג האָט זיי דער או־ניווערזיטעט צוגעשטעלט נייע לערער. אין מעשעך פון יאָרן איז בא אונז געוואַקסן דער געפיל פון גע־זעלשאַפטלעכער היסכייוועס צו דער אינסטיטוציע, וואָס האָט אונז אזוי געטריי געדינט. אָבער — מיר האָבן אָנגעפאַנגען צוריקצאָלן אונזער כויוו צום אר־בעטער אוניווערזיטעט.

עס איז געשען דער פּאָשעטער וואונדער פון אונזער טאָג־טעגלעכער ארבעט און מי: עס זיינען אויסגע־וואַקסן קאַדרען יוגנטלעכע אמעריקאַנער געבוירענע באָכערים און מיידלעך, דערצויגענע אין אונזערע שולן, גראַדואירטע פון אונזער מיטל־שול. זיי האָבן אָנגעפאַנגען אָנקומען אין אידישן ארבעטער אוני־ווערזיטעט, קעדיי דאָרט פאָרצוזעצן זייער אידישע און פּראָלעטארישע בילדונג. א נייער טיפּ טאַלמיד האָט זיך באַוויזן אין ארבעטער אוניווערזיטעט, אמע־ריקאַנער געבוירן, אמעריקאַנער דערצויגן און א גרוי־סע צאָל פון זיי סטודענטן אין קאָלעדזש, פארבונדן פּאָליטיש מיט אונזער באַוועגונג, זיינען געקומען צו־גיין גרייט ווייטער אָנצוגיין מיט זייער בילדונג אויף דער אידישער שפּראַך.

פארוואָס זיינען אָט די יוגנטלעכע געקומען אין ארבעטער אוניווערזיטעט? איז עס עפּשער קעדיי ווייטער אָנצוגיין מיט זייער מארקסיסטישער ביל־דונג? קעדיי צו פארטיפן זייערע קענטנישן אין פּאָ־ליטישער עקאָנאָמיע, אין מארקסיזם, פון וועלכע זיי האָבן באַקומען בלויז אן אָנפאַנג אין דער מיטל־שול? ניין, דאָס האָט בעשום אופן ניט געקאָנט זיין די איינציקע אורזאַכע. ווייל וואָלט דאָס געווען דער פאַל, וואָלטן די אמעריקאַנער געבוירענע יוגנטלעכע געקאָנט אוועק אין די פארשידענע ענגלישע „וואָר־קערס סקולס" און דאָרט פאָרזעצן זייער בילדונג אויף א שפּראַך וואָס זיי איז לייכטער, אויף א שפּראַך אין וועלכער זיי לעבן — ענגליש.

די יונגע לייט און יונגע מיידלעך, וואָס זיינען געקומען פון אונזער מיטל־שול אין ארבעטער אוני־ווערזיטעט זיינען געקומען דערפאַר, ווייל עס פאַנגט בא אונז אָן אויסוואַקסן א פּראָלעטארישע אידיש־רעדנדיקע אינטעליגענץ אין אמעריקע. דערפאַר וואָס אונזערע שולן האָבן דערצויגן א דאָר וואָס פאַנגט אָן וואָס אמאָל אַלץ קלערער צו פארשטיין זיין פאַר־בונדנקייט מיטן ארבעטער קלאַס און מיט דעם אי־דישן טייל פון אָט דעם קלאַס. א דאָר, וואָס איז גרייט אויף ווייטער צו פארבינדן זייער ארבעט מיט די אידישע פאָלק מאַסן, זייערע נויטן, און קאַמפן. וואָס מער עס וואַקסט אונזער ארבעטער באַוועגונג דאָ אין לאַנד, וואָס מער עס אַנטוויקלט זיך דער אידישער טייל פון דער ארבעטער באַוועגונג, אַלס גרעסער ווערט די נויט אין אינטעליגענטע טוער פאַר דער באַוועגונג. פון אָט דער יוגנט וועלן דאַרפן ארויסוואַקסן אונזערע צוקונפטיקע לערער, קעמפּ אָנפירער, טוער אין אונזערע אידישע קינדער שולן און אַלגעמיינע באַוועגונג.

אויף די פינגער פון איין האַנט וואָלט מען דערווייל נאָך געקאָנט איבערצייַלן די אמעריקאַנער געבוירענע לערער וואָס לערנען אין אונזערע שולן און וואָס האָבן גראַדואירט אונזער מיטל־שול און דער ארבעטער אוני־ווערזיטעט. אָבער אין ניו־יאָרקער ארבעטער אוני־ווערזיטעט לערנען שוין איצט איבער 40 גראַדואירטע סטודענטן פון אונזער ניו־יאָרקער מיטל־שול. דאָס לערן יאָר 1935-1936 אליין האָט צוגעשטעלט איבער 20טאַלמידים צו דעם ארבעטער אוניווערזיטעט. עמעס, פון די וועלן ניט אַלע ווערן לערער אין אונזערע שולן, אָבער א גרויסע צאָל פון זיי זיינען שוין איצט פארנומען מיט ארבעטן אין אונזער קעמפּ און א גרויסע צאָל פון זיי גרייט זיך דאָך צו לערעריי אין אונזערע שולן. עס וועט סיי פאַר אונזערע שולן און סיי פאַרן ארבעטער אוניווערזיטעט זיין א טאָג פון עמעסער פרייד און דערגרייכונג, ווען אָט אָ די גרופּע וועט גראַדואירן דעם ארבעטער אוניווערזיטעט און וועט אריין אין אונזערע שולן אַלס לערער.

דאָס אַלץ לייגט אָבער אַרויף אַף אונזער אַרבעטער אוניווערזיטעט נייע היסכייוועסן. מיטן נייעם טיפּ טאַלמיד האָבן זיך באַוויזן נייע פּראָבלעמען: פּראָבלעמען פון פּאַרטיפן דעם שפּראַך לימוד פאַר אַ שילע־פאַר וועלכן אידיש איז די צווייטע און ניט די ערשטע שפּראַך. פּראָבלעמען פון פּאַרטיפן די לימודים פון געשיכטע און ליטעראַטור, אזוי, אַז דער סטודענט זאָל באַם ענדיקן דעם אוניווערזיטעט האָבן אַ ברייטע און אַ טיפע — און מיר שטרייבן אונטער ביידע אדיעקטיוון — באַקאַנטשאַפט סיי מיט דער אידישער געשיכטע און סיי מיט דער אידישער ליטעראַטור. די פאָדערונגען וואָס דער אוניווערזיטעט שטעלט ארויס צו די ניי גראַדואירטע דאַרפן זיין וואָגיקע און ערנסטע. מען מוז אָבער געפינען דעם נייעם מעטאָד, די אַמבעסטן צוגעפּאַסטע לערער, וועלכן זאָלן העלפן דעם שילער אָט די פאָדערונגען נאָכצוקומען. מיר מוזן געדענקען, אַז מיר האָבן צו טאָן מיט אינטעליגענטע דערוואַקסענע יונגע־לייט, מערסטן פון זיי קאַלעדזש סטודענטן, מיט אַ גאַנץ ברייטער אַלגעמיינע בילדונג, מערסטן פון זיי צוגעוואוינט צו שטודירן. אונזער אויפגאַבע מוז זיין שאַפן פאַר אָט דעם נייעם עלעמענט די סאַמע בעסטע באַדינגונגען, וואָס זאָל זיי העלפען ווערן וואָס אינטעליגענטערע און מער נוצלעכע טוער און בויער פון אונזער באַוועגונג.

דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט, צו זיין 10 יאָריקן יובילײ, צוזאַמען מיט אונזערע כאַווערישסטע גרוסן, צוזאַמען מיט אונזערע הייסטע וואונטשן פאַר ווייטערדיקן דערפאָלג אין זיין אַרבעט פאַרן וואוילזיין פון די אידישע אַרבעטער און פאָלק מאַסן, אויך דער רוף — ווייטער אזוי געטריי דינען אונזער שול באַוועגונג ווי ביז איצט, נאָך מער פאַרטיפן דעם לערערישן פאַקולטעט, נאָך ברייטער אונז העלפן אויסשפּרייטן די אוניווערזיטעט קורסן פאַר אונזערע שול מוער און צוזאַמען מיט אונז העלפן דערגענצן די דערציאונג פון דעם נייעם טיפּ טאַלמיד — דער, וואָס קומט פון די אָרדן־שולן און קערט זיך צו זיי צוריק אום, אַלס לערער!

קלאַס פון מיטל־שול גראַדואירטע, איצטיקע סטודענטן אין א. א. אוניווערזיטעט. לערער, א. גאָלדבערג

ה. שילער

דער צענטער יובילײ פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט און דער אינטערנאציאָנאלער ארבעטער אָרדן

פייערונגען, יובילעאומס, יאָנטויווים זיינען אפילע ניט קיין נייעם ביי אונז, כאָטש יעדע פייערונג אין אונזער באוועגונג טראָגט א וויכטיקן און באשטימטן כאראקטער. דאָך פיל איך, אז א צענ־טער יבילייאום פון דעם אידישן ארבעטער אוניווער־זיטעט איז אן אויסנאם. ווייל דער יובילייאום איז פון ספּעציעלער פּאָליטישער באדייטונג פאר דער באַ־וועגונג אלס גאנצער און באזונדערס פאר אונזער אָרדן.

די פארדינסטן פון, ווי די ליבשאפט צום אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט איז שווער אָפּצושאצן. צו־ליב דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט האָבן ניט נאָר טויזנטער סטודענטן וועלכע האָבן זיך געלערנט און לערנען זיך איצט, נאָר אויך די צענדליקער טויזנטער, וואָס לערנען ניט אין דעם אידישן אר־בעטער אוניווערזיטעט שאצן גוט אָפּ זיינע אויפטו־אונגען, זיינע פארדינסטן, זיינע אויפגאבן און צילן פאר דעם יאָכיד און פאר דעם קאָלעקטיוו, ווי פאר דער ארבעטער באוועגונג אלס גאנצער.

באַ דער געלעגנהייט צו דעם 10טן יובילייאום פון דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט דארף מען געדענקען, אז ער איז די מארקסיסטיש־לענינסטי־שע בילדונג אינסטיטוציע אויף א מאסן־פארנעם, וואָס גרייט צו טויזנטער פּאָליטיש־געשולטע קאדרען טוער און פירער פאר די אידישע מאסן אָרגאניזאציעס. אין יעדע פון אונזערע אָרגאניזאציעס פילט מען דעם מאנגל אין ניט גענוג צוגעגרייטע אָנפירער צו פירן די מאסן ארמיי, וואָס מיר רעקרוטירן.

פאר די לעצטע עטלעכע יאָר האָט זיך אונזער באוועגונג אויסגעברייטערט, צווישן די אידישע מאסן־אָרגאניזאציעס, וואָס האָבן געמאכט דעם גרעסטן פאָרשריט אין וואוקס און אנטוויקלונג, איז די אידישע סעקציע פון אינטערנאציאָנאלן ארבעטער אָרדן אין ניו־יאָרק. און מיר אין דער אידישער סעק־ציע פון אָרדן שאצן באזונדערס אָפּ די גלענצענדע ארבעט און אויפטואונגען פון דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט. צוויי טויזנט אָרדן־סטודענטן זיינען דורכגעגאנגען דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט, און א דאנק דעם וויסן און די פּאָליטישע דערציאונג, וואָס אונזערע אָרדן־סטודענטן האָבן באקומען אין דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט, פארנעמען א גרויסע צאָל פון אָט־די סטודענטן וויכטיקע און פאר־אנטוואָרטלעכע אָנפירענדע פּאָזיציעס אין די ברענ־טשעס, אין שטאָט־קאָמיטעט און אין דער נאציאָנא־לער עקזעקוטיווע.

עס איז ניט קיין צופאל, וואָס אונזערע פּלענומס און קאָנפערענצן זיינען דאָך פּאָשעט ניט צו פאר־גלייכן מיט די צוזאמענקונפטן פון אונזערע ברענטש־טוער פון צוריק מיט 2—3 יאָר. די דיסקוסיעס, די אָריענטאציע, דער צוגאנג צו לייזן פּראָבלעמען איז א פיל געזונטערער, א מער קאָנסטרוקטיווער, פאר־וואָס? ווייל דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט איז דאָרט פארטראָטן, ווייל באַ אונזערע איצטיקע פּלענומס און אנדערע צוזאמענקונפטן טרעטן ארויס הונדערטער דעלעגאטן, געוועזענע סטודענטן פון דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט. דורך דער טעאָ־רעטיש־פּאָליטישער אנטוויקלונג, וואָס אונזערע אָרדן־סטודענטן האָבן באקומען אין דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט זיינען מעגלעך געוואָרן פילע באדייטנ־דע דערגרייכונגען אין דעם לעבן פון אונזער אָרדן, וואָס אָן דעם וואָלטן די דערגרייכונגען געווען פיל קלענערע.

פאר אונז, פאר דער אידישער סעקציע אין ניו־יאָרק שטייען וויכטיקע אויפגאבן, פאר אויסברייטערן אונזער קולטורעל־געזעלשאפטלעכע טעטיקייט, קעדיי צו ווערן א שטארקער קולטורעל־געזעלשאפטלעכער פאקטאָר אויף דער אידישער גאס. און די אויפגאבן דורכצופירן דארפן מיר האָבן דעם פּאָליטיש־אנט־וויקלטן מענטשן־מאטעריאל, וועלכער זאָל פארשטיין ווי אָנצואווענדן די פארשידענע באדינגונגען פון טאָג־טעגלעכן לעבן, און אָט אין דעם מענטשן־מאַ־טעריאל גויטיקן זיך אונזערע ברענטשעס וואָס מער. נאָר אין דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט, די מארקסיסטיש־לענינסטישע מאסן שול, זעען מיר די

(פאָרזעצונג אף זייט 46)

ה. פלאָטקין

אָרדן קורסן אין דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט

אין דער צען־יאָריקער געשיכטע פון דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט, פארנעמען די קורסן פון דעם אינטערנאציאָנאלן ארבעטער אָרדן אן אָנגעזעעגעם אָרט. דער אָרדן האָט זייער פיל בייגעטראָגן צו פארוואנדלען דעם אוניווערזיטעט אין דער מאסן־שול, וואָס ער איז היינט צו טאָג.

דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט, ביז צו יענער צייט א שול פון א פּאָר הונדערט סטודענטן, האָט שוין אָבער באוויזן צו דערציען א היפּשע גרופּע אָנגעזעעגע טוער אין דער ארבעטער באוועגונג. דער אוניווערזיטעט איז שוין דאן געווען די איינציקע שול אף דער אידישער ארבעטער גאס פאר סיסטעמאטישער דערציאונג פון באוואוסטזיניקע טוער דורך דער קלארער מארקסיסטיש־לעניניסטישער טעאָריע. ס'איז דערפאר געווען נאטילעך, אז דער אינטערנאציאָנאלער ארבעטער אָרדן זאָל זיך פארבינדן מיט דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט צו לייזן די וואקסנדיקע נויט פאר נייע קאדרען טוער.

די אָרדן־קורסן אין דעם אוניווערזיטעט פאר־מאָגן זייער אייגענע געשיכטע פון אויספאָרמירונג און אויסקריסטאליזירונג. דער אוניווערזיטעט מיט זיין גאנצער דערפארונג, איז ניט געווען גרייט מיט אמאָל פארוואנדלט צו ווערן אין א מאסן־שול, וואָס זאָל קענען דערציען טוער פאר א באשטימטן צוועק פון דער באוועגונג, א נייעם טייל, וואָס איז געוואקסן מיט אימפּעט. דער אינטערנאציאָנאלער ארבעטער אָרדן, האגאם ער האָט פארשטאנען די וויכטיקייט פון נייע קאדרען, האָט אין דעם ערשטן יאָר—צוויי פון זיין עקזיסטענץ, ניט געקאָנט געגוי אויספלאנירן די קורסן, וואָס זאָלן אפן בעסטן אויפן קענען דינען צו דערציען די נויטיקע קאדרען פאר דער אָרדן־אָרגאניזאציע.

אין אָקטאָבער 1931 זיינען דערעפנט געוואָרן די אָרדן־קורסן אין דעם אוניווערזיטעט, די קעגנשטאנדן זיינען געווען:

1. געשיכטע פון דער פראטערנאלער באוועגונג און קלאסן קאמף.
2. פארלאמענטאריזם און אָרגאניזאציע.
3. קורס פאר פינאנס עקספּערטן.

דער אָפּרוף איז געווען זייער גוט, ארום הונדערט סטודענטן האָבן זיך פארשריבן, קימאט, יעדער איינער פאר צוויי קעגנשטאנדן. 65 האָבן זיך פאר־שריבן פארן ערשטן קורס. 90 — פארן צווייטן. און 20 — פארן דריטן. די רעגיסטראציע האָט באַ־וויזן, אז דער אקטיוו זוכט צו דערלערנען די גע־שיכטע און איבערהויפּט די מעטאָדן פון אָרגאניזאַ־ציע פאר דער נייער פראטערנאלער באוועגונג. אף אזא אָפּרוף איז דער אוניווערזיטעט ניט געווען גרייט סיי מיט דער איינשטעלונג פון די קורסן און סיי מיט דער קלאָרקייט וועגן דעם געגוויען אינהאלט פון די קעגנשטאנדן.

דער דערפאָלג פון דעם אָפּרוף האָט אָבער ארויפ־געלייגט פאראנטוואָרטלעכקייט. די נאציאָנאלע קול־טור קאָמיסיע, די קאָמיסיע באם ניו יאָרקער שטאָט־קאָמיטעט צוזאמען מיט דער פארוואלטונג און די־רעקטאָריום פון דעם אוניווערזיטעט איז אויסגעקו־מען צו פירן גרינטלעכע דיסקוסיעס, וועגן דעם אינ־האלט, פאָרמע און מעטאָדן פון לערנען פאר דעם נייעם סאָרט סטודענט, וואָס דער אָרדן האָט אריינ־געבראכט אין די קלאסן.

ס'איז באלד קלאָר געוואָרן אז, קעדיי צו דער־ציען ווי געהעריק די נייע קאדרען, דארפן די אָרדן סטודענטן גלייכצייטיק אריבערגעבראכט ווערן אף אלגעמיינע גרינטלעכע מארקסיסטיש־לעניניסטישע קורסן אויסער די ספּעציעלע אָרדן־קורסן.

מיט די אלע שוועריקייטן, וואָס די קורסן האָבן פארמאָגט אין דעם ערשטן סעמעסטער, האָבן די סטו־דענטן דאָך באקומען א גוטן אָנהויב אין סיסטע־מאטישן לערנען. דער אינטערעס און דער באוואוסט־זיין איז אויפגעוועקט געוואָרן, דאָס איז באוויזן גע־וואָרן דורך דעם, וואָס קימאט אלע סטודענטן האָבן זיך איבעררעגיסטרירט פאר דעם 2טן סעמעסטער, און עס זיינען גלייכצייטיק אריינגעקומען א צאָל נייע סטודענטן.

דעם 2טן סעפּטעמבער זיינען שוין די סטודענטן אריבערגעפירט געוואָרן אף קעגנשטאנדן פון פּרינ־ציפּן פון קאָמוניזם, פּאָליטישע עקאָנאָמיע, געשיכטע פון דער אמעריקאנער ארבעטער באוועגונג. ס'איז

אויך איינגעשטעלט געוואָרן א רעדנער־קלאַס. די אָרדן סטודענטן האָבן זיך שוין אזוי ארום געפונען אין קלאַסן אף פארשיידענע קעגנשטאנדן. אין דעם סעמעסטער איז באוויזן געוואָרן די וויכטיקייט פון די ריין פּאָליטישע קורסן פאר די אָרדן סטודענטן, אזוי אז היינט צו־טאָג פארנעמען די אָרדן סטודענטן א וויכטיקן אָרט, אָפטמאָל דעם וויכטיקסטן אין געוויסע קלאַסן.

דער צווייטער סעמעסטער האָט אויך ארויסגערוקט זייער שארף די פּראָבלעם פון שפּראַך קענטעניש. דער נייער מאַסאָווער סטודענט האָט זיך ארויסגעוויזן אין א גרויסער מאָס זייער שוואַך אין לייענען און שרייבן אידיש. צוליב דעם האָבן געמוזט איינגעשטעלט ווערן קלאַסן אין אידיש פאר עלעמענטארע און אויך פאר אָנפאַנגער.

דער וויכטיקסטער קורס פאר דעם אָרדן סטודענט פארבלייבט נאָך אלץ דער קעגנשטאנד: פּרינציפּן און סטרוקטור פון אָרגאַניזאַציע. דורך די קלאַסן פון דעם קעגנשטאנד זיינען אין דער צייט דורכגעגאנגען ארום 500 סטודענטן. ביסלעכווייז, אפילו אויב לאנגזאם, ווערט אָנגעגריפן דער באַגריף פון דעם אָרדן אַקטיוויסט, אז דער קורס „אָרגאַניזאַציע" איז עפּעס א מינדערוויכטיקע זאַך, וואָס איז באוואוסט פאר יעדן איינעם, וועלכער האָט זיך נאָר פאר א צייט באַטייליקט אין וועלכער ס'ניט אָרגאַניזאַציע. מיט דעם וואוקס פון דעם אָרדן ווערט דער געגנשטאנד אלץ מער א שארפערע נויטווענדיקייט, אפילו אלטע אַקטיוויסטן, ווען זיי באַשליסן בלויז בא זיך, אז זיי וועלן אריינקומען אין קלאַס פאר א קוריאָז, דערפילן באַלד, אז זיי דערוויסן זיך זאַכן, וואָס וועלן זיי שטארק צוניץ קומען. היינט, ווען דער אָרדן איז אזוי ריזיק אויסגעוואָקסן, ווען יעדער ברענטש איז אויסגעוואָקסן פאַקטיש צו א גאַנצער מאַסן אָרגאַניזאַציע, שטייט אָפטמאָל די פירערשאַפט פון ברענטש פארלאָרן פאר זייערע גרויסע אויפגאַבן. דער קורס וועגן אָרגאַניזאַציע מוז ווערן א וויכטיקער פאַקטאָר אין קאַמף קעגן דער אומבאַהאָלפנקייט און צעשוואומענקייט, וואָס מיר געפינען נאָך אזוי אָפט. די פירערשאַפט פון די ברענטשעס באַטראַכטן נאָך אָבער זייער אָפט, אז אף דעם קורס דארף מען שיקן בלויז די נייערע אַקטיוויסטן, אז זיי אליין ווייסן שוין אלעם, און ווען דער נייער אַקטיוויסט־סטודענטן זוכט נאָכדעם צו ברייגנען אין ברענטש וואָס מען לערנט אין אוניווערזיטעט, באַציט מען זיך צו אים אָפטמאָל מיט גרינגשעצונג.

דער געגנשטאנד „פּרינציפּן און סטרוקטור פון אָרגאַניזאַציע" איז דורך דער צייט אויסגעקריסטאַליזירט געוואָרן אין א וויכטיקן פּראַקטיש־אָרגאַניזאַציאָנעלן אינסטרומענט, ענג פארבונדן מיט די טענלעכע דערפארונגען, נויטן און אַנטוויקלונגען אין דעם אינטערנאַציאָנאַלן ארבעטער אָרדן. דער קורס איז אָבער גלייכצייטיק א וויכטיקער פּאָליטישער בייטראָג. ער פּאָליטיזירט די אויפגאַבן און די ראָל פון דעם אָרדן אין דער פּראָטערנאַלער באַוועגונג און ווייזט אָן זיין אָרט אין דער ארבעטער באַוועגונג. ער שטעלט קלאָר ארויס דעם פּרינציפּ פאר דער אָרדן סטרוקטור, ווי א נויטיקע אָפּשפּיגלונג פון דער אידעאָלאָגיע, וואָס באַהערשט די אָרגאַניזאַציע. דער קורס רוקט שארף ארויס דעם פּראָלעטאַרישן באַגריף פון דעמאָקראַטיע, צוגעפּאַסט צו די טעגלעכע אַקטיוויטעטן, פירונגען און באַגריפן פון דעם פּראָלעטאַרישן פּראַטערנאַליזם.

פיל שווערער איז געקומען די אויסקריסטאַליזירונג פון דעם געגנשטאנד: „די געשיכטע פון דער פּראָטערנאַלער באַוועגונג". אף וויפל ס'איז פאראן געשיכטע, איז זי געשריבן פון בורזשואזן שטאַנדפּונקט. אפילו די וואָס ווערן באַטראַכט ווי ארבעטער פּראָטערנאַלע אָרגאַניזאַציעס. וועלכע זייגען ביכלאַל באַוואוסטזיניק ווענן דעם קלאַסן געבוי פון דער היינטיקער געזעלשאַפט באַטראַכטן זיך בלויז, ווי א „רויטער קרייץ" פאר דער ארבעטער באַוועגונג. ביז היינט צו טאָג פארפעלן זיי צו זען דעם קלאַסן אינהאַלט און קלאַסן כאַראַקטער פון דער פּראָטערנאַלער באַוועגונג, זיי פארפעלן צו זען דעם קעגנזאַץ פון קלאַסן אינטערעסן אינווייניק אין דער פּראָטערנאַלער באַוועגונג. אפילו א. ש. זאַקס, וואָס ווערט באַטראַכט ווי א מאַרקסיסט, האָט אין דער געשיכטע פון דעם ארבעטער רינג געזוכט אָפּצוטיילן זיין אויפקום אין ייכעס פון דער גאַנצער פּראָטערנאַלער באַוועגונג. ער האָט ניט געזען אז דער אויפקום פון דער פּראָטערנאַלער באַוועגונג האָט צו טאָן מיט דעם קלאַסן געבוי פון דער געזעלשאַפט.

דער אינטערנאַציאָנאַלער ארבעטער אָרדן, וואָס האָט צום ערשטן מאָל אין דער געשיכטע אָנגעצייכנט דעם קלאַסן כאַראַקטער פון דער פּראָטערנאַלער באַוועגונג, ווערט דער נאַטירלעכער אויספאָרשער פון איר געשיכטע דורך דעם שטאַנדפּונקט פון קלאַסן געבוי, קלאַסן קעגנזאַצן און קלאַסן אינטערעסן אין דער אַנטוויקלונג פון דער פּראָטערנאַלער באַוועגונג. מיט דער הילף פון דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט ווערט געלייגט דער באָדן פאר דער אויספאָרשונג פון דער געשיכטע פון דער פּראָטערנאַלער באַ־

וועגונג. נאָך אַ צייט פון צוגרייטונג ווערט שוין אין אוניווערזיטעט געלערנט אויך דער געגנשטאַנד. דאָס איז אַ וויכטיקער בייטראָג צום צען יאָריקן יובילײ פון אוניווערזיטעט און זעקס יאָר אָרדן־קורסן אין אוניווערזיטעט.

אַרום 700 אָרדן סטודענטן האָבן דעם יאָר געלערנט אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט. ס'איז זיכער אַ וויכטיקע דערגרייכונג, וועלכע מען טאָר ניט מינימיזירן. ווען מיר פאַרגלייכן אָבער די דערגרייכונג מיט די מעגלעכקייטן און איבערהויפּט מיט די נויטן פון דער אָרגאַניזאַציע, איז דאָס נאָך ווייט ניט גענוג. דער אָרדן קען נאָך מער בייטראָגן צו פאַרוואַנדלען דעם אוניווערזיטעט אין אַ מאַסן־שול. דער אָרדן וועט דורכדעם געווינען די קאַדרען, וואָס זיינען אַזוי נויטיק. מען מוז אָנווייזן, אַז צווישן דעם אַקטיוו פון אָרדן זיינען היינט פאַראַן הונדערטער, וועלכע זיינען דורכגעגאַנגען זייער שולונג אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט. מיר געפינען אָרגאַנייזערס, קולטור דירעקטאָרן פון ברענטשעס, מיטגלידער אין שטאָט קאָמיטעט און מיטגלידער אין דער נאַציאָנאַלער עקזעקוטיוו קאָמיטע וועלכע זיינען דערצויגן אין דעם אוניווערזיטעט.

דער אוניווערזיטעט האָט אפילו געהאָלפן אַרויסרוקן אָרדן־אַקטיוויסטן, ווי לערער אין דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט. מיר דאַרפן זיך אָבער אָנשטרענגען, אַז אויך אַנדערע אידישע אַרבעטער אָרגאַניזאַציעס זאָלן זיך אַזוי ענג פאַרבינדן מיט דעם אוניווערזיטעט ווי דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אָרדן. דאָס וועט ניט בלויז פאַרוואַנדלען דעם אוניווערזיטעט אין דער ברייטסטער מאַסן־שול וואָס די אידישע אַרבעטער נויטיקן זיך אַזוי שטאַרק, נאָר אַזאַ פאַרבינדונג, וועט העלפן לייזן די נויטן פון יעדע אָרגאַניזאַציע דורך אַנטוויקלען קאַדרען פאַר זייער אַרבעט.

אין מיין באַגריסונג צו דעם צען יאָריקן יובילײ פון דעם אוניווערזיטעט, וויל איך אויסדריקן מיין פערזענלעכע דאַנקבאַרקייט צו דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט און אויך צו דעם אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער אָרדן, וואָס האָבן מיר געגעבן די געלעגנהייט צו ווערן אַ לערער אין דעם אוניווערזיטעט, וואָס איך באַטראַכט דאָס געוויינלעך פאַר אַ פּראָלעטאַרישן קאָוועד, אָבער נאָך מער, וואָס דורכדעם בין איך געשטויסן מעוואָרן זיך אַליין צו אָיבערדערציען אין העכערער פּאָליטישער אַנטוויקלונג.

לאַנג לעבן זאָל דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט, די שול פון מאַרקסיסטיש־לענינסטישן וויסן, פון רעוואָלוציאָנערער טעאָריע און פּראַקטיק, וואָס וועט דינען ווי אַ מעכטיקער וואַפן אין דעם זיג פון דעם אַרבעטער קלאַס!

מוישע שיפרים

אין קלאַס

די מידקייט און זאָרג פון טאָגיקער פּראַצע
האָט מען אויסגעטאָן אויף יענער זייט שוועל —
און דאָ אַרום אָרעמען, פּאָשעטן טיש
איז פריידיק און וואַרעם און העל.

די אויגן צעצינדן ווי ליכטיקע בסורעם
צו לערערשע ליפּן, זיי געבן אַ פּאַל —
און אויערן דורשטיק פאַרשלינגען די רייד
ווי טרוקענער גומען דאָס וואַסער פון קוואַל.

די ווערטער, ווי שליסל
צעעפענען טויערן צו ליכטיקע וועגן.
און ס'גלייכן זיך רוקנס
וואָס וועלן אין יאָך, זיך מער שוין ניט בייגן.

און מ'גייט מיט די לערער פּאַמעלעך נאָר זיכער
אויף דעם וועג מיטן זוניקן רוים —
ווי שוואָמען פאַרזאַפּט מען די רייד פון דער וואָר
און וויסן פאַרוואָרצלט ווי אַ פּרוכטבאַרער בוים.

ה. האַלפּערין

פון דער פאַרוואַלטונג פון אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט

ווען מען וואַרפט אַ בליק אויף דער אַרבעט פון דעם אוניווערזיטעט פאַר די צען יאָר, באַמערקט מען ערשט די וויכטיקע אַרבעט וואָס דער אוניווערזיטעט האָט אויפגעטאָן, און די וויכטיקע פונקציע וואָס דער אוניווערזיטעט פילט אויס אויף דער אידישער גאַס. אין אַלע צווייגן פון אונזערבאַוועגונג, אין אַלע טיילן פון לאַנד, איבעראַל געפינט מען אונזערע דורכגעגאַנגענע סטודענטן, וואָס זיינען איצט פירער אין אַ יוניאָן, טוער און לערער אין דעם אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער אָרדן, לערער אין די קינדער שולן, פירער פון פאַרשיידענע אָרגאַניזאַציעס. מען קען אָן אי־בערטרייבונג זאָגן, אַז דער אוניווערזיטעט האָט באַ־רייכערט אונזער באַוועגונג, אַז די אידישע אַרבע־טער באַוועגונג וואָלט זיך ניט אַזוי ברייט צעוואַקסן, ווען ניט די קאַדרען טוער און לערער, וואָס דער אוניווערזיטעט האָט פאַר די צען יאָר אַרויסגעגעבן. אויסבילדן די אידישע מאַסן, געבן זיי מאַרקסיסטיש־לעניניסטישן וויסן, אויסבילדן טוער פאַר דער אי־דישער אַרבעטער באַוועגונג, און וואָס מיר נויטיקן זיך אַזוי שטאַרק, דאָס איז די וויכטיקע אויפגאַבע, וואָס דער אוניווערזיטעט האָט זיך געשטעלט און פאַר די צען יאָר דורכגעפירט

מיר האָבן געהאַט ניט לאַנג צוריק פייערונגען פון צען יאָר קינדער־שולן, זיבן יאָר אינטערנאַציאָ־נאַלן אַרבעטער אָרדן, פופצן יאָר „מאָרגן־פרייהייט", און איצט צו אונזער צען יאָריקן יאָנטעוו קענען מיר מיטן פולן געוויסן זאָגן, אַז דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט זייער פיל צוגעטראָגן מיט באַ־וואוסטזיניקן מענטשן־מאַטעריאַל צו די אַלע פייע־רונגען.

די אידישע מאַסן זיינען ניט דורכגעגאַנגען קיין בילדונג־אַנשטאַלטן. אַרבעטן אין שאַפּ אָדער זוכן אַרבעט און נאָכדעם גיין זיך לערנען אין אַרבעטער־אוניווערזיטעט, איז ניט פון די גרינגע אַרבעטן. ווען מען זעט אָבער מיט וויפיל איבערגעגעבנקייט און ליבע אונזערע סטודענטן לערנען זיך, און ווי געטריי זיי זיינען צו דער אינסטיטוציע, ווי זיי פילן אַז אַ נייע וועלט עפנט זיך פאַר זיי, דאַן פילט די פאַר־וואַלטונג די גרויסע פאַראַנטוואָרטלעכקייט, וואָס עס ליגט אויף איר צו דעם אוניווערזיטעט.

די אַרבעטער באַוועגונג איז אויסגעוואָקסן, דאָס זעלבע דער אידישער טייל, עס פאָדערט זיך נאָך מער טוער, נאָך נייע קאַדרען, ציל־באַוואוסטע, קלאַסן־באַוואוסטע. דער אידישער אַרבעטער אוני־ווערזיטעט איז די איינציקע אידישע אַרבעטער־שול וואָס גיט אַ קלאָר מאַרקסיסטיש־לעניניסטישן וויסן, אין דער צייט וואָס מיר לעבן איצט, ווען דער קאַמף געגן פאַשיזם, אַנטיסעמיטיזם, רעאַקציע קומט פאָר אויף אַ וועלט־מאַסשטאַב, אַריינגערעכנט אויך אונ־זער לאַנד אַמעריקע, איז מער ווי ווען עס איז פריער נויטיק אַריינטראָגן קלאָרן באַוואוסטזיין צווישן די ברייטע מאַסן.

לאָמיר אַלע, די פאַרוואַלטונג, לערער, סטודענטן מיט מער ענערגיע, איבערגעגעבנקייט און ליבע, ווייטער אָנגיין מיט דער אַרבעט פאַר אַריינטראָגן קלאַסן־באַוואוסטזיניקייט אין די קאַמפן פון די אידישע מאַסן פאַר אַ שענערער און בעסערער וועלט, פאַר דער ענדגילטיקער פאַרניכטונג פון קאַפּיטאַליזם און דאָס איינפירן סאָציאַליזם.

(פאָרזעצונג פון זייט 42)

מעגלעכקייטן פון דערציען נייע טויזנטער טוער און פירער פאַר אונזערע ברענטשעס. צוויי טויזנט סטו־דענטן זיינען עפשער געווען גענוג פאַר דער אידי־שער סעקציע מיט 3—4 יאָר צוריק, נאָר איצט ווען די אידישע סעקציע אין ניויאָרק ציילט אַ מיטגלי־דערשאַפט פון 21 טויזנט מיט געזונטע פערספּעק־טיוון פאַר נייע טויזנטער מיטגלידער, וועלן אונזערע ברענטשעס זיך דאַרפן אָריענטירן צו שיקן נייע טויזנטער סטודענטן און זיי צוגרייטן פאַר טוער און פירער פאַר די ברענטשעס, ווי פאַר דעם אָרדן אַלס אַלס אַ גאַנצן. איך באַגריס דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט צו זיין צענטן יובילי.

פ. פאַרבער

די ביבליאָטעק פונם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט

ווען מיר פייערן דעם צען יאָריקן יובילײ פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט, וואָלטן מיר אויך געדאַרפט פייערן דעם יאָנטעף פון צען יאָר עקזיסטענץ פון דער ביבליאָטעק באַם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט.

די ביבליאָטעק איז געשאַפן געוואָרן ווי אַ נויטווענדיקייט פאַר די סטודענטן, וואָס לערנען זיך אין אוניווערזעטעט. ווייל פון דער שאָעדיקער לעקציע, וואָס ווערט געגעבן דורך דער וואָך, איז באַם בעסטן ווילן אוממעגלעך צו געדענקען אַלס וואָס דער לערער גיט איבער, קעדיי צו האָבן בעסערע רעזולטאַטן פון לערנען מוז מען אויך האָבן ביכער.

דער געדאַנק צו שאַפן אַ ביבליאָטעק אין איד. ארב. אוניווערזיטעט, געהערט צו דער ערשטער גרופּע אַקטיווע סטודענטן, וואָס האָבן אויך געהאָלפן גרינדן דעם אוניווערזיטעט.

אָט די אַקטיווע גרופּע סטודענטן, האָבן אַף זיך גענומען די אויפגאַבע צו שאַפן אַ ביבליאָטעק, וואָס זאָל געבן די מעגלעכקייט צו אַלע סטודענטן, וואָס לערנען זיך אין א. אַ. אוניווערזיטעט, אַז זיי זאָלן ניט דאַרפן פאַרלירן קיין צייט צו גיין איבער די שטאָטישע ביבליאָטעקן זוכן מאַטעריאַלן פאַר די געגנשטאַנדן וועלכע זיי נעמען אויף, אויך ניט אַלעמאָל האָבן די סטודענטן געקענט געפינען די ביכער וועלכע זיינען געווען פאַר זיי אַמנויטיקסטן. ניט נאָר פאַר די סטודענטן, נאָר אויך פאַר די לערער, וואָס לערנען אין איד. ארב. אוניווערזיטעט, איז אוממעגלעך צו פאַרלירן צייט אין די שטאָטישע ביבליאָטעקן צו זוכן מאַטעריאַלן און צו גרייטן זיך צו די לעקציעס.

איינזעענדיק די נויטווענדיקייט פאַר אַזאַ ביבליאָטעק האָבן די ערשטע אַקטיווע סטודענטן אַרויסגעלאָזט אַן אַפּיל צו די פריינט און כאַווערים, וואָס זיינען פאַראינטערעסירט צו העלפן שאַפן אַ ביבליאָטעק באַם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט, אַז זיי זאָלן ברענגען ביכער, די כאַווערים און פריינט האָבן אַריינגעבראַכט פיל ביכער, די קאַוואָנע פון די פריינט און כאַווערים איז געווען זייער אַ גוטע. אָבער זיי האָבן נאָך אַלץ ניט געקענט באַפרידיקן די נויטן פון די סטודענטן, די ביכער אין וועלכע די סטודענטן האָבן זיך געגוויטיקט, ווי אַלעף־ביים פון קאָמוניזם, פּאָליטישע עקאָנאָמיע און וועגן מאַרקסיזם־לענינזם, זיינען ניט געבראַכט געוואָרן. ווייל צו יענער צייט זיינען אַף דער אידישער ארבעטער גאַס נאָך ניט געווען די ביכער, וואָס זאָלן באַקענען דעם אידישן ארבעטער מיט אַ פּאָליטישן סאָציאַלן וויסן.

אַ דאַנק דעם סאָוועטן פאַרבאַנד, איז פאַר די לעצטע עטלעכע יאָר געשאַפן געוואָרן אַף דער אידישער שפּראַך אַ גרויסע צאָל ביכער איבער פּאָליטישע עקאָנאָמיע און מאַרקסיסטיש־לענינסטישע פּראָבלעמען וואָס האָט געגעבן אַ מעגלעכקייט פאַר די אידישע ארבעטער־סטודענטן דאָ אין אַמעריקע צו שטודירן און באַוואָפענען זיך מיט אַ מאַרקסיסטיש־לענינסטישן וויסן.

היינט צו טאָג האָבן מיר אין אונדזער ביבליאָטעק איבער 15 הונדערט ביכער. צווישן די ביכער זיינען דאָ קלאַסישע אידישע ליטעראַטור, קריטיק איבער ליטעראַטור, וויסנשאַפטלעכע, פּאָליטישע־עקאָנאָמישע, מאַרקסיסטיש־לענינסטישע. מיר האָבן טעקסט־ביכער קימאַט פאַר אַלע געגנשטאַנדן, וואָס ווערן געגעבן אין אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט. און וואָס ס'איז שייך קוואַליטעט, אַפן געביט פון מאַרקסיזם־לענינזם געפינט מען באַ אונדז מער מאַטעריאַל ווי אין די אַנדערע ביבליאָטעקן, ווייל אין די שטאָטישע ביבליאָטעקן זיינען זיי ניט פאַראינטערעסירט צו האַלטן אַזוינע ביכער, דורך וועלכע די ארבעטער מאַסן זאָלן זיך באַקענען מיט מאַרקסיסטישן וויסן.

אונזער לייען־צימער איז ווייט פון צו זיין באַקוועם כאָטש דאָס האָט נויטיק געדאַרפט זיין, קעדיי אַן ארבעטער־סטודענט נאָך אַ שווערן טאָג ארבעט, — אויב ער האָט אים — זאָל ניט דאַרפן פאַרלירן צייט צו גיין אַנדערשוואו אין מער באַקוועמערע ביבליאָטעקן. אָבער לויט די אומשטענדן אין וועלכע דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט געפינט זיך, איז דאָס פּלאַץ ניט שלעכט

עס קומען אַריין 25 סטודענטן טעגלעך, איידער די קלאַסן הייבן זיך אָן: לייענען, צוגרייטן זייער אַרבעט פאַר די קלאַסן. אַזוי ווי דער לייען־צימער האָט

אַ ווינקל אין ביבליאָטעק, צימער פון א. א. אוניווערזיטעט

ניט גענוג קיין פּלאַץ פאַר אַלע סטודענטן, ווערן ארויסגעגעבן ביכער צו סטודענטן אהיים. איבער 50 פּראָצענט פון די סטודענטן נעמען ארויס ביכער. צוליב דער באַקוועמלעכקייט פון די סטודענטן איז אויך איינגעשטעלט געוואָרן אַ ליטעראַטור־דעפּאַרטמענט, וואו סטודענטן קריגן זייערע ביכער געקויפט מיט אַ ספּעציעלער רעדוקציע פון 20 פּראָצענט.

די ביבליאָטעק ווערט ניט אויסגעהאַלטן פון קיינע מעצענאַטן. די סטודענטן זיינען די וועלכע האַלטן זי אויס, סיי מיט געלט צוצוקויפן מער נייע ביכער און אויך אַלס פאַרוואַלטער.

פאַר די לעצטע עטלעכע יאָר זינט דער אינטערנאַציאָנאַלער ארבעטער אָרדן האָט אָנגעהויבן אַריינשיקן סטודענטן פון די ברענטשעס, איז די צאָל סטודענטן אין איד. ארב. אוניווערזיטעט פיל פאַרגרעסערט געוואָרן פון 200 אין די ערשטע יאָרן ביז איבער טויזנט סטודענטן אין דעם לעצטן יאָר. די באַזוכערשאַפט פון ביבליאָטעק איז אויך פאַרגרעסערט געוואָרן. עס קומען אויך אַריין אין ביבליאָטעק ניט קיין סטודענטן. דער פאַרלאַנג נאָך מאַרקסיסטלענינסטיש וויסן ווערט מער פאַרשפּרייט צווישן די אידישע ארבעטער מאַסן. אַ גרויסער טייל פון זיי האָט ניט די מעגלעכקייט צו באַזוכן אַן ארבעטער אָוונט־שול, זיי וואָלטן געקענט אָפּשפּאָרן עטלעכע שאָ אַ וואָך צו לייענען און באַקענען זיך מיט מאַרקסיסטישן וויסן. אָבער גיין אין וועלכער ס'איז שטאָטישער ביבליאָטעק, מוז מען פּאַטערן צופיל צייט, ביז וואַנען מען געפינט אויס וועלכע ס'איז מאַרקסיסטישע ביכער, אויב ס'איז דאָ. אויך זיינען ניט אַלע ארבעטער באַקאַנט און ווייסן ניט ווי אַזוי צו זוכן דאָס נויטיקע בוך אין אַ קאַטאַלאָג.

קעדיי צו באַפרידיקן די נויטן און דאָרשטיקייט פון דעם טייל אידישע ארבעטער, וואָס וויל זיך באַקענען מיט דער מאַרקסיסטיש־לענינסטישער לערע,

(פאָרזעצונג אף זייט 57)

ש. האָרוואַט

סעקר. „יוג. בראָדערהוד אָוו עלעקטריקאַל וואָרקערס"

מיט צען יאָר צוריק

(זיכרוינעס פון אַ גראַדואירטן סטודענט)

אין אַ כוישעכדיקער הויז אויף 16טער גאַס האָט זיך דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט דערעפנט. דער הויפּט־יעסאָד פון זיין סטודענטנשאַפט איז באַשטאַנען פון אַריבערגעקומענע סטודענטן פון אידישן לערער־סעמינאַר. אייניקע פון די אַריבערגעקומענע סטודענטן פלעגן אפילע אין דער ערשטער צייט באַזוכן ביידע אינסטיטוציעס — דעם אידישן לערער סעמינאַר און דעם אַרבעטער אוניווערזיטעט. דער כעשבן איז דאָ געווען אַ פּאָשעטער: אויב דער ניי־געגרינדעטער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט וועט זיין אויף קורצע, לעבנסלאַנג טעג, וועט מען גוט־מאַכן דעם טעות און פאַרבלייבן ווייטער אינם סע־מינאַר . . .

אָט דער כעשבן איז אָבער געווען אַ גענאַרטער. ווי נאָר אַ סטודענט פון סעמינאַר פלעגט אַריינשטעקן איין פוס אין אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט ער געמוזט אַרויסציען דעם צווייטן פוס פון סעמינאַר . . .

אין וואָס איז באַשטאַנען דער גייסטיגער קויעך וואָס האָט אונז סעמינאַר־סטודענטן, אידישיסטן, נאַ־ציאָנאַליסטן, ציעניסטן און סאָוויעטיסטן (בלויז אַ פּאָר קאָמוניסטן . . .) באַווירקט, אַז מיר זאָלן זיך שיידן דאַן מיטן איינגעפונדעוועטן אַקאַדעמישן סעמי־נאַר און נעמען אויף זיך אַקשאָנעסדיק די אויפ־גאַבע צו לערנען און בויען דעם אידישן אַרבעטער אוניווע־זיטעט?

איינער פון די הויפּט ענטפערס, ווי עס איז שוין אַסאַך מאָל דערקלערט געוואָרן, איז געווען דער אויפ־שוואונג פון אַ מיליטאַנטער אַרבעטער באַוועגונג אויף דער אידישער גאַס. דאָס איז ריכטיק. אָבער דאָס דערקלערט נישט דעם איניען אינגאַנצן. שוין דער פאַקט אַליין, וואָס אַ גרויסע צאָל פון יענע סטודענטן זיינען דאַן נאָך מיט דער אַרבעטער באַוועגונג נישט געווען פאַרבונדן ווייזט, אַז דאָ איז אויך געווען אַ צווייטער וויכטיקער פאַקטאָר — אַ נאַציאָנאַלער פאַקטאָר. אַז אָט דער פאַקטאָר האָט געשפּילט אַ וויכטיקע ראָלע באַ אייניקע פון די נאַציאָנאַליסטיש־געגוינטע סטודענטן קאָן נישט אָפּגעלייקנט ווערן.

אָבער צו דערקלערן, איז שוין אַביסל שווערער — אַמ־ווייניקסטנס פאַר מיר . . .

דער לייענער וועט מיר דעריבער אַנטשולדיקן ווען איך וועל זיך פאַרגרינגערן אָט די אויפגאַבע דורך נעמען זיך אַליין אַלס מאַטעריאַל, קעדיי צו דעמאָנ־סטרירן די ריכטיקייט פון מיין באַהויפּטונג. (צו יענער צייט האָב איך מער ווייניקער פאַרטראָטן און אויסגע־דריקט די מיינונגען און אָנשויאונגען פון אָט דער נאַציאָנאַליסטיש־געגוינטער גרופּע סטודענטן, אַזוי, אַז מיין אייגענע דערפאַרונג איז מער ווייניקער כאַ־ראַקטעריסטיש פאַר דער גאַנצער גרופּע).

געקומען בין איך פון ווילנע. געווען אַ סטודענט אין ווילנער טעכניקום. ווי אַלע אַנדערע אידישע באַכערעמלעך אין פּוילן האָב איך זיך אינטערעסירט מיטן ציעניזם, סאָציאַליזם, אידישיזם, און סאָוועטן־פאַרבאַנד.

אינטערעסירט האָבן אונז די פראַגן נישט פון אַקאַדעמישן שטאַנדפּונקט נאָר פון אַ קולטורעלער נויטווענדיקייט. זייענדיק אידישע באַכערעמלעך האָבן מיר געפילט, אַז עס איז פאַראַן אַ אידן־פראַגע. אָבער ווי אַזוי צו לייזן אָט די אידן־פראַגע האָבן מיר נישט געוואוסט.

פלעגן מיר לויפן צו ציעניסטישע קלאַל־טוער, צו אידישיסטישע פאָלקס־רעדנער, צו סאָציאַליסטישע פירער צו געפינען די ריכטיקע לייזונג פאַר דער אידן־פראַגע.

ווען איך בין געקומען קיין אַמעריקע (1924), האָב איך זיך געפונען אונטערן שטאַרקן איינפלוס פון אַ אידישיסטישן געלערטן. דער איינפלוס איז אין פּאָ־שעטע ווערטער באַשטאַנען אין — אַ אידישיסטיש־פּראָ־ציעניסטישע און פּראָ־סאָוועטישע שטעלונג. אַ צווייטע פּערזאָן וואָס האָט געהאַט אַ שטאַרקע ווירקונג אויף מיר און די גרעסטע טייל פון מיינע דע־מאָלסדיקע כאַווירים סטודענטן איז געווען דר. זשיט־לאָווסקי.

עס איז דעריבער געווען אַ פרייד פאַר מיר ווען איך האָב אין „טאָג" דערזען אַן אַנאָנס, אַז מען רע־

גיסטרירט סטודענטן פארן גייעם לערן יאר פון אידישן לערן סעמינאר. די „אידן־פראגע" האט א ציטער געטאן אין מיר און איך בין גלייך אוועק אין סעמינאר און זיך רעגיסטרירט פאר די לערער קורסן.

מיין באגייסטערונג פארן סעמינאר האט דערגרייכט הימלען ביז . . . ביז איך האב אנגעהויבן איינזען, אז דער סעמינאר פארענטפערט די אידן־פראגע אויף א נאציאנאל סעקטאנטישן אויפן.

נישט געקוקט אויף דעם וואס דער סעמינאר האט אפיציעל אנגעהאלטן א פרייען אקאדעמישן גייסט, זיינען אבער אזעלכע לערער ווי אלגין, בורגין און אפילע דער פארשטארבענער זאקס שטענדיק געבליבן פרעמד דעם גייסט פון סעמינאר.

די באווירקנדיקע אידייען אין סעמינאר האבן זיך אומגעפער אויסגעדריקט אויפן סטודענט אין די ווער־טער — „די מיסיע פון די סטודענטן פון אידישן לערער סעמינאר דארף זיין צו ראטעווען די אמערי־קאנער אידישע קינדער פארן אידישן פאלק; צו טראגן דאס אידיש ווארט צו די אידן וואס זיינען פארווארפן אין די פינסטערע ווינקלעך פון די פארייניקטע שטאטן און וואס לעכצען נאכן אידיש ווארט".

אויסער דער מיסיע האט דער סעמינאר געמוזט צופרידנשטעלן איר שפייזער, דעם אידישן נאציא־נאלן ארבעטער־פארבאנד, און אריינשמוגלען אין

סטודענטן־ראט פון א. א. אוניווערזיטעט

עס שטייען: (ערשטע ריי פון רעכטס צו לינקס) א. קרויט, פ. סילווער, פ. פארבער, ר. מאלצמ אן, י. ראבינא־וויטש, י. טוטשין.

צווייטע ריי: ס. סילווער, ר. סטרים, ה. וואלנער, א. בעדנארש, א. אשמאן, ט. קין, א. לאנדיס, י. היינס, ה. זעלער, ד. סאקס.

עס זיצן: א. גליקסמאן, ר. פאאוסט, פ. שאפיראָ, פ. טשערנער, פ. אפלמאן, ב. ווייַן.

סטודענט די ליבע פאַר ציען און איר פּאַרטיי. עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואָס בא דער גרעסטער צאָל סטודענטן איז דער ציעניזם געווען א טייל פון זייער וועלט אָנשויאונג.

דאָס לעבן האָט אָבער געפאָדערט ניט איזאָ־לאַציע, ניט נאַציאָנאַלע סעקטאַנטישקייט, נאָר אינ־טערנאַציאָנאַלע פאַרייניקונג פון אַלע אונטערדריקטע. דאָס לעבן האָט באַוויזן, אַז די אידישע פּראָבלעמען זיינען ענג פאַרבונדן מיט די פּראָבלעמען פון יעדן לאַנד אין וועלכע די אידן געפינען זיך. און מער — אַז די פּראָבלעמען פון יעדן לאַנד זיינען אָפּהענגיק פון די איטערנאַציאָנאַלע פּראָבלעמען. מען האָט דעריבער געמוזט קומען צום לאָגישן שלום — אַז די אידן־פראַגע איז א טייל, און איז ענג פאַרבונדן מיט די וועלטלעכע פּראָבלעמען. יעדער איינער פון אונז האָט שוין געמוזט גיין א טראָט ווייטער און אַנער־קענען, אַז די וועלט און לאַנד פּראָבלעמען קאָנען געלייזט ווערן פון איינער פון די צוויי קלאַסן — פון פינאַנץ קאַפּיטאַל — אָדער פון די אַרבעטער מאַסן. וועט פינאַנץ קאַפּיטאַל זיגן — וועט עס ברייגגען מיט זיך רעאַקציע און זיין לייבליכן ברודער, אַנטיסע־מיטיזם. וועט דער אַרבעטער קלאַס געווינען, וועט ער מיט זיך ברייגגען עקאָנאָמישע און פּאָליטישע פריי־הייט פאַר אַלע פעלקער און פאַר אַלע גרופּן.

אין קורצן, די סטודענטן וואָס האָבן געטראַכט וועגן אָט דער פראַגע האָבן געמוזט קומען צו דער איבערצייגונג, אַז קעדיי צו לייזן די אידן־פראַגע, מוז מען זיך פאַרנעמען ניט אויפן וועג פון פּאַלעס־טינע, ניט אויפן וועג צו די פאַרוואָרפענע אינזלעך „וואו אידן לעבצן נאָך א אידיש וואָרט", נאָר אויפן ברייטן וועג פון קאַמף אויף וועלכן דער אינטערנאַ־ציאָנאַלער פּראָלעטאַריאַט מאַרשירט געגן אונטער־דריקונג און רעאַקציע.

עס איז דעריבער קיין וואונדער ניט וואָס טראָץ דער פיינטלעכער שטעלונג פון מיינסטע לערער צום ראַטן־פאַרבאַנד, זיינען אָבער מערסטע סטודענטן גע־ווען איבערגעגעבענע פריינט פון ראַטן־פאַרבאַנד אפילו דאַן ווען זיי זיינען נאָך געווען געגנער פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי . . .

איבערגעקומען אין אידישן אַרבעטער אוניווער־זיטעט איז אונזער גרופּע סטודענטן מיט צוויי אידייען־שטרעמונגען. איין שטרעמונג האָט זיך אויסגעדריקט אין דעם נאַציאָנאַליסטישן איינפלוס, וואָס דער סע־מינאַר האָט אויף אונז געהאַט. די צווייטע שטרעמונג איז געווען דער אייגענער באַגער זיך צו פאַרבינדן מיט די אַרבעטנדיקע מאַסן און געפינען א לייזונג פאַר דער אידן־פראַגע דורך דעם אַרבעטער קלאַס.

אָט פאַרוואָס אין די ערשטע עטלעכע מאָנאַטן צייט האָבן א טייל סטודענטן געהאַלטן אין איין דיסקוטירן ספּעציפיש אידישע פראַגן. אייניקע פון אונז איז גע־ווען זייער שווער נאָכצופאָלגן די נייע ריכטונג — אָבער צוריק צום סעמינאַר האָבן מיר שוין אויך נישט געקאָנט גיין.

אָט ווי ביטער אייניקע פון אונז סטודענטן האָבן אַרגומענטירט מיט און געגן די לערער (איבערהויפּט מיט אונזער ערשטן דירעקטאָר פון איד. אַרב. אוניווערז. כאַווער מינדעל), האָט אָבער דער אוניווער־זיטעט אונז אָנגעוויזן אָט די ריכטונג נאָך וועלכער מיר האָבן אַזוי שטאַרק געגאַרט — נאָר מוירע געהאַט.

היינט, ווען מיר פייערן דעם צען יאָריקן יובילײ פון א. א. א., קאָנען מיר מיט שטאָלץ אָנווייזן, אַז אונזער ווענדונג צום אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט איז געווען א ריכטיקע.

ערשט איצט זעען מיר עס מער ווי ווען עס איז פייער, אַז די אידן־פראַגע קאָן נישט געלייזט ווערן דורך נאַציאָנאַלער סעקטאַנטישקייט, נאָר דורך אינ־טערנאַציאָנאַלער אייניקייט.

די אידן־פראַגע ווערט ניט און וועט ניט געלייזט ווערן אין פּאַלעסטינע, נאָר אויף די בלוטיקע באַרי־קאַדן אין שפּאַניע; נישט דורך דער אימפּעריאַליס־טישע מאַנדאַטן־מאַכט און פעלקער־העצער — ענג־לאַנד — נאָר דורך דער אינטערנאַציאָנאַלער פעלקער־פאַרברידערונג אין ראַטן פאַרבאַנד.

דורך די צען יאָר עקזיסטענץ פון אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט האָבן הונדערטער און טויזנטער אי־דישע אַרבעטער גראַדואירט. אייניקע פאַרנעמען גרע־סערע פּאָזיציעס אין קאַמף געגן רעאַקציע. אַנדערע קלענערע פּאָזיציעס. אָבער יעדער סטודענט וואָס האָט גראַדואירט פון אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט באַ־טייליקט זיך אין אָט דער הייליקער אַרבעט פון אָר־גאַניזירן הונדערטער און טויזנטער אידישע און ניט־אידישע אַרבעטער אין קאַמף געגן מילכאָמע און פאַשיזם, געגן רעאַקציע און אַנטיסעמיטיזם.

קאָן דאָס זעלבע געזאָגט ווערן וועגן די גראַדו־אירטע סטודענטן פון אידישן לערער סעמינאַר? צום באַדויערן — ניין! דער סעמינאַר איז פאַרבליבן נאַציאָנאַליסטיש און סעקטאַנטיש.

אויך דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט האָט אַרויסגעשיקט גראַדואירטע סטודענטן אין די פאַר־וואָרפענע ווינקלעך פון אַמעריקע. ער האָט זיי אַרויס־געשיקט ניט ווי „מעשולאָכים" צו „די אידן, וואָס לעבצן נאָך א אידיש וואָרט", נאָר מיט א רוף צום קאַמף פאַר א פרייער אַמעריקע!

באגריסונג פון דער אידישער ביוראָ

א פלאמיקן גרוס אייך, כאווײרים טוער, לערער און סטודענטן פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט צום 10טן יובילײ! א יום־טוב, וואָס גלאנצט מיט א רייכער טעטיקייט, מיט בולט'ע אויפטוען, וואָס פילן זיך אין אונזער באוועגונג אף אלע פראָנטן.

פאר די לעצטע צען יאָר האָבן זיך טויזנטער פון אונזערע כאווײרים דורכן אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט אונטערגעשמידט מיט מארקסיסטיש־לעניניסטישן און אלגעמיינעם וויסן; הונדערטער האָבן זיך איבערגעשמידט אין לערער, טוער, אגיטאטאָרן און פּראָפּאגאנדיסטן; צענדליקער האָבן זיך שוין אויסגעצייכנט אף פארשיידענע געביטן אין אונזער באוועגונג און אייניקע האָבן אפילו דערגרייכט העכערע פירנדיקע פּאָסטנס.

אָבער, כאווײרים, עס איז נאָך אלץ ניט געקומען די צייט, אז מיר זאָלן זיך אוועקזעצן און אָפּרוען אף אונזערע לאָרבער־בלעטער. מיר האָבן ערשט בלויז געמאכט אן אָנהייב. מיר זיינען נאָך איינגאנצן ניט צוגעגאנגען צו די ברייטע מאסן; מיר האָבן נאָך ניט א ריר געטאָן די סאמע דיקסטע פּלאסטן פון אונזער באָדן. הונדערטער טויזנטער אידישע ארבעטער ווייסן נאָך אפילו ניט, אז זיי האָבן אן אינסטיטוציע, וואו זיי קענען לערנען, וואו זיי קענען דערזען די וועלט, וואו זיי קענען זי בעסער פארשטיין, כדי זי איבערצומאכן.

דער צענטער יובילײ פונם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט מוז געפייערט ווערן ניט בלויז דורך א פייערלעכן יאָנטעוו, מיט א פּרעכטיקן קאָנצערט און פעסט־רעדעס, נאָר אויך דורך דעם פעסטן באשלוס א נעם צו טאָן זיך פאר דער נאָך גרויסער און שווערער ארבעט צו דערגרייכן די סאמע אָפּגעשטאנענסטע שיכטן, די סאמע ברייטסטע אידישע האָרעפּאשנע מאסן, וואָס זיינען נאָך איינגאנצן אָן קיין שום בילדונג, אָן קיין שום ריכט־שנור און בלאָנדזשען אין דעם טונקעלן לאבירינט פון אונזער איצטיקן לעבן.

נאָך העכער דעם פאקעל! כאווײרים! זאָלן אים ווייטערע דערזען! נאָך ברייטער פאנאנדערוקן אונזערע ווענט! זאָלן געמאכט ווערן פּלאץ פאר נאָך טויזנטער! נאָך טיפער דערגראָבן זיך, כדי נאָך העכער אָנצושלאָגן.

זאָל לעבן דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט!

זאָל לעבן דער באוואוסטזיניקער קאמף פון די אידישע האָרעפּאשנע מאסן!

אידישע ביוראָ, ביים צענטראַלן קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אין די פאַראייניקטע שטאַטן

י. סולטאן, סעקר.

ניו־יאָרק סטייט אידישע ביוראָ קאָמפּארטיי

די אידישע ביוראָ פון דער קאָמוניסטישער פּארטיי אין ניו־יאָרק סטייט, שיקט איר רעוואָלוציאָנערן גרוס דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט צו זיין צען־יאָריקן יובילײ.

דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט האָט אין די צען יאָר געשפּילט א גרויסע ראָל אפן געביט פון באַרייכערן די אידישע ארבעטער באוועגונג מיט קאדרען טוער און אקטיוויסטן, און האָט אין א גרויסער מאָס געהאָלפן אויפהויבן דעם פּאָליטישן און קולטורעלן מאצעוו פון די אידישע ארבעטער און פאָלקס־מאסן.

צו זיין צען־יאָריקן יובילײ — א הייסן, רעוואָלוציאָנערן גרוס! פּראָוויס צו נאָך העכערע דערגרייכונגען אף אונזער רעוואָלוציאָנערן קולטור־פראָנט!

ה. קאַסטרעל, סעקרעטאר

באגריסונג פון דער פארוואלטונג

די פארוואלטונג פון א. א. אוניווערזיטעט שיקט איר יאָנטעוודיקן גרוס צו די לערער, סטודענטן און טוער פון דעם א. א. אוניווערזיטעט.

עס זיינען געווען איר, די לערער, סטודענטן און טוער, וועלכע האָבן באוויזן אויפצובויען אין מעשעך פון די צען יאָר אזא פרעבטיקע בילדונג־אינסטיטוציע, ווי דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט איז היינט־צו־טאָג.

צו דעם היינטיקן יוביליי יאָנטעף פארפליכטן מיר זיך נאָך מער אויסצובעסערן און אויסברייטערן דעם א. א. אוניווערזיטעט און אים פארוואנדלען אין דעם שענסטן קולטור־צענטער פון די אידישע ארבעטער און פאָלקס־מאסן.

פאַרוואַלטונג פון אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט

פאַרוואַלטונג פון דעם א. א. אוניווערזיטעט

רעכטס צו לינקס: פ. שאַפּיראָ, ה. וואָלנער, א. פיין, ה. האַלפּערין, פ. טשערנער, ס. גאָלדפאַרב, ט. קין, פ. פאַרבער, א. פאַסטמאַן

באַגריסונג פון דעם —

פעדאַגאָגן־ראַט פונם אידישן ארב. אוניווערזיטעט

אונזער באַלשעוויסטישער גרום צו אַלע סטודענטן, פאַרוואַלטער און לערער פונם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט צו אונזער גרויסן יאָנטעף!

מיר האָבן זיך בעעמעס מיט וואָס צו פרייען. אין די צען יאָר איז אונזער אוניווערזיטעט אויסגעוואַקסן אין אַ וויכטיקער אינסטיטוציע — סיי אין דעם לעבן פון די אידישע ארבעטנדיקע מאַסן, פאַרבינדנדיק זיי מיט די בעסטע טראַדיציעס פון אונזער קולטור און געשיכטע און סיי מיט דעם קאַמף פון דעם רעוואָלוציאָנערן ארבעטער־קלאַס, מיט זיין געשיכטע, טעאָריע און פילאָזאָפיע.

אונזערע לערער האָבן דערפאַר דערגרייכט די היפּשע רעזולטאַטן, וואָס מיר האָבן צו באַווייזן, ווייל זיי האָבן געשעפּט זייער אייגענע לערע פון די מעכטיקע קוואַלן פונם מאַרקסיזם־לעניניזם, ווייל זיי זיינען באַהאָפטן פלייש און ביין מיט די אידישע ברייטע מאַסן און איבערגענומען זייערע בעסטע היסטאָרישע טראַדיציעס, קולטור און קאַמף פאַר אַ גערעכטער און שיינער וועלט.

מיר האָבן פיל דערגרייכט, אָבער נאָך מער, פיל, פיל מער בלייבט אונז צו דערגרייכן. מיר האָבן אויפגעקלערט טויזנטער, מיר האָבן ארויסגעגעבן הונדערטער טוער און לערער, אָבער עס זיינען נאָך געבליבן אומבאַרירט די הויפּט שטריכן פון די אידישע מאַסן— די צענדליקער און הונדערטער טויזנטער. אונזער יאָנטעף, דער צען־יאָריקער יובילײ, דאַרף ווערן דער גרויסער מאָביליזיר־טאָג פאַר דער גרויסער און שווערער אויפגאַבע. אונזער פרייד און יובל דאַרף זיך פאַוואַנדלען אין אַ נייעם קוואַל פון ענערגיע און באַגייסטערונג פאַר אַ נאָך גרעסערן, מעכטיקערן אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט.

דער פעדאַגאָגן־ראַט

באַגריסונג פון י. מינדעל

(ערשטער דירעקטאָר פונם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט)

גרויסע מאַסן אַמעריקאַנער ארבעטער קעמפן איצט ענערגיש פאַר זייערע קלאַסן־אינטערעסן. אינם צענטער פון דער הערשאַפט פונם פינאַנץ־קאַפּיטאַל, וואו עס פאָרמירן זיך די שוואַרצע פאַשיסטישע קרעפטן פון אַמעריקע, האָבן צענדליקער טויזנטער ארבעטער ניט נאָר געוואַגט צו רעוואָלטירן קעגן דעם פינאַנץ־קאַפּיטאַל נאָר האָבן אויך אָנגענומען אַזוינע מעטאָדן פונם קאַמף, וואָס זיינען פול מיט רעוואָלוציאָנערן אינהאַלט.

טויזנטער ארבעטער לערנען איצט שנעל, אָבער די רעאַקציאָנערע קרעפטן, און די פאַررעטער פונם ארבעטער־קלאַס, מאָביליזירן אַלע קרעפטן צו באַזיגן די ארבעטער און אָפּשוואַכן זייער אָרגאַניזאַציע. דעם ערשטן פאַרזוך האָבן זיי געמאַכט מיט שרעקן די ארבעטער מיט דער רויטער געפאַר. אונזער קאָמוניסטישע פּאַרטיי האָט אָפּגעשלאָגן אָט די אַטאַקע און וועט זיכער געווינען די ערשטע שלאַכט.

די ענערגיע און איבערגעבענהייט פון יעדן קלאַסן־באַוואוסטזיניקן ארבעטער און ארבעטערן איז איצט נויטיק צו קאָנסאָלידירן און פאַרפעסטיקן אָט די געווינסן.

דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט קאָן זיין שטאָלץ מיט זיין טעטיקייט. דורך זיין־צען־יאָריקער עקזיסטענץ האָט ער צוגעגרייט הונדערטער קלאַסן־באַוואוסטזיניקע קעמפער און קאָמוניסטן. אונטער דער פירערשאַפט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, און ספּעציעל פון דער אידישער ביוראָ, וועט איר אויך ווייטער אָנגיין מיט אייער פרוכטבאַרער טעטיקייט און צושטעלן דעם ארבעטער קלאַס און זיינע קעמפענדיקע באַטאַליאָנען הונדערטער פייאיקע פירער.

באַגריסונג פון י. אפּאַטאָשו

דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט איז אין טאָך אַ העמשעך פון לערנען „לישמאָ". און דאָס איז זיין גרויס פאַרדינסט.

דערמיט וויל איך זאָגן, אַז דער דורכשניטלעכער אַמעריקאַנער לערער־סעמינאַר גיט די סטודענטן ביל־דונג, ניט זיי קולטור, וואָס פירט אין ערגעץ נישט. ווען מען רעדט וועגן דעם קולטור־מענטש קומען אויפו זינען פערזענלעכקייטן, ווי פרוסט, ווי דזשאָנס, ווי טשעסטערטאָן. דאָס זיינען מענטשן, וואָס האָבן זיך באַנוצט מיט גרויס וויסן, מיט אָנגעזאַמלט היסטאָ־ריש אַשירעס, צוליב אינדיווידועלע צוועקן, ווי דער ציל פון דער גישיכטע וואָלט געווען צו באַשאַפן אינם יאָכיד אַ מאָדעל פון אויסטערלישער ראַפיניר־טער וועלט. נישט מער, אויב דאָס וואָס פירט אין ערגעץ נישט איז קולטור, האָט ניט געלוינט קיין מענטשלעכע מעסיראַס־נעפּעש צו קריגן אַזאַ קולטור.

מען טאָר ניט אָפּרייסן דעם מענטש פונם אַרומיקן לעבן, וואָס דער מענטש האָט געשאַפן, שאַפט און וועט שאַפן.

טאַלמוד, קאַבאַלע, כסידעס, אידישיזם, סאָציאַ־ליזם, קאָמוניזם — דאָס זיינען פּויעל־יויצעס פון גרויסע היסטאָרישע פּראָצעסן. מיר עטעמען די לופט, וואָס די היסטאָרישע אַרבעטן האָבן איבערגע־לאָזט נאָך זיך. די היסטאָרישע לופט — איז די נשמה פון יעדער עפּאָכע, דאָס איז איין סטיל.

דאָס איז דער איינציקע צוגאַנג צו קולטור. דאָס איז דער צוגאַנג פונם אידישן אַרבעטער אוניווערזי־טעט. אַנדערש וואָלט ניט געווען אַזופיל מעסיראַס־נעפּעש. אַרבעטער, אַרבעטאָרערערנס, נאָך אַ שווערן טאָג פּראַצע, אַנדערע — הונגעריקע, קומען טאָג איין טאָג אויס אינם אוניווערזיטעט. מען קומט לערנען. געענדיקט — גייט מען אין פאָלק. איר טרעפט די לערער אין די פאַרוואָרפנסטע שטעטלעך פון די פאַר־איינינקטע שטאַטן און פון קאַנאַדע. מען הונגערט און מען לערנט מיט קינדער אידיש, מען לערנט מיט די קינדער סאָציאַליזם. אָט די אידישע לערער, וואָס גייען אין פאָלק אַריין, גייען און טראָגן מיט זיך מיט גרויס אַכראַיעס,, זיי זיינען ניט אַליין. כ'באַגריס די לערער, וואָס העלפן שלעפּן די אויסגעבויטע וועלט.

אייערער,

י. אפּאַטאָשו

באַגריסונג

דער גאַנצער אַקטיוו פון און אַרום דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט מעג מיט רעכט שטאָלצירן אויף אייער גאָר גרויסן אויפטו.

צען יאָר עקזיסטענץ פון יעדער פּראָלעטאַרישער אָרגאַניזאַציע אָדער אינסטיטוציע הייסט — צען לאַנ־גע יאָר פון אָנשטרענגונג, זאָרג און אונערמידלעכע גיגאַנטישע אַרבעט.

מאַנגל אין קוואַליפיצירטע לערער, די קעמאַט אין גאַנצן ניט עקזיסטירנדע טעקסט־ביכער אין אי־דיש און אַנדערע נויטיקייטן פאַר דעם אוניווערזיטעט זיינען אַזעלכע ספּעציעלע שוועריקייטן וואָס איז ווירקלעך אַ וואונדער וואָס איר האָט זיי בייגעקומען.

אַז איר האָט די אַלע שוועריקייטן בייגעקומען זיינען איידעם די גרויסע צאָל סטודענטן, וועלכע פאַר־גרעסערן זיך פון יאָר צו יאָר און די שיינע רעפּו־טאַציע וועלכע איר האָט זיך דערוואָרבן אַלס לערן־אַנשטאַלט.

ווי איינער פון אייערע לערער פאַרזיכער איך אייך, אַז מיין אַרבעט אין דעם אוניווערזיטעט איז ביי מיר די אָנגעלעגנסטע פון אַלע מיינע אַרבעטן — און אַרבעט ווי איר ווייסט פעלט אונז ניט.

עס איז פאַר מיר גאָר אַ גרויסע באַלוינונג און פאַרגעניגן ווען איך טרעף זיך פון צייט צו צייט מיט טוער פון דער באַוועגונג, געוועזענע און איצטיקע סטודענטן פון אונזער אוניווערזיטעט.

מען פילט דאָן אַז מען האָט בייגעשטייערט כאָטש עטוואָס צו דעם וויסן, כאַראַקטער און אויפטואונגען פון דער גאַנצער לינקער באַוועגונג דאָ אין לאַנד. און וואָס קען זיין בעסער און שענער אין דעם לעבן פון איינעם וועלכער וויל העלפן שאַפן אַ גליקלעכע, ליכטיקע פאַר אַלעמען גלייכע וועלט.

צו גרעסע־ע אויפטואונגען!

מער וויסן פאַר די מאַסן.

מאַקס לעווין

אין פאַרלויף פון אַ יאָר־צענדליק האָט דער אי־דישער אַרבעטער אוניווערזיטעט אומגעהויער באַריי־כערט די קאַדרען פון קאָמוניסטישע טוער אַף פאַר־שידענע געביטן.

מיין באַגריסונג און וואונטש: לאַנג לעבן זאָל אונזער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט.

אייער ה. בורגין

באגריסונג פון פרץ הירשביין

איך שיק אייך דאָ מיין האַרציקן גרוס דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט לעקאָ־ווער זיין צען־יאָריקן יובילײ.

איך האָב היינטיקן ווינטער, אַף מיינע לעקציעס אין איד. אַרב. אוניווערזיטעט וועגן אידישן טעאַטער, געהאַט די מעגלעכקייט צו קוקן אין די באַגייסטערטע פּענימער פון דער פאָלקס יוגנט און עלטערע מיט יוגנטלעכן פייער אין די אויגן. ס'האָט איידעס געזאָגט אַף דעם דורשט צו וויסן וואָס האָט דערוואַכט באַם פאָרטגעשריטענעם און דערוואַכטן האָרעפּאַש־ניק און פאָלקס מענטשן.

ס'איז גוט צו פילן, אַז אין דער צייט וואָס פריינט פון פאָלק און פרייהייט דאָ אין לאַנג שטרענגען זיך אָן צו באַווייזן כאָטש אַף אַ באַשיידענעם אופן, אַז די אידישע שפּראַך איז באַרעכטיקט צו עפענען פאַרן פאָלקס מענטשן די טירן צו אַלוועלטלעכן וויסן און פּראָגרעס, איז שוין אַף אַ זעקסטל פון ערד די אידישע פאָלקס שפּראַך געוואָרן — די אידישע נאַציאָ־נאַלע שפּראַך אַף אַ מעלוכע מאַסשטאַב, וואו אין די אידישע לערן־אַנשטאַלטן פון עלעמענ־טאַרע לימודים ביז העכערן וויסן קריגט דער באַפרייטער אידישער מענטש אין דער אידישער שפּראַך.

גאָכאַמאָל מיט האַרציקן גרוס,

אייער **פרץ הירשביין**

באגריסונג פון מ. גאַרוויט

דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט איז ניט נאָר אַן אינסטיטוציע וואָס גיט דעם אַרבעטער וויסן, רעוואָלוציאָנערן וויסן; דער אוניווערזיטעט שטרעבט אויך צו איבערצו־דערציען דעם אַרבעטער, אים איבעראַרבעטן אידעאָלאָגיש. ענגלס זאָגט, אַז דער אַרבעטער־קלאַס קעמפט אַף דריי געביטן: עקאָנאָמיש, פּאָליטיש און קולטורעל. דער קולטורעלער קאַמף איז דער שווערסטער. דער סאָוועטן־פאַרבאַנד האָט פאַרניכטעט די עקאָנאָמישע און פּאָליטישע געביידעס פון אַלטן רוסלאַנד, פאַרהעלטניסמעסיק אין אַ קורצער צייט, אָבער עס וועט דויערן לאַנגע יאָרן ביז דער סאָוועטישער מענטש וועט אינגאַנצן אויסוואָרצלען פון זיך די אַלטע בורזשואַזע אידעאָלאָגיע, וואָרים די טויטע פאַרגאַנגנהייט דריקט פּלאַסטנוויז ווי אַ שווערע מאַסע אויף דער קעגנוואַרט.

עס פאַרשטייט זיך, אַז דער פּראָצעס פון אידעאָלאָגישער טראַנספאָרמאַציע איז פיל שווערער אין לאַנד, וואו עס דאָמינירט דער קאַפּיטאַליזם און וואו די בורזשואַזע אידעאָלאָגיע דרינגט אַריין אין אַלע שפּאַרינקעס פון דעם מענטשנס לעבן. דאָך איז דאָס מעג־לעך צו אַ היפּשן גראַד אויך דאָ. דער זיכערסטער מיטל פאַר דעם איז די קאָמבינאַציע פון קאַמף און רעוואָלוציאָנערן וויסן. דער אידישער אוניווערזיטעט שטרעבט מיט אַלע קרעפטן בייצוטראָגן זיין כיילעק אין דעם דאָזיקן קולטור קאַמף. שוין צען יאָר אַז ער אַרבעט אויף דעם דאָזיקן געביט, און עס איז אַ פרייד צו זען אַז גוטע רעזולטאַטן זיינען דערגרייכט גע־וואָרן אין דעם הינזיכט.

זייענדיק אַ לערער אין דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט פון דעם ערשטן מאָמענט פון זיין גרינדונג ביז דעם היינטיקן טאָג פיל איך אַ שטאָלץ וואָס אויך מיין ווייניקייט האָט עפּעס בייגעטראָגן צו דעם דאָזיקן דערפאָלג פון דעם אוניווערזיטעט.

זאָל דער היינטיקער יובילעאום זיין אַן אָנפאַנג פון אַ נייעם עטאַפּ פאַר נאָך אַ העכערן און מער אַנטוויקלטן קאַמף אויף דעם רעוואָלוציאָנערן קולטור־פראָנט.

באגריסונג פון פרויקע שווארצמאן

(ערשטער סעקרעטאַר פון א. א. אוניווערזיטעט)

זייט געגריסט טייערע באוויירים, לערער, סטודענטן און טוער פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט!

איך בין איבערגליקלעך צו זען אונזער אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט וואקסן און שפּילן אַלץ א גרעסערע ראָלע אין דערציען אינטעליגענטע קאדרען לערער און טוער פאר דער ארבעטער באוועגונג אין גייסט פון מארקס, לענין און סטאלין.

ווי א פריינט פון דער אידישער ארבעטער־באוועגונג, ווי איינער וואָס איז באזונדערס פאראינטערעסירט אין די קולטור־אינסטיטוציעס און קולטור־טעטיקייטן פון דער ארבעטער־באוועגונג, באגריס איך מיט פרייד דעם ארבעטער־אוניווערזיטעט צו זיין 10 יאָריקן יובילײ.

דערלויבט מיר ווי א גאסט־לערער, ווי א ניט־קאָמוניסט (דאָס הייסט, ווי א סאָציאַליסט וואָס שאַצט אָפּ דעם באדייט פון אַלע ריכטונגען אין דער אינטערנאַציאָנאַלער רעוואָלוציאָנערער באוועגונג), אויסדריקן דעם וואונטש אז דער ארבעטער־אוניווערזיטעט זאָל זיין ניט בלויז א פּארטיי־אינסטיטוציע, נאָר א מער ברייטער אידישער ארבעטער־און־פאָלק אוניווערזיטעט, וואָס זאָל אנטקעגנטראָגן דעם פּראָגרעסיוו־ראַדיקאַלן אידישן מענטשן דאָס וויכטיקסטע און שענסטע פון דער אידישער קולטור, און דאָס ווערטפולסטע און באַגייסטערנדיקסטע פון דעם אַלגעמיינעם סאָציאַליסטישן געדאנק.

מיט דערעך ערעץ,

עזריאל נאַקס

דער סטודענטן־ראַט פון דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט שיקט זיין הארציקסטע באגריסונג צו דעם צענטן יובילײ פון אונזער באליבטער ארבעטער־שול — דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט.

מיר זאָגן צו, אָפּצוגעבן אונזער צייט, אונזער בעסטע קויכעס און ענערגיע אף נאָך מער צו פארשטארקן און באפעסטיקן אונזער שענסטע קולטור־אינסטיטוציע אף דער אידישער ארבעטער גאס.

סטודענטן־ראַט פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט

(פאָרזעצונג פון זייט 48)

וואָלט נויטיק געווען צו שאפן אזא אידישע ארבעטער אוניווערזיטעט, און פאָלקס ביבליאָטעק.

דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט, איז לויט די איצטיקע אומשטענדן ניט בעקויעך צו האַלטן אָפן די ביבליאָטעק א גאנצן טאָג, וואו די אידישע ארבעטער און פאָלקס מאסן זאָלן קענען אריינקומען.

איצט ווען דער אינטערנאַציאָנאַלער ארבעטער אָרדן האָט געשאפן א אידישן ארבעטער און פאָלקס פארלאג, וואָס וועט געבן א מעגלעכקייט ארויסצוגעבן און פארשפּרייטן מער אידישע ביכער, דאַרף דער אינטערנאַציאָנאַלער ארבעטער אָרדן צוזאמען מיטן אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט און מיט די קינדער־שולן באם אָרדן זיך אויך פאראינטערעסירן צו שאפן א אידישע ארבעטער און פאָלקס ביבליאָטעק, וואו דער אידישער בוך זאָל געלייענט ווערן פון די ברייטע ארבעטער און פאָלקס מאסן.

אין אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט
קאָנט איר אויפנעמען פאָלגנדיקע קורסן

אידיש — ענגליש (עלעמענטאַר, מיטעלע און העכערע קורסן.) — **פּרינציפּן פון קאָמוניזם — פּאָליטישע עקאָנאָמיע — מאַרקסיזם־לענינזם — דיאַלעקטישער מאַטעריאַליזם — געשיכטע פון דער אַרבעטער באַוועגונג — דריי אינטערנאַציאָנאַלן קולטור געשיכטע — אנטראָפּאָלאָגיע — אידישע ליטעראַטור — אידישע געשיכטע און אַ ריי אַנדערע קורסן**

די רעגיסטראַציע אף דעם נייעם לערן־יאָר וועט זיך אָנהויבן אין סעפּטעמבער

אַדרעס: 108 איסט 14טע גאַס

טעלעפאָן: טאָמפּקינס־סקווער 8434-6

אויב איר ווילט באַקומען די פּראָגראַם פון דעם נייעם לערן־יאָר און אויך מער אינפאָרמאַציע וועגן די קורסן, שיקט אונז צו דעם קופּאָן:

נאָמען — — — — — — — — — — — — — — — —

אַדרעס — — — — — — — — — שטאָט — — — —

אינפאָרמאַציע וועגן קורסן — — — — — — — — —

אין אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט

קען לערנען יעדער איינער, וואָס וויל אויסברייטערן זיין אַלגעמיינע און סאָציאַל־פּאָליטישע בילדונג

די קורסן אין א. אַ. אוניווערזיטעט זיינען איינגעטיילט אין דריי פאַקולטעטן:

1. **פאָלקס־שול קורסן:**
די פאָלקס־שול קורסן זיינען פאַר אַזעלכע וואָס האָבן ניט קיין שום עלעמענטאַרע בילדונג.
2. **אַרבעטער טוער קורס:**
דער אַרבעטער־טוער קורס גרייט צו פּאָליטישע, אָרגאַניזאַציאָנעלע און קולטור קאַדרען פאַר די אידישע, רעוואָלוציאָנערע, אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס.
3. **לערער קורס:**
דער לערער־קורס גרייט צו לערער פאַר די אידישע קינדער־שולן פון אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער אָרדן.

סטודענטן ווערן אויפגענומען איף יעדן פאַקולטעט לויט זייערע קענטעניש.

קאָלעקטיווע באַגריסונג פון די סטודענטן פון א. אַ. אוניווערזיטעט

עס איז פאַר אונז, סטודענטן פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט, די גרעסטע פרייד צו באַגריסן דעם צען־יאָריקן יובילײ פון אונזער באַליבטער לער־אינסטיטוציע — דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט.

ווער נאָך ווי מיר קענען אַזוי טיף אָפּשאַצן דעם גוואַלדיקן באַדייט פון דעם א. אַ. אוניווערזיטעט פאַר די אידישע אַרבעטער און פאָלקס־מאַסן.

מיט אונזער באַגריסונג דריקן מיר אויס אונזער קאָלעקטיווע אַנערקענונג און איבערגעבנקייט צו אונזער מאַרקסיסטישער שול, וואָס לערנט און דערציט אונז צו פאַרשטיין און ברייט באַנעמען די לערע פון מאַרקס, ענגלס, לענין און סטאַלין, קעדיי מיר זאָלן ווערן בעסערע טוער, קלאַסנבאַוואוסטע און אויסגעהאַלטענע קעמפער קעגן רעאַקציע, פאַשיזם און אַנטיסעמיטיזם, פאַר אַ בעסערער און שענערער וועלט פאַר דער אַרבעטנדיקער מענטשהייט.

לאַנג לעבן זאָל אונזער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט!

סטודענטן פון די קלאַסן באַגריסן

סטודענטן פון קלאַס
קולטור געשיכטע
לערער, י. ב. ביילין — סעקרעטאַר, א. קרוט

סטודענטן פון קלאַס
פּרינציפּן פון קאָמוניזם
לערערין, ד. טאַראַנט—סעק. י. ראַבינאָוויטש

סטודענטן פון קלאַס
פּרינציפּן פון אָרגאַניזאַציע
לערער, ס. גאָלדפאַרב — סעקר. ב. פּרענק

סטודענטן פון קלאַס
אידיש—א
לערער, מ. שיפּרים — סעקר. פּ. באַרנפעלד

סטודענטן פון קלאַס
פּראַטערנאַלע באַוועגונג
לערער, ה. פּלאַטקין — סעקר. י. דירעקטאָר

סטודענטן פון קלאַס
געשיכטע פון די דריי אינטערנאַציאָנאַלן
לערער, ק. מרמר — סעקר., א. פעלדמאַן

סטודענטן פון קלאַס
אידיש ב
לערער, א. טאַבאַטשניק —
סעקר., נ. כאַזאַנאָוויטש

סטודענטן פון קלאַס
אידיש—ג
לערער, י. אפּאַטאָשו — סעקר., י. קרוט

סטודענטן פון קלאַס
פּאָליטישע עקאָנאָמיע—א
לערער, כ. סולער — סעקר., ה. ראַבינאָוויטש

סטודענטן פון קלאַס
פּאָליטישע עקאָנאָמיע—א
לערערין, ד. טאַראַנט — סעקר., י. קאַפּסקי

סטודענטן פון קלאַס
מאַרקסיזם - לעניניזם
לערער, א. בערגמאַן — סעקר., י. ריים

סטודענטן פון קלאַס
פּרינציפּן פון קאָמוניזם
לערער, י. טוטשין — סעקר., י. רעזניק

סטודענטן פון קלאַס
שול-טוער קורס
לערער, נ. קאַמענעצקי

סטודענטן פון קלאַס
אידיש—א
לערער, י. פריד — סעקר., ה. זעלער

סטודענטן פון קלאַס
געשיכטע פון דער אמער. ארב. באַוועגונג
לערער, י. א. ראָנטש — סעקר., ר. פּאַוסט

סטודענטן פון קלאַס
ענגליש
לערערין, ה. הערים — סעקר., ר. גלאַנץ

סטודענטן פון קלאַס

פּרינציפּן פון אָרגאַניזאַציע

לערער, ה. פּלאַטקין, י. קרעמען
סעקרעטאַר, א. בוירג

סטודענטן פון קלאַס

פּרינציפּן פון קאָמוניזם

לערער א. וואָלנער — סעקר., י. דזשייקאבס

סטודענטן פון קלאַס

דיאַלעקטישער מאַטעריאַליזם

לערער, מ. גאַרוויט — סעקר., א. מאַלער

סטודענטן פון קלאַס

אַנטראָפּאָלאָגיע

לערער, א. מאַנדעל — סעקר., ה. בעדנאַרש

סטודענטן פון קלאַס

פּאָליטישע עקאָנאָמיע—ב

לערער, א. בערגמאַן — סעקר., א. באַראָן

סטודענטן פון קלאַס

פּרינציפּן פון קאָמוניזם

לערערין, ט. קין — סעקרעטאַר, א. קאָן

מיטל-שול סטודענטן פון קלאַס

מאַרקסיזם - לעניניזם

לערער, א. גאָלדבערג

סטודענטן פון קלאַס

אידישע געשיכטע

לערער, א. מאַנדעל — סעקר., ד. וועקסלער

סטודענטן פון קלאַס

אידישע ליטעראַטור

לערער, ק. מרמר און ל. מילער, סעק. ס. קאַץ

סטודענטן פון קלאַס

אידיש—א און אידיש—ב

לערערין, פ. שאַפּיראָ — סעקר. י. בענקל

סטודענטן פון דער סעריע לעקציעס

„די אינטערנאַציאָנאַלע לאַגע"

לערערין, גינא מעדעם

א פּלאַמיקן גרוס צו אונזער לער-אינסטי-טוציע, דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזי-טעט.

מיר נוצן דאָס מאַרקסיסטיש-לעניניסטיש געווער מיט וועלכן דו האָסט אונז באַוואָפנט אין די אינטערעסן פון די אידישע אַרבעטער און פאָלקס-מאַסן.

ש. פענסטער	ר. סיגל
ס. לערנער	נ. קיימען
ק. פראָנט	ט. קין
מ. פייערמאַן	מ. בענדער
כ. זאַמסקי	ק. וואַסערמאַן
ב. שאַמעס	מ.לערנער
פּ. שאַפּיראָ	ז. שאַפּיראָ
ב. פּערוווין	ז. יאַכנעס
כ. קלעבאַנסקי	ר. שאַפּיראָ

א גרופּע גראַדואירטע לערער פון דעם א. אַ. אוניווערזיטעט

איך בין דיר שולדיק מיין באַלשעוויסטישן איך

א לעבן לאַנג וועל איך דיר צאָלן.

פאַר א מאַסן-שול! פאַר א פאַראייניקטן קולטור-פראָנט!

ז. יאַכנעס

די רעדאקציע און פארוואלטונג פון דער „מארגן־פרייהייט" שיקן רעוואלוציאנערע :־וכן צו דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט, צו זיין צען־יאריקן יוביליי.

דער אידישער ארבעטער אוניווערזיטעט האט אויף זיך גענומען א גוואלדיק וויכ־טיקע מיסיע, און האט אט־די מיסיע דורכגעפירט אף א גלענצנדן אופן אין פארלויף פון די צען יאר פון זיין עקזיסטענץ.

די „מארגן־פרייהייט", וועלכע האט א זייער נאענטע שייכעס מיט דעם אידישן אר־בעטער אוניווערזיטעט, אין פראט פון דערציען די מאסן און שאפן נייע פירנדע קאדרען אין דער רעוואלוציאנערער באוועגונג, פייערט איצט איר 15־יאריקן יוביליי.

אן דער „מארגן־פרייהייט" איז אוממעגלעך פארצושטעלן זיך אזא רייך פארצווייגט קולטורעל לעבן פון צענדליקער טויזנטער אידישע הארעפאשנע מאסן.

דעריבער, דארף מען בויען און פארשטארקן די „מארגן־פרייהייט" אין דער זעלבער צייט ווען מען בויט און מען פארשטארקט די ארבעט פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט. וועזיטעט.

רעדאקציע און פארוואלטונג

„מארגן־פרייהייט"

מ. אלגין, רעדאקטאר

ג. האכבערג, פארוואלטער

באגריסונג פון „האמער"־רעדאקציע

די „האמער"־רעדאקציע באגריסט מיט פרייד דעם אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט צו זיין 10טן יוביליי, אלס א גרויסער יום־טוב פון דער אידישער באוואוסטזיניקער ארבע־טערשאפט.

שרייבט אויס דעם „האמער" פאר א גאנץ יאר!

כדי צו באקומען די געהעריקע קאמוניסטישע באלויכטונג פון די וויכטיקסטע פראגן, וואס שטייען פאר אונז, מוזט איר לייענען דעם „האמער" אן אונטערברעכונג.

כדי איר זאלט ניט פארפעלן קיין איין וויכטיקע טעארעטישע ארבעט, וואס דערשיינט אין „האמער", מוזט איר אים לייענען אן אונטערברעכונג.

כדי איר זאלט האבן אן אויסגעהאלטענעם באלשעוויסטישן בליק אפן גאנג פון די וועלט־פאסירונגען מוזט איר לייענען דעם „האמער" אן קיין שום דורכלאזן א נומער.

כדי איר זאלט ניט דורכלאזן די פרעכטיקע ליטעראטור־שאפונגען פון די אידישע רעוואלוציאנערע וואָרט־קינסטלער, טארט איר ניט פארפעלן קיין איין נומער.

כדי איר זאלט זיין זיכער, אז איר וועט באקומען דעם „האמער" יעדן מאנאט, דארפט איר אים אויסשרייבן אף א גאנץ יאר.

בלויז $1.25 א יאר האמער

אדרעסירט :

DER HAMMER, 35 East 12thStreet, New York, N. Y.

באַגריסונג פון דער נאַציאָנאַלער עקזעקוטיווע פון

אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער אָרדן

די נאַציאָנאַלע עקזעקוטיווע פון דער אידישער סעקציע, אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אָרדן, שיקט אירע וואַרעמע, חברשע גרוסן צום אידישן אַרבעטער אונוועַרזיטעט צו זיין 10טן יובילײ. מיר ווינטשן אים לאַנגע יאָרן פון פּרוכטבאַרער טעטיקייט אין דערציען די אידישע אַרבעטער אין גייסט פון קלאַסנקאַמף און אין דער מאַרקסיסטישער טעאָריע.

● שליסט זיך אָן אין אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער אָרדן

דורך די אינשורענס צאָלונגען צום אָרדן סענט איר זיך פאַרזיכערן, אַז איר און אייער פאַמיליע זאָל ניט ליידן קיין איבעריקע שוועריקייטן. ווען איר ווערט קראַנק קומט אייך צו הילף דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אָרדן און אייערע פּראַטענאַלע ברידער פון ברענטש.

אויב איר האָט אינגלעך און מיידלעך אונטער 16 יאָר אַלט, דאַרף אייך שטאַרק פאַר־אינטערעסירן די קינדער סעקציע פון אָרדן. פאַר אַ זייער קליינער סומע (3 אָדער 4 סענט אַ וואָך) ווערן די קינדער פאַרזיכערט אַף 35$ ביז 350$.

● דעם אָרדנס וואוקס

דער אָרדן איז געגרינדעט געוואָרן אין 1930 מיט 5,000 מיטגלידער. היינט־צו־טאָג פאַרמאָגט ער שוין 135,000 מיטגלידער און גייט מיט ראַשיקע טריט פאָראויס. זינט זיין גרינדונג האָט שוין דער אָרדן אויסגעצאָלט איבער אַ מיליאָן דאָלער אין בענעפיטן. ער פאַרמאָגט היינט איבער אַ מיליאָן דאָלער אין רעזערוו־פאָנדן.

אין זיינע ברענטשעס פירט דער אָרדן אָן אַ ברייטע קולטור־טעטיקייט פון לעקציעס, קעסטל־אָוונטן, ליטעראַרישע פאַרזאַמלונגען, א.א.וו.

● אידישער פאָלקס־פאַרלאַג

דער אָרדן האָט אָרגאַניזירט אַ אידישן פאָלקס פאַרלאַג, וואָס ניט אַרויס אַ ווערטפול בוך יעדן חודש, סיי בעלעטריסטישע, סיי וויסנשאַפטלעכע ביכער. ביז איצט זיינען שוין אַרויסגעגעבן געוואָרן פאָלגנדע ביכער: י. גרינשפּאַנס „לידער און פּאָעמעס", „לאַבזיק" (2טער בוך) פון כאַווער פּאַווער און י. סולטאַנס „געשיכטע פון די פאַראייניקטע שטאַטן" גייט אינגיכן אַרויס. יעדער מיטגליד פון קאָאָפּעראַטיוון פאָלקס־פאַרלאַג צאָלט איין 2$ און פאַר דעם קריגט ער פריי קאַלמען מאַרמאָרס „געשיכטע פון קלאַסנקאַמף אין אַלטערטום" אָדער ראַבאָיס „די ניין ברידער". אַ חוץ קריגט ער אַלע ביכער, וואָס דער קאָאָפּעראַטיווער פאַרלאַג גיט אַרויס, פאַר העלפט געלט. באַם סוף פון צוויי יאָר, נאָכדעם ווי ער האָט איינ־געצאָלט 2$, קען ער אַרויסנעמען זיין געלט אָדער באַנייען זיין מיטגלידערשאַפט פאַר נאָך צוויי יאָר מיט די זעלבע פּריווילעגיעס. דער אָרדן פירט איצט אָן אַ קאַמפּאַניע פאַר 10,000 מיטגלידער אין פאָלקס פאַרלאַג. שליסט זיך אָן איצט!

● אידישע קינדער שולן

דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אָרדן האָט אונטער זיין אויפזיכט 120 קינדער־שולן און מיטלשולן, וואו עס לערנען זיך 7,500 קינדער און וואו זיי קריגן אַ אידישע אַר־בעטער דערציאונג.

פילט אויס דעם בלאַנק און שיקט עס צו צום נאַציאָנאַלן אָפיס פון
אינטערנאַציאָנאַלן אַרבעטער אָרדן, 80 פינפטע עוו., ניו־יאָרק

נאָמען — — — — — — — — — — — — אַדרעס — — — — — — — — — — — —

שטאָט — — — — — — — — — — — — עלטער — — —

דער נ. י. שטאָט־קאָמיטעט פון דער אידישער סעקציע

שיקט זיין האַרציקן, רעוואָלוציאָנערן גרוס צו דעם צען־יאָריקן יוביליי פון דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט

דער שטאָטישער קאָמיטעט פון אָרדן שאַצט אָפּ די גוואַלדיקע באַדייטונג פון דעם א. א. אוניווערזיטעט אפן געביט פון צוגרייטן קאַדרען פאַר די ברענטשעס פון אָרדן און פאַר דער אַלגעמיינער אַרבעטער באַוועגונג.

פאָראויס צו נייע העכערע דערגרייכונגען!

נ. לופין, פאָרזיצער — **ה. שילער**, סעקרעטאַר

מיטגלידער פון שטאָטישן קאָמיטעט:

בארען, ס.	יוסטין, י.	נוסבוים, פ.	קעלנער, טש.
בערקאָוויץ, י.	לאַטקער, ה.	סיראָטאַ, כ.	קפאַר, א.
באָגראָוו, א.	לאַקער, ל.	סמאָטריטש, י.	קעלטן, א.
גודמאַן, מ.	לעדער, ש.	סעלניק, י.	ראַבלין, ב.
גאָרדאָן, טש.	לופין, א.	פּרעסבערג, א.	ראָזנבערג, מ.
גאָלדפאַרב, פ.	ליווי, פ.	פּערלאָוו, י.	ראָטמאַן, ב.
גאָלדשטיין, נ.	ליפּשין, ס.	פיין, אי.	רובינסקי, ס.
הערמאַן, א.	לעפקאָוויץ, ר.	פיינשטיין, ר.	שטיינמאַן, י.
האָפמאַן, י.	מאַרקמאַן, מ.	פינקלשטיין, י.	שליפער, ל.
וויינטרויב, וו.	מישקין, קלאַרא	קאַסטרעל, ה.	שניידערמאַן, י.
טויזנער, י.	מענזעס, מ.	קאופמאַן, י.	שייוועלסאָן, י.

שילער, ה.

די ברענטשעס פון א. אַ. אָרדן באַגריסן דעם אידישן אַרב. אוניווערזיטעט צו זיין 10-יאָריקן יוביליי

א האַרציקן גרוס דעם א. אַ. אוניווערזיטעט צו זיין צען־יאָריקן יוביליי

בעסאַראַביער בר. 2, א. אַ. אָ.

מיר באַגריסן אייך צו אייער צען־יאָריקן יוביליי

סערפּ און האַמער בר. 3, א. אַ. אָ.

מיר ווינטשן אייך ווייטערדיקע דערפאָלגן

בערדיטשעווער בר. 4, א. אַ. אָ.

בעסטע וואונטשן צו אייער יוביליי

סטיוו קאַטאָוויס בר. 6, א. אַ. אָ.

מיר שאַצן אָפּ די וויכטיקע אַרבעט פון דעם א. אַ. אוניווערזיטעט

ברענטש 7, א. אַ. אָ.

לאַנג לעבן זאָל דער א. אַ. אוניווערזיטעט!

ברענטש 8, א. אַ. אָ.

מיר באַגריסן אייך האַרציק

ברענטש 9, א. אַ. אָ.

האַרציקסטע וואונטשן צו אייער יוביליי

פינסקער בר. 10, א. אַ. אָ.

מיר ווינטשן אייך גרויס דערפאָלג

ברענטש 11, א. אַ. אָ.

אייער יאָנטעף איז אויך אונזערער

ברענטש 14, א. אַ. אָ.

סקרענטאָן, פּע.

מיר פרייען זיך מיט אייער יאָנטעף

בריסקער ברענטש 15, א. אַ. אָ.

זעצט פאַר אייער וויכטיקע אַרבעט !

ברענטש 17, א. אַ. אָ.

וואַרימע גרוסן צו אייער יוביליי

ברענטש 19, א. אַ. אָ.

מיר באַגריסן אייך צו אייער גרויסן יאָנטעף

ברענטש 20, א. אַ. אָ.

אייער יוביליי איז אונזער אַלעמענס יאָנטעף

ברענטש 22, א. אַ. אָ.

מיט פרייד באַגריסן מיר דעם יוביליי פון א. אַ. אוניווערזיטעט

ברענטש 24, א. אַ. אָ.

פלאַמיקע גרוסן צו אייער יוביליי

פאָסטער בר. 25, א. אַ. אָ.

וואַרימע גרוסן צו אייער יוביליי

ברענטש 27, א. אַ. אָ.

מיר באַגריסן דעם 10טן יוביליי פון א. אַ. אוניווערזיטעט

ברענטש 31, א. אַ. אָ.

מיר אַנערקענען און שאַצן אָפּ די גרויסע אַרבעט פון דעם א. אַ. אוניווערזיטעט פאַר די ברענטשעס פון אָרדן און פאַר דער גאַנ־צער אַרבעטער באַוועגונג

ברענטש 33, א. אַ. אָ.

זייט געגריסט, טוער פון א. אַ. אוניווערזיטעט פאַר אייער גוטער אַרבעט

ברענטש 34, א. אַ. אָ.

מיר באַגריסן היים אייער צען־יאָריקן יוביליי

ברענטש 35, א. אַ. אָ.

צו ווייטערע דערפאָלגן אפן געביט פון פּראָלעטאַרישער בילדונג

בראָ בידזשאַן בר. 37, א. אַ. אָ.

פון ווייטן פ־ייען מיר זיך מיט אייער יאָנטעף

ברענטש 41, א. אַ. אָ.

סיראַקיוז, נ. י.

אונזער פּראָלעטאַרישער גרוס צו דעם 10טן יוביליי פון א. אַ. אוניווערזיטעט

ברענטש 45, א. אַ. אָ.

אַ כאַווערשן, פּראַטערנאַלן גרוס

ברענטש 47, א. אַ. אָ.

פּראָלעטאַרישע באַגריסונג צום צען־יאָריקן יוביליי

ברענטש 52, א. אַ. אָ.

פּראָלעטאַרישע גרוסן צו אייער צענטן יוביליי

ברענטש 54, א. אַ. אָ.

מיר באַגריסן אייך צו דעם גרויסן יאָנטעף

ברענטש 56, א. אַ. אָ.

הייסע גרוסן צו אייער צענטן יובילײ
ברענטש 60, א. אַ. אָ.

זייט געגריסט פאַר אייער גרויסער און וויכ־טיקער אַרבעט
ברענטש 64, א. אַ. אָ.

מיר שאַצן אָפּ אייער אַרבעט און באַגריסן אייך האַרציק
ברענטש 71, א. אַ. אָ.

האַרציקע, פּראָלעטאַרישע באַגריסונג
ברענטש 72, א. אַ. אָ.

דער צענטער יובילײ פון דעם א. אַ. אוני־ווערזיטעט איז ביי אונז אַ גרויסער וויכטיקער יאָנטעף.
זאָל לעבן אונזער מאַרקסיסטישע שול!
ברענטש 74, א. אַ. אָ.

מיר באַגריסן צען יאָר פון פּראָלעטאַרישער קולטור
זאַמאַשטשער י. ל. פּרץ בר. 75

פאַר ווייטערדיקע דעגרייכונגען אויפן פּראָ־לעטאַרישן קולטור־פראָנט!
אַמאַלגאַמייטעד בר. 82, א. אַ. אָ.

זייט געגריסט צו דעם גרויסן יאָנטעף
ברענטש 85, א. אַ. אָ.

מיר באַגריסן דעם א. אַ. אוניווערזיטעט
ברענטש 87, א. אַ. אָ.

פאָראויס צו ווייטערדיקע דערגרייכונגען!
ברענטש 88, א. אַ. אָ.

עס איז פאַר אונז אַ גרויס פאַרגעניגן צו באַגריסן אייך צו אייער יובילײ.
ברענטש 97, א. אַ. אָ.
מאָנטיסעלאָ, נ. י.

אַ יאָנטעוודיקן גרוס דעם א. אַ. אוניווערזי־טעט צו זיין יובילײ.
לאַנג לעבן זאָל אונזער א. אַ. אוניווערזיטעט
ברענטש 98, א. אַ. אָ.

אַ כאַווערשן גרוס צו אייער יובילײ
ברענטש 99, א. אַ. אָ.

מיר שאַצן טיף אָפּ אייער וויכטיקע אַרבעט
ברענטש 105, א. אַ. אָ.
אַטלאַנטיק סיטי

מיר באַגריסן אייך צו אונזער גרויסן יאָנטעף
ביאַלער ברענטש 106, א. אַ. אָ.

אַ ווארימען, פּראָטערנאַלן גרוס צו אייער יובילײ
ברענטש 110 א. אַ. אָ.
האַרטפאָרד, קאָנ.

פּראָלעטאַרישע גרוסן צום 10טן יובילײ פון א. אַ. אוניווערזיטעט
ברענטש 112, א. אַ. אָ.

פאַר נאָך בעסערער און העכערער פּראָלעטאַ־רישער קולטור
מאָרים ווינטשעווסקי בר. 115

אַ יאָנטעוודיקן גרוס דעם א. אַ. אוניווערזיטעט
ברענטש 116, א. אַ. אָ.

דער צענטער יובילײ פון א. אַ. אוניווערזיטעט איז אונזער אַלעמענס יאָנטעף
ברענטש 122, א. אַ. אָ.

פאר א גרעסערן וואוקס און נאָך בעסערע ארבעט

ברענטש 125, א. אַ. אָ.

מיר ווינטשן אייך נאָך גרעסערע דערפאָלגן!

ברענטש 127, א. אַ. אָ.

סאלוט דעם א. א. אוניווערזיטעט צו זיין צען־יאָריקן יובילײ. אין אונזער אקטיוו שפּיגלט זיך אָפּ די וויכטיקע ארבעט פון דעם א. א. אוניווערזיטעט.

ברענטש 132, א. אַ. אָ.

פאר גרעסערע קאדרען און טוער אין אונזער פראטערנאלער אָרגאניזאציע

ברענטש 133, א. אַ. אָ.

מיר אנערקענען און שאצן אָפּ די וויכטיקע ארבעט פון א. א. אוניווערזיטעט

ברענטש 134, א. אַ. אָ.

פאר א גרויסער און מעכטיקער פראָלעטאַרי־שער לער־אינסטיטוציע

קלמן מרמר בר. 138, א. אַ. אָ.

זייט געגריסט צו דעם יאָנטעף פון קולטור און פּראָלעטאַרישע בילדונג

ברענטש 140, א. אַ. אָ.

זייט געגריסט צו אייער יאָנטעף

ברענטש 145, א. אַ. אָ.

א גרוס צו אייער צען־יאָריקן יובילײ

ברענטש 146, א. אַ. אָ.

פּראָלעטאַרישע גרוסן צו אייער 10טן יובילײ

ברענטש 147, א. אַ. אָ.

דער א. א. אוניווערזיטעט איז א העלער ליכט־פּונקט פאר די אָרדן ברענטשעס

ברענטש 150, א. אַ. אָ.

דער א. א. אוניווערזיטעט איז א שטאָלץ פאר אונזער באַוועגונג

סיניאַווער בר. 154, א. אַ. אָ.

מיר באַגריסן אייך זייער האַרציק

ברענטש 161, א. אַ. אָ.

דולוט, אינ.

באַווערשע וואונטשן צו אייער יובילײ

ברענטש 166, א. אַ. אָ.

דער א. א. אוניווערזיטעט איז אונזער פיינ־סטע דערגרייכונג אין דער באַוועגונג. זייט געגריסט!

ברענטש 167, א. אַ. אָ.

רעוואָלוציאָנערע גרוסן דעם א. א. אוניווערזיטעט

ברענטש 169, א. אַ. אָ.

פילאדעלפיע

מיט אונזער גרוס שיקן מיר אייך די בעסטן וואונטשן

כמעלניקער פּאָראָליער בר. 179

א גרוס צו אייער צען־יאָריקן יובילײ

ברענטש 185, א. אַ. אָ.

באַלטימאָר

מיר שיקן אייך אונזער גרוס

ברענטש 193, א. אַ. אָ.

א פלאַמיקן גרוס צו אייער יובילײ

ברענטש 196, א. אַ. אָ.

קענזעס סיטי

זייט געגריסט פאַר די צען יאָר פּרוכטבאַרע אַרבעט

ברענטש 198, א. אַ. אָ.

זייט געגריסט צו אייער יאָנטעף

ברענטש 200, א. אַ. אָ.

רעוואָלוציאָנערע גרוסן

ברענטש 217, א. אַ. אָ.

פּראָטערנאַלע גרוסן צום א. אַ. אוניווערזיטעט

ברענטש 219, א. אַ. אָ.

פאַר אַ מעכטיקער רעוואָלוציאָנערער אַרבעטער שול

ברענטש 223, א. אַ. אָ.

אונזערע כאַווערשע בעסטע וואונטשן

ברענטש 231, א. אַ. אָ.

דער א. א. אוניווערזיטעט פאַרדינט אונזער טיפסטע אַנערקענונג

ברענטש 233, א. אַ. אָ.

אַ האַרציקן גרוס פאַר אייער דינסט צו די ברענטשעס פון אָרדן

ברענטש 236, א. אַ. אָ.

מיר באַגריסן דעם א. א. אוניווערזיטעט, די פּרעכטיקע אינסטיטוציע אפן פּראָלעטאַרישן קולטור פראָנט

ברענטש 241, א. אַ. אָ.

מיר ווינטשן אייך נאָך מער דערפאָלג צו דינען די אינטערעסן פון די אידישע אַרבעטער און פאָלקס־מאַסן

צוקונפט ברענטש 247, א. אַ. אָ.

דער צען־יאָריקער יובילײ פון א. א. אוניווערזיטעט איז אונזער אַלעמענס יאָנטעף

ברענטש 248, א. אַ. אָ.

אַ גוטן יאָנטעף אייך, כאַווײרים פון א. א. אוניווערזיטעט

טאַם מוני בר. 251 א. אַ. אָ.

לאָס אַנדזשעלעס, קאַל.

אַ פלאַמיקן, רעוואָלוציאָנערן גרוס צו אונזער גרויסן יאָנטעף

ברענטש 252, א. אַ. אָ.

אַ וואַרימען גרוס אונזער ליבער קולטור־אינסטיטוציע צום צען־יאָריקן יובילײ

ברענטש 277, א. אַ. אָ.

מיר שאַצן אָפּ די ווערט פון א. א. א.

ברענטש 585, אַרב. רינג

מיין באַגריסונג צו דעם 10טן יובילײ פון דעם א. א. אוניווערזיטעט, מיין ערשטע אַרבעטער שול, וועלכע האָט מיך פּאָליטיש און קולטורעל אַנטוויקלט און מיר געגעבן די מעגלעכקייט צו פאַרנעמען אַ וויכטיקן אָמט אַלס מיטגליד פון שטאָטישן קאָמיטעט פון אָרדן און קולטור־דירעקטאָר אין מיין בר.

איך האָף צו פאַרענדיקן דעם אַרבעטער־טוער קורס אין א. א. א. און ברענגען נאָך מער נוצן דער רעוואָלוציאָנערער אַרבעטער באַוועגונג.

נינא גאָלדשטיין בר. 115, א. אַ. אָ.

אַ האַרציקע באַגריסונג צום צען־יאָריקן יובילײ פון דעם א. א. אוניווערזיטעט.

איך ווינטש אייך, כאַווײרים אָנצוגיין מיט אייער אויפקלער־אַרבעט נאָך פיל יאָרן.

ר. סלאַבאָדקין, סטודענטקע

צען יאָר אַרבעטער אוניווערזיטעט — צען יאָר שולן פון אינט. אַרב. אָרדן. די צוויי יובילייען קען מען ניט פאַנאַנדערטיילן.

דער איד. אַרב. אוניווערזיטעט האָט בייגעשטייערט צו די שולן דעם וויכטיקסטן טייל — די גרעסטע צאָל פון די שול לערער.

דער וואוקס פון דער שול באַוועגונג פון דעם אָרדן איז אָפּהענגיק פון די לערער קורסן אינם איד. אַרב. אוניווערזיטעט.

טויזנטער אידישע קינדער זיינען דערצויגן געוואָרן, אויסגעלערנט געוואָרן דורך די לערער, וועלכע זיינען אַליין דערצויגן געוואָרן אין דעם איד. אַרב. אוניווערזיטעט

און איצט, צום צענטן יובילײ פון איד. אַרב. אוניווערזיטעט קאָנען מיר שוין מיט שטאָלץ אָנווייזן אויף די צענדליקע סטודענטן אין אַרבעטער אוניווערזיטעט, וועלכע האָבן פאַרענדיקט אַנזערע שולן און גרייטן זיך צו ווערן אַליין לערער אין זיי.

אונזער יאָנטעוו איז גרויס. עס פרייען זיך טויזנטער, וועלכע האָבן אַליין געלערנט אין אוניווערזיטעט. עס פרייען זיך אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבן געקראָגן געטרייע, איבער־געבענע געשולטע פירער.

עס פרייט זיך אונזער גאַנצע שול באַוועגונג, ווייל אַ דאַנק דעם אַרב. אוניווערזיטעט, אַ דאַנק די לערער־קורסן — זעען מיר פאַר זיך די פּערספּעקטיוו פון צענדליקע נייע שולן, פון טויזנטער נייע קינדער אין די שולן.

פּלאַמיק איז אונזער גרוס, האַרציק איז אונזער וואונש, פּאַראויס צו ברענגען ביל־דונג און מאַרקסיסטישן באַוואוסטזיין צו צענדליקע טויזנטער פון די אידישע מאַסן.

נאַצ. שול קאָמיסיע

ר. זאַלצמאַן, סעקר.

שטאָטישער שולן קאָמיטעט

נ. קאַמענעצקי, סעקר.

מיר באַגריסן אייך צו דעם צען־יאָריקן יו־ביליי פון אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט.

מיר ווינטשן אייך מיט נאָך מער דערפאָלג צו טראָגן ליכט פון מאַרקסיסטיש־לענינים־טישן וויסן צווישן די אידישע אַרבעטער און פאָלקס־מאַסן.

צענטראַלע מיטלשול פון א. אַ. אָ.

מיר באַגריסן דעם צענטן יובילײ פון דעם א. אַ. אוניווערזיטעט

שול 17, א. אַ. אָ.

ווילאַמסבורג שול 36, א. אַ. אָ.

ווילאַמסבורג שול 42, א. אַ. אָ.

ווילאַמסבורג שול 43, א. אַ. אָ.

בראָנזוויל שול 82, א. אַ. אָ.

מיר שיקן אונזער האַרציקסטן גרוס דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט, זיינע טו־ער, לערער און סטודענטן.

עס איז די פרייד פון צען יאָר באַרייכערן דאָס וויסן פון טויזנטער אידישע אַרבעטער און אַנטוויקלען צענדליקער טוער אין די אָר־גאַניזאַציעס פאַר דעם נוצן פון דער רעוואָ־לוציאָנערער אַרבעטער באַוועגונג.

לאַנג לעבן זאָל דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט!

פרייהייט געזאַנג פאַראיין, נ. י.

י. ספּאַקאָיני, סעקר.

דער „איקאָר"

גריסט דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט צו זיין צענטן יוביליי

אונזער פּלאַמיקן גרוס דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט צו זיין 10־יאָריקן יוביליי.

מיר שאַצן ווי געהעריק אָפּ די גרויסע קולטורעלע אַרבעט פון אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט ביז איצט און מיר ווינטשן אים דעם גרעסטן דערפאָלג אין זיין ווייטערדיקער טעטיקייט.

נאַציאָנאַלע עקזעקוטיווע פון „איקאָר"
אב. עפּשטיין, אָרגאַנייזער

דער ניו־יאָרקער „איקאָר"

באַגריסט דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט צו דער געלעגנהייט פון זיין 10־יאָריקן יוביליי.

מיר זיינען זיכער, אַז איר וועט פאָרזעצן די גוטע אַרבעט פון אַנטוויקלען נייע קאַדרען פאַר דער וויכטיקער אַרבעט פון אונזער באַוועגונג.

דר. ל. שאַצאָוו, פּאָרזיצער
א. לעבאָוויצקי, סעקרעטאַר

דער פּראָלעטפּען

שיקט זיין פּראָלעטאַריש־רעוואָלוציאָנערן גרוס דעם אידישן אַרבעטער־אוניווערזיטעט,
צו זיין צען־יאָריקן יוביליי

דער פּראָלעטפּען איז זיכער, אַז אין זיין ווייטערדיקער אַרבעט וועט דער איד. אַרב. אוניווערזיטעט נאָך ברייטער און טיפער אַריין אין דעם לעבן פון די אידישע האָרעפּאַשנע מאַסן, און זיי העלפן מיט זיין טעטיקייט דערגרייכן אַ העכערן רעוואָלוציאָנערן קולטור־ניוואָ, דערציען נייע פירנדיקע קאַדרען, פאַר דער באַפרייאונג פון אַלע וואָס מוזן באַפרייט ווערן.

אַרטעף באַגריסט—

דער אַרטעף שיקט אַ פּלאַמיקן רעוואָלוציאָנערן גרוס דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט צו זיין 10־יאָריקן יוביליי.

דער א. א. אוניווערזיטעט האָט אין די 10 יאָר פון זיין עקזיסטענץ געשפּילט אַ וויכטיקע ראָלע אין דער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג אויפן געביט פון באַרייכערן די באַוועגונג מיט קאַדרען טוער און אַקטיוויסטן און אַנטוויקלט טויזנטער אַרבעטער און פאָלקס־מענטשן, פּאָליטיש און קולטורעל.

מיר באַגריסן די סטודענטן, לערער און פאַרוואַלטער פון אוניווערזיטעט — און ווינטשן אייך, אַז איר זאָלט גיין פּאָראויס און שטייגן העכער און העכער און אַנטוויקלען וואָס מער אַרבעטער און פאָלקס־מענטשן און פאַרגרעסערן די קאַדרען אויפן פּאָליטישן און קולטור־פראָנט.

סאָלוט כאַווירים, זאָלן זיין געשטאַרקט אייערע הענט!

אַרטעף שפּילער קאָלעקטיוו
אַרטעף פאַרוואַלטונג

ש. ליפּשיץ, פאַרוואַלטער

די אַרבעטער קאָאָפּעראַטיווע קאָלאָניע, בראָנקס, נ. י.

באַגריסט דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט צו זיין צען־יאָריקן יוביליי

ווען מ'וויל האָבן פון לעבן, כאַפּט מען זיך אַריבער אין —

קעמפּ ניטגעדייגעט

ביקאָן, ניו־יאָרק

16 דאָלער אַ וואָך — $2.75 אַ טאָג

מאַשינען פאָרן אָפּ יעדן טאָג, 10 פרי פון 2700 בראָנקס פּאַרק איסט, בראָנקס

זייט געגריסט כאַווירים פון אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט צו אייער צענטן יוביליי.

פאַרלאַג „אידביוראָ"

דעם בעסטן אויסוואַל פון אידישע ביכער: אַמעריקאַנער און סאָוועטישן אויסגאַבן

קריגט מען אין דער „מאָרגן־פרייהייט" בוכהאַנדלונג

קויפט די לעצטע אויסגאַבן:

„צעבראָכענע גראַטעס"
פון מ. אָלגין
פרייז — $1.50

„קלינטאָן סטריט"
פון כאַווער־פּאַווער
פרייז — $1.50
פּאָסט אויסגאַבן פריי

מיר באַגריסן דעם אַ. אַ. אוניווערזיטעט צו זיין צענטן יוביליי

ניו־יאָרקער פרייהייט מאַנדאָלין אָרקעסטער און קלאַסן

106 איסט 14טע גאַס — ניו־יאָרק

מיר שיקן אונזער גרוס דעם אידישן אַרב. אוניווערזיטעט צו זיין גרויסן יאָנטעף

פּראָגרעסיווע פרויען קאונסילס

80 איסט 11טע גאַס — ניו יאָרק

פּראָגרעסיווער אַרבעטער רינג קאָמיטעט

שיקט זיין האַרציקן גרוס דעם אַ. אַ. אַ.

ה. שולמאַן, פאָרזיצער
ה. דאַליצקי, סעקרעטאַר

איך פאַרקויף אַלע סאָרטן פאַרזיכערונגען

לעאָן בענאָוו

391 איסט 149טע גאַס — בראָנקס

טעל. מעלראָוז 5-0984

באַגריסונג צום צען־יאָריקן יוביליי פון דעם אַ. אַ. אוניווערזיטעט

קעמפּ קינדערלאַנד

דער איינציקער קעמפּ פאַר די אידישע אַרבעטער און פאָלקס־מאַסן

דער קעמפּ פאַר גרויס און קליין

רעגיסטרירט איצטער אייערע קינדער פאַר זייער זומער וואַקאַציע

קעמפּ אָפּיס: 50 איסט 13טע גאַס
צימער 201, טעל. גרעמערסי 7-3139

באַגריסונג פון

ר. ראָבינסאָן

60 אַ. 171טע גאַס — בראָנקס

באַגריסונג פון

סאַל טשאַרני

172 אָרטשאַרד סט. — ניו־יאָרק

באַגריסונג פון

רובין פייזער

ארבעטער־גרופּן פון שעפער באַגריסן דעם צענטן יובילײ פון אידישן ארבעטער אוניווערזיטעט

מיר באַגריסן דורך כאַווער ס. קלאַפּמאַן

אַ גרופּע אַרבעטער פון סטענד־בילט אפּהאַלסטערי סטאָר

בענדלער, דזש., בילי, מ. פּ., בייאַנאַ, וו., גערשטיין, ס., שטאַטמאַן, א., טאַרשעס, ה., ליכטמאַן, ל., לעווין, מ., מור, ה., מיקלין, ה., שאַפּירא, וו., פיין, ס., שטאַר־בערג, ס., ראָטבערג, ב., קלאַפּמאַן ש.

אַ גרופּע פאַרניטשור אַרבעטער

מאַסטאַ, מ., בענדלער, ר., סאַלטיר, איי., סילווער, י., באַראַטקין, ס., שיינבערג, מ., נאַן, מ., מענאַראַ, ד., ליבער, ס., הערי, קלאַק, א., לימער, ע., שטראַסלער, ג., מאַלי, ק., אַרטסרינסקי, ס., דזשיקאָבס, ב., נייפעלד, פּערל, ס., שוואַרץ, וו., מייער, לינאָוו, י., ראָזנבערג, ס., אַרדאָנער, מ., ווײַנשטיין, ד., מעזער, ב.

אַ גרופּע אַרבעטער פון קאַנטעמפּאָ פאַרניטשור קאָ.

פּייזער, מ., קאַפּלאַן, מ., סאַראָוויטש, דזש., כערסאַנסקי, דזש., טשעכטער, פּ., קולענדער, ל., קעלבערמאַן.

אינדיווידועלע באַגריסונגען

סילווער, ה. מ., קאַרבאַלניק, ל., פּאַסאָפּסקי, ג., סטיינעס, ע., גאָרין, ז., האָניג, מ., ליבערמאַן, א., ווײַלד, מ., עדעלסאָן, נ., בוקטשען, א., ראָטמאַן, ס., ווייסבערג, פּ., פּאָלאַנסקי, איי., גאָטליב, מ., קאַפּלאַן, איי., קאַפּלאַן, נ., שוועד, ק., זאַלאַטקאָפּסקי, ג., זאַלאַטקאָפּסקי, א., גאַרדבערג, ב., מייקעלאָוויטש, נ., קאַטשיק, ט., סורענקאַ, וו., בינדער, א., גרענד, מ., פּאַויל, ק., באַלויטען, נ., העבער, א., בענטעט, א., רעסניק, ס., ברעסלאַ, ר., סטיין, דזש., פעלדשטיין, מ., ריגער, י., סעטשינסקי, ס., סעס, ס., וואַלקאָוו, ל., מייקלסאָן, מ.

מיר באַגריסן דורך כאַווער א. לאַנדיס

אַ גרופּע אַרבעטער פון איגל דרעס שאָפּ

קרוגער, ח., גרינבערג, יענקעס, ב., פרידבערג, דזשאָו, ראַטשיל, קליינמאַן, פּ., בולאָוו, ט., לעוויט, פּ., גאָלאָס, פּ., ראָנטש, טש., קנאַצעק, ר., אַלבין, מ., דירעטש, א., ברינדמאַן, י., מעלצער, ד.

אַ גרופּע אַרבעטער פון לאַרעליין דרעס שאָפּ

טשערנאָף, ה., מאָרים, א., בעקמאַן, ס., שעווער, מ., דוטשין, ד., אַקערמאַן, א., אַקערמאַן, ס., גאָלדסטיין, עליסאָן, מ., שאַפּירא, א., שאַפּירא, פּ., באַגעל, א., קאָהען, ס., בערמאַן, לענדיס, א., דיקערשטיין.

אַ גרופּע אַרבעטער פון וואָלאָוויץ דרעס שאָפּ

בענזער, מ., קליין, ל., ראַקאָף, פּ., פּאַכמאַן, מ., בעלסקי, מ., גודבענדער, ס., שאָר, ד., מאַנדעלבוים, ב., געלבערט ס., דזשאַלסאָן, ס., גרינבערג, מ., קראָל, מ.

אַ גרופּע כאַווירים פון יוניט 3-בי קאָמוניסטישע פּאַרטיי

מילער, ב., אייזנבערג, ה., ווייז, ל., פרידמאַן, מ., סטאַרקאָף, ל., לאַנדיס, אָ., פּינקוס, האַרנער, שוואַרץ, מ., סיימאָנס, ס., גרין, פּ., ווין, אַבראַמאָוויץ, פּיינבלאַט, ריי, שיף, זלאַלא, א., דאָראָטי, ס., ראָזן, ה.

מיר באַגריסן דורך די כאַווירים סליעפּאַקאָוו דזשעק הוירזעק דרעס שאָפּ

קאָברין, ה., סיגל, דזש., ריווערא, מ., קעמפּאַ, ס., סלאָניק, ראָז, לייטערמאַן, ס., הוירזעק, דזש., ליבערמאַן, ר., האַרנעס, מ., אָן א נאָמען, גראָסמאַן, ה., זיקערמאַן, ס., אַבאָלסקי, ב., רוני, א., גרינבערג, ע.

אַרבעטער פון אַרקאַדיע דרעס שאָפּ באַגריסן דעם א. אַ. א.

גיומען, ס., בוטינסקי, א., קליין, א., סטעמפּער, ד., שעכטער, ד., לינא, ל., פּאָלאַק, דעווידאָוו, ד., ווייט, ע., קליין, א., פרענד, מ., סינפּלער, ב., טשעיס, א., שעינים, ל., שוירמען, ס., מאַרק, ע., פרידמאַן, ס., לעווין, ס., ראָזנקראַנץ, א., בורד, פּאָלין.

מיר באַגריסן דורך די כאַווירים א. מאַכלים און ה. קאַפּסקי, פון בר. 247, א. אַ. אָ.

מאַכליעס, א., גרין, מ., גאָלד, ס., זאַמלונג, ה., בראָנסטיין, ס., פעפער, אוי., ראַנד, ה., ספּיגעל, מ., צענער, ג., מילגראַם, מ., ווינצוועד, מ., ווייגבלאַט, מ., גאָלדבערג, מ., גוסנבאַום, פּ., טאַוב, בסיראַק, ל., זאַמלינג, מ., צווייג, ס., געבעלמען, ר., גוטסטיין, ס., קאַרפּ, ה., דאָנערסטיין, פּ., לענדאָ, דזש., ביטער, ס., ביהנבוים, אָ., זעלער, דזש., נודלמאַן, ס., האָמעל, מ., קאַפּסקי, ה.

איך באַגרים דעם א. א. אוניווערזיטעט

סעם רעקבאָן

941 א. 180טע גאַס בראָנקס

באַגריסונג פון

אַ פריינט

פון א. א. אוניווערזיטעט

א רעוואָלוציאָנערן גרוס צו מיין לער־אינסטיטוציע

שוירלי פּאַלאַטניק, סטודענט

איך באַגרים מיין אַרבעטער־שול

מאַניע רובין, סטודענטקע

א גרוס דעם א. א. אוניווערזיטעט צו אונזער גרויסן יאָנטעף

ל. ראָבינס, סטודענט

מיין האַרציקע באַגריסונג צו דעם א. א. אוניווערזיטעט פאַר דעם וויסן מיט וועלכן ער האָט מיך באַרייכערט

י. צוקערמאַן

מיר באַגריסן אונזער א. א. אוניווערזיטעט צו דעם צענטן יובילײ

ב. און מ. סטאָן, סטודענטן

זאָל לאַנג לעבן און וואַקסן דער א. א. אוניווערזיטעט

מ. שיפּרים און ב. זאַמסקי

זאָל לאַנג לעבן אונזער פּרעכטיקע לער־אינ־סטיטוציע — דער א. א. אוניווערזיטעט!

כאַווער און כאַווערטע שאַמעס

אונזער גרוס צום צענטן יובילײ פון א. א. אוניווערזיטעט

ש. דאַווידמאַן — א. וואָלינסקי
מ. פעלדמאַן

לערער פון אָרדן שולן, 20, 47, 49, שיקאַגאָ

א וואַרימען אַן האַרציקן גרוס צום צענ־יאָריקן יובילײ פון א. א. אוניווערזיטעט אַן איבערגעגעבענער פריינט פון אונזערן.

אַדאָלף ווערטהיים

באַגריסונג פון

דאָוויד פישער

284 איסט 3טע גאַס ברוקלין

א האַרציקן גרוס אונזער ליבן א. א. אוניווערזיטעט

הערי און מערי סילווער

א פלאַמיקן גרוס דעם א. א. אוניווערזיטעט

אַלבערט ביטער

דיריגענט פון א. א. אוניווערזיטעט כאָר

מיין גרוס און אַנערקענונג צו דעם א. א. א.

פלאָרנס קעלערמאַן

א גרוס פון א צוקונפטיקער סטודענטקע פון דעם א. א. א.

ביילקע אשמאַן

מיין האַרציקע באַגריסונג צום צען־יאָריקן יובילײ פון דעם א. א. אוניווערזיטעט

ל. ליפּאָוועצקי, סטודענט

מיר באַגריסן דעם א. א. אוניווערזיטעט די כאַווירים

נויעך און טילי שפּאַצירער

א באַגריסונג פון

סעם קאָטלער

א האַרציקע באַגריסונג צו דעם צען־יאָריקן יובילײ פון א. א. אונײווערזיטעט פון די כאַווײרים

זינאַ און סעם ראָזן

טרײיענגעל בעקערײ

1717—3טע עוו. בראָנקס

טעל. סאַקראַמענטאַ 2-5896

באַגריסונג פון

האָטעל ראָיאַל

708 פרינסטאָן עוו., לײקוואוד, נ. דזש.

מיר באַגריסן איין צו אײער צען־יאָריקן יובילײ

וואָרקערס־סענטער באַרבער שאָפּ

50 איסט 13טע גאַס ניו־יאָרק

באַגריסונג פון

בידערמאַן בוך־געשעפט

179—2טע עוו. ניו־יאָרק

באַגריסונג פון

איגער ראוז גאָרדן

בושווײל, סאַלאָוועץ קאָונטי

וויינגאַרד, מענעדזשער

מיטנטאַג אַפּעטײזינג סטאָר

768 אַלערטאָן עוו. בראָנקס

באַגריסונג פון

דרײוועדס

וואָס פירן די געסט אין די קעמפּס:

קינדערלאַנד, ניטגעדײגעט און יוניטי

קאַרס פאָרן אָפּ אין אַלע קעמפּס יעדן טאָג

10 פרי פון 2700 בראָנקס פּאַרק איסט

טעל. עסטאַברוק 8-5141

GREETINGS —

FURRIERS' JOINT COUNCIL OF NEW YORK

Locals 101, 105, 110 & 115

BEN GOLD, Manager

250 WEST 26th STREET NEW YORK

באַגריסונג פון

כאַווער און כאַווערטע ריטש

די סטודענטן

כאַווער און כ׳טע סליעפּאַקאָוו

באַגריסן דעם א. א. אונײווערזיטעט צו זײן צען־יאָריקן יובילײ

ה. זעלער

איך באַגריס דעם צען־יאָריקן יובילײ פון אידישן אַרב. אונײווערזיטעט

באַגריסונג פון

אײב טעב

609 סנײדער עוו. פילאַדעלפיע

יאַנקל שאַפּירא

מײן וואַרימע באַגריסונג צום צען־יאָריקן יובילײ פון א. א. אונײווערזיטעט

י. קויפמאַן

האַרציקע באַגריסונג דעם א. א. א. צו זײן צען־יאָריקן יובילײ

אונזער באַגריסונג צו דעם א. א. א. צו זײן צען־יאָריקן יובילײ

ז. און ז. כײפּעץ

ד. סאָסקין

מײן גרוס צו דעם צען־יאָריקן יובילײ פון א. א. אונײווערזיטעט

ס. גאָלוב בר. 146

SQUARE

MUSIC & SPORT SHOP, Inc.

. . . RADIOS . . .

Sheet Music - Piano Rolls - Portables - Records

Sporting Goods - Kodaks - Pens

Developing and Printing

Fine Hour Service

108 EAST 14th STREET NEW YORK

TRAVEL

With Our Conducted and Independent Tours to the

SOVIET UNION

MISS THYRA J. EDWARDS—educator, lecturer and social worker—will conduct a National Minorities Tour—1937 European Seminar on International Relations, sailing July 9th from New York.

SOVIET RUSSIA TODAY—A tour sponsored by the popular American magazine "Soviet Russia Today" under the leadership of Fred W. Ingoldstad, leaving New York on July 7th.

DR. EDWARD KALLMAN'S economy tour of Western Europe and Soviet Union, conducted with plenty of leisure and free-lancing. Heywood Broun says of Dr. Kallman: "I know of few men with whom it would be more fun to go on a tour." Leaving New York July 7th.

HISTORY IN THE MAKING—Lillian Hodgehead, a well-known music educator and world traveler, will conduct a tour to Sweden, Finland, Soviet Russia, Istanbul, Athens, Rome and Paris, leaving New York July 3rd, visiting eight countries.

CULTURAL TOUR—led by Dr. James C. Coleman—writer, radio speaker and authority on International Social and Cultural Relations, leaving New York July 3rd, visiting eight countries.

MR. MARTIN E. CORDULACK—elementary school principal of long standing will conduct a tour through U.S.S.R. and other European countries, sailing July 3rd from New York.

Complete round trip steamship tickets including 30 days in U. S. S. R. as low as **$337**

TOURS TO MEXICO

Tours and Steamship Tickets Sold to all Parts of the World

Make Your Reservation Now.

For Further Information Apply to

WORLD TOURISTS

Incorporated

175 Fifth Avenue New York, N. Y.

Tel.: ALgonquin 4-6656-7-8

CHICAGO: 110 S. Dearborn St. - Tel. Franklin 9766

SAN FRANCISCO: 681 Market Street - Tel. Garfield 6367

VEGE-TARRY
in
BERKELEY HEIGHTS, N. J.
An Ideal Healthy Resort
For Weekends and Vacation
OPENING MAY 15, 1937
Wholesome, Tasty, Vegetarian Food
Real Workers' Atmosphere

GREETINGS FROM —
WIENER'S BARBER SHOP
717 BRIGHTON BEACH AVE. BROOKLYN

FRITZ MILLINERY
1608 KINGS HIGHWAY BROOKLYN, N. Y.

AARON MACHINE CO.
176 LAFAYETTE STREET NEW YORK

ESTELLE CLEANING STORE
24 Hour Service
1001 EAST 179th STREET BRONX, N. Y.

JEWISH PUBLICITY BUREAU
All Languages
Translations - Multigraphing
Mimeographing
101 EAST 14th STREET NEW YORK
Phone: STuyvesant 9-1916

GENSUP STATIONERY CO.
Stationery, Office and Mimeo Supplies
41 EAST 14th STREET NEW YORK
Phone: GRamercy 7-7211

BESSIE HOLLOWITZ
.:. Entertainer .:.
1400 CLINTON AVENUE BRONX, N. Y.

LEVINE & SMITH
"Where Style and Economy Meet"
Suits - Coats - Dresses
22-24 DIVISION STREET NEW YORK
Phones: DRydock 4-2140-2141-9804

MAX TWIN SHOE STORE
720 BURKE AVENUE BRONX, N. Y.

Moderate Rates
"ARIZONA STUDIOS"
COLUMBIA DISTRICT
New, Distinctive, 100% Fireproof,
Housekeeping, Refrigeration,
Hotel Service
$5.00 up

GREETINGS FROM —
SOLOMON GOLDMAN
2800 BRONX PARK EAST BRONX, N. Y.
J-21

GREETINGS FROM —
A Friendly Drug Store
KOYELS

GREETINGS FROM —
A STUDENT - PH. S.

GREETINGS FROM —
A GROUP OF WORKERS

GREETINGS FROM —
A FRIEND OF PROLETARIAN CULTURE

באווירים פון די בראָנקס קויפן זייערע
סוועטערס און ניטגודס ביי
H. F.
H. KIPPERMAN
727 TREMONT AVENUE BRONX, N. Y.

MARTIN M. GOTTLIEB
. . . Hardware . . .
119 THIRD AVENUE NEW YORK

HUNGARIAN
DAINTY RESTAURANT
Home Cooking and Baking
20 EAST 13th STREET NEW YORK

TWENTIETH ANNIVERSARY OF THE SOVIET UNION

1937 will be a gala year in the land of the Soviets. Travelers to the USSR this season will see the amazing achievements of a rejuvenated people forging a socialist society. Visitors to other countries of Europe in 1937 will find convenient air, train and boat connections to Leningrad, Moscow, Kiev and Odessa. Short or long tours with these cities are starting points may include a cruise down the Volga, excursions in the picturesque Caucasus mountains, steamer coyages along the Black Sea Riviera to sunny Crimea and visits to the industrial centers and mechanized farms of the Ukraine. In groups of five or more parties may be routed over the Trans-Siberian R.R. to Biro-Bidjan.

Rates are $5 per day Third class, $8 per day Tourist class and $15 per day First class, which include hotels, meals, sightseeing and transportation between cities.

Complete information about travel to the Soviet Union will be given by the Intourist office listed below. Travel agents throughout the United States and Canada are provided with all booking facilities.

INTOURIST, INC.
545 FIFTH AVE., NEW YORK
APPLY TO YOUR LOCAL AGENT.

Amalgamated Bank of New York
15 UNION SQUARE
New York City

ZAUDER BROS., Inc.
Wig Makers
115 WEST 47th STREET NEW YORK

GREETINGS FROM —
DR. SAMUEL WEISSMAN
915 EAST 179th STREET BRONX, N. Y

GREETINGS FROM —
LOUIS H. BERK, M.D.

GREETINGS FROM —
DR. SOL. GINSBURG
25 E. MOSHOLU PARKWAY BRONX, N. Y.

GREETINGS FROM —
A Friend

DR. A. I. SAPER
412 AMBOY STREET BROOKLYN, N. Y.
Phone: DIckens 2-6108

GREETINGS FROM —
DR. I. BASSETT
1075 GRAND CONCOURSE BRONX, N. Y.
Phone: JErome 6-2300

GREETINGS FROM —
DR. H. METLIZ
Surgeon Dentist
1505 BOSTON ROAD BRONX, N. Y.
Near Wilkins Avenue

GREETINGS FROM —
A FRIEND OF PROLETARIAN CULTURE

DR. SAMUEL JENCHOL
. . . Dentist . . .
2042 GRAND AVENUE BRONX, N. Y.
Corner Burnside Avenue

GREETINGS FROM —
SIMON FEDERMAN

SAMUEL KAUFMAN
Drygoods At Proletarian Prices
699 ALLERTON AVENUE BRONX, N. Y.

COMPLIMENTS OF . . .

Dr. MARTIN J. LOEB

Bronx Surgeon of the I.W.O.

1882 GRAND CONCOURSE

Bronx, N. Y.

Greetings from

DR. RUBIN WASSERMAN

230 EAST 12th STREET NEW YORK

Greetings from

DR. BENJAMIN A. BLOOM

168 HOOPER STREET BROOKLYN, N. Y.

COMPLIMENTS OF —

Dr. B. M. BECKER

2000 - 84th STREET

Brooklyn, N. Y.

DR. CHARLES T. BERGER

2555 CRUGER AVENUE BRONX, N. Y.

DR. MORE M. ZARIN

304 EAST 178th STREET BRONX, N. Y.

אַ וואָרנונג צו סטודענטן!

פאַרנאַכלעסיקט ניט אייערע אויגן

לאָזט זיך עקזאַמינירן ביי אונזערע אויגן

דאָקטוירים, די אָפיציעלע אָפּטישנס פון

אינט. אַרב. אָרדן

מיר רעכענען קליניק-פּרייזן

קאָאָפּעראַטיווע אָפּטישנס

1 יוניאָן סקווער

קאָרנער 14טע סט. און יוניאָן סקווער

אָפן יעדן טאָג פון 9 פרי ביז 7 אָוונט

פרייטיק פון 9.15 ביז 6 אָוונט

טעל. גרעמע־סי: 9557 - 5

Compliments of

N. FELDMAN, M.D.
1434 - 49th STREET BROOKLYN, N. Y.

SCHUMAN PHARMACY
ALDUS ST. COR. HOE AVE., BRONX, N. Y.

DR. NATHAN AMBINDER
1212 FIFTH AVENUE NEW YORK

DR. SAMUEL J. EHRLICH
1106 BOYNTON AVENUE BRONX, N. Y.

DR. H. SLATKIN
1018 EAST 163rd STREET BRONX, N. Y.

DR. JACOB S. ROTHMAN
1516 WEST 7th ST. BROOKLYN, N. Y.

DR. R. H. ISAACS
3109 BRIGHTON 7th ST., BROOKLYN, N. Y.

DR. MAX LANDMAN
1255 STRATFORD AVE. BRONX, N. Y.

Comrade N. RAPOPORT

Comrade I. PINCHOUK
1500 BOSTON ROAD BRONX, N. Y.

SAM HALPERIN
Banners, Flags, Badges, Buttons
Proletarian Prices
99 SUFFOLK STREET NEW YORK

PARNES DAIRY RESTAURANT
O. GEFFNER, Prop.
830 BROADWAY NEW YORK

Comrade I. STAMLER
2700 BRONX PARK EAST BRONX, N. Y.

MAJESTIC DAIRY
Butter, Eggs and Appetizers
241 COLUMBUS AVENUE
Cor. 71st Street ENdicott 2-8050

DR. A. WAINSTON
1950 DALY AVENUE BRONX, N. Y.

DR. LOUIS BERK
215 EAST 73rd STREET NEW YORK

I. KOULACK, M.D.
1540 CHARLOTTE STREET BRONX, N. Y.

DR. SAMUEL BLOCK
2010 DOUGLAS ST. BROOKLYN, N. Y.

DR. BENJ. B. HERSHKOWITZ
303 EAST 17th STREET NEW YORK

DR. JULIUS & TILLIE LITINSKY
Chief Medical Examiner of the I.W.O.

A MEDICAL FRIEND
of the University

FREDERICK WEINBERG, M.D.
1630 SURF AVE. BROOKLYN, N. Y.

אונזער כאווערשע באגריסונג צו דעם
צענטן יובילײ פון א. א. אוניווערזיטעט
א. קאפלאן, ע. סטאלער,
פ. מאנדעל, י. שפיגל, י. ראטמאן
מיטגלידער פון בר. 4, א. א. א.

GREETINGS FROM —
COOPERATIVE RESTAURANT
Delicious Food At Proletarian Prices
2700 BRONX PARK EAST BRONX, N. Y.

JOE ISELOVITZ
Fancy Grocery
941 EAST 180th STREET BRONX, N. Y.

MASON & SADIGUR
Fruits and Vegetables
941 EAST 180th STREET BRONX, N. Y.

16 הונדערט אידישע אַרבעטער און פאָלקס-מענטשן
באַגריסן דעם אידישן אַרבעטער אונ׳ווערזיטעט צום 10-יאָריקן יובילײ

א

אבערמאַן, ה.
אייזנבערג
אָערבאַך, ה.
אַקסלראָד, פ.
אַקסלראָד, א.
אָקאָניעווסקי
אָקאָניעווסקי
אדלער
איזאַק ריווא
אַראַטאָפסקי, ב.
אַפּעלבוים
אַנדערסאָן
אַמבוש, מ.
אַמפּער, ש.
איידע
אַפּלין
אַבראַמאָוויץ, מ.
אַבראַמאָוויץ, ל.
אַבראַמאָוויץ, ל.
אייראָף, ס.
איזראַעל, ה.
איינבינדער, מ.
אַלטמאַן, ד.
אַלטמאַן
איידעלמאַן
אַנאָווסקי
אייזנבאַנד
אייבראַמס, י.
אַרנט, ר.
איצקאָוויטש
אַלבערט
אַזעראָף, ד.
אינגאַנג, ב.
אַשמאַן, ד.
אסאַק, ר.
איזראַעל, פ.
אייזיקסאָן, דזש.
איצקאָוויטש
אַזאַרק, ע.
אַווערבאַום, ש.
אַווערבאַך, ב.
איידעלעוויטש
איירעס, דזש.
אדאָף, ס.
אייבראַמסאָן, ס. ל.
אַ אָנאָף, דזש.
אַלפּער, ס.
אַקסעלראָד, וו.
אַקסעלראָד, דזש.
אַקסעלראָד, ט.
אַבראַצקי, ס.
אַראַדעצקי, דזש.
אַגראַנאָוויץ
איידעלמאַן, ב.
אַרענסאָן, ד.
אַשקענאַזי, פ.
אַבען, דזש.
אַלטשולער, ל.
אַקערמאַן
אייזלער, דזש.
אייזענבער, ה.
אַדלער, י.
אַרטדאַק
אינווייקאָוויצער, ד.
אינווייקאָוויצער, ס.
אַבראַמסאָן, ס.
אייזענמאַן, מ.
אַראָנט
אַדלער, ב.
אַליין, י.
אַרבאָ, א.
אַרבאָ, ל.
אייעראָף, ה.
איצקאָוויטש, ב.
אַבנבערג, א.
אַפּעל, נ.
אַמפּער, ש.
אַבראַהאַמס, ז.
אַבראַמסאָן
אַבראַמסאָן, ב.
אַבערמאַן, ב.
אָקון, ב.
אָרוועץ, ח.
אַשאַץ
אַסדאַבי, ע.
אַלין, י.
אָליווער, ה.
אַלטערמאַן, נ.
אָקון, ב.

ב

ביאַלער, ש.
בערקאָוויטש, י.
ביילאָוויטש, מ.
באַכנעס, ר.
בורשטיין, ש.
באַראָן
באַדניק, י.
באַגדאָוויטש, אַנאַ
באַסאַמי, נ.
בלום, ר.
בערגמאַן, א.
באָרענשטיין, מ.
בינשפּאַן, י.
בעקסט, ס.
באַלבער, וו.
ביליאַק, ח.
באַטשער, מ.
בערמאַן, מ.
בעלעאוס, מ.
בעלאָוס, ר.
בוירנסטיין
בעק
בראַוואַו, א.
בראַס, ס.
באַדיאַן, ה.
באַיקאַ, י.
ברוק, ל.
בריטאָן, פ.ב.
באָרענשטיין
בעלינקע, א.
בעקער, ל.
בוקסבוים, דזש.
בירנבוים, ה.
בעדנאַרש, ס.
בעקעלמאַן, ס.
בוניאַק, י.
בעקעלמאַן
בראַון, ל.
בראַניצקי, פ.
בעלער
ברייטמאַן, כ. - כ׳טע
בערלסאָן, מ.
באָיאַרסקי
בלעקער
בערנסטיין
בראָדסקי, ל.
ברייטקאָוו, ס.
בערג, כ. און כ׳טע
בערלינסקי
בוימען, ס.
בילאַנדער, מ.
בירנבוים, ל.
בראָנשטיין, כ. - כ׳טע
בערנאַרד, ס.
ביקבער, ד.
באַרקין, מ.
בלום, ה.
בערקאָוויטש
בולער, מ.
בערזיפּט, ה.
בראַן, ש.
בעסלער, מ.
בערנסטיין
ב־אַון, ס.
באַראָן, מ.
בעטל, פ.
באָוורי, פ.
בראָנסטיין, ס.
בענימאָוו, ב.
בלומקין, א.
ברייער, פ.
ברייער, ס.
באַראָן, מ.

באראָן, ב.
בעקערמאַן, י.
בריסקי, וו.
בערגמאַן, ב.
באראָווסקי, ס.
בראָדקין, ע.
בלומבערג, דזש.
באָרנשטיין, כ.
בערגער
בראון, ע.
בערלין, ב.
בלומקין, ס.
בערענפעלד, דזש.
בערלאַנד, ה.
בעסט, ס.
בונין, מ.
בערמאַן, ע.
באראָוו, א.
ברעזערליר, פ.
ביילין, מ.
ביאַלער, י.
באראָן, מ.
בערענאָפּסקי
בענגאַל, ל.
באַרנפעלד, פ.
באַרעץ, דזש.
בירקין, ל.
בוירקאָוויטש, ה.
ברענער, ה.
בערקאָפּסקי, דזש.
בראָנסטיין
בוירנאָפּסקי, מ.
ברייִדי, אי.
באָביק, ע.
באָביק, א.
באָביק, אי.
באַבאַד, ל.
בעליניאָף, ס.
בער
בלעטשעס
בוירנסטיין
בלעקער
בייראַ, ש.
בלעקער, ר.

באַטאַנסקי, ב.
בערלאַנד, דזש.
בראַנדעל, מ.
באַביטש, ש.
ביילעס, ר.
באַכמאַן, ר.
בענעט, ל.
בילסאָן, מ.
באַרדען, י.
באַלאַר, ע.
בערמאַן
בראָון, ל.
בלאַס
באַביק
בעקער, ש.
ביליענקיס
בראָדצקי, פ.
בענעמאָווסקי, א.

ג

גרינבלאַט
גריץ
געווירץ
גאָלדוואַסער
גוקאָפּסקי, ס.
גימפּלאָוויטש, ס.
גאָלד, י.
גאָלדשטיין, א.
גאַרנער, ב.
גאָלדמאַן, מ.
געערטלער
גרין, וו.
גאָלדבערג
גאָלדבערג
גרינפעלד, פ.
גאָלדשטיין
גאָרענשטיין
געערסטהיים, א.
גוירש
גאָלדאָוויץ, וו.
גאָלאָוויץ, ה.
גראַמען, מ.
גאָלוב
גאָלד
געראָל, ל.

געראָל, מ.
גליק, ר.
גראָסמאַן, ל.
גראָסבאַרג, ג.
גאָרעליק, ה.
גאָלסטיין, ה.
געווירץ
געלבערד, י.
גאָלדשטיין, י.
גייזנבאַן, ד.
גרין, ר.
גרין, א.
גאָלדשטיין, ד.
געלבערד, ב.
גוטמאַן, מ.
גלאַזמאַן, ע.
גאָלד, ע.
גראַן
גיטאָ לילי
גאָלאָמב
גרייִמאַן, י.
גאָלד, ל.
גערמאַן, ס.
גאָלוב, י.
גראָסבוים, ס.
גאָלדסטיין
געלפאַנט, ר.
גרונבערג, ס.
גרינבוים, ס.
גלעס, ס.
גערומלויף, ק.
גאָלדסמיט, ב.
גאַרדנער, ל.
גודווין, טש.
גאָרדאָן, ל.
גאָזאַריק, פ.
גודמאַן, פ.
גאָלדשטיין, פ.
גאָלדבערג
גאָלדסטיין, ס.
גליקסמאַן, ר.
גודמאַן, ע.
גרינצווייג, מ.
גאָלדבערג, אי.

גאָרדאָן, מ.
גרין, ר.
געַרבער, ב.
גראָב, פ.
גינסבורג, ס.
גאַלינסקי, א.
גאַרפינקעל, מ.
געלמאַן, ה.
גאָלדמאַן, ס.
גלימאַן
גרין, ל.
גענזער, ב.
גאָלד, א.
גליקסמאַן, י.
גרינשפּאַן, פ.
גליקסמאַן, ה.
גליקסמאַן, ב.
גליקסמאַן, א. פ. ה.
גאָלדוואַסער
גאָלדבערג, ע.
גורעוויטש, א.
גאָרדאָן, ה.
גראָס, י.
גרין, ס.
געַרב, ס.
געַ־טנער, ל.
גוסמאַן, דזש.
גאַרפינקעל, ס.
גאַרפינקעל, וו.
גאָלשאָל
גרינבערג
גרין, אי.
גראַנד
גאַרפינקעל, ב.
געַרסטנהיים, א.
גרינבלאַט
גאָרדאָן, אי.
געַטבין, נ.
גאָלדשטיין, ר.
גאָטפריד
געלמאַן, ב.
גאָרנסטיין, ס.
געַרוועַן, פ.
גלאַסבערג, מ.

גאדמאן, ב.
גאָלדבערג, וו.
גרין, מ.
גלייזער, ד.
גאָלדסטיין, ל.
גאָלדסטיין, ס.
גילבערט, ב.
גאָלדבערג, ש.
גילבערט, א.
גאָלדבערג, ש.
געלסאָן, ס.
גאָלדשטיין, י.
גורינסקי, א.
גודמאן, ה.
גאָלדבערג
גאפּער, ה.
גאָרעליק, ה.
גינבערג
גרובין
גרינבערג
גליקמאן
גרינבערג
גלאַנץ, ר.
גאָלדוואסער, מ.
גאָלדפאַרב, פ.
נערסטנהיים, ז.
גאָלדפאַרב, מ.
גאָלדפאַרב, ה.
גאָלדפאַרב, מ.
גאָלדפאַרב, ס.

ד

דעניעלס, ה. ע.
דאָרמאן, ס.
דובאָוו
דעמאָוו
דימען
דען, ע.
דרוקער
דיימאָנד, י.
דייוויס
דיקסטיין, אָ.
דייגאָן, ס.
דעזינען
דייוויסאָן
דאָר, ד.
דראַפּקין,
דאנקאָוו, וו.
דויטש
דירעקטאָר, פ.
דירעקטאָר, פ.
דאָלינסקי, מ.
דראַפּקין, נ.
דאָלינגער, ה.
דיזענהאָלץ
דויטש, א.
דויטש,ה.
דייוויס
דען, דייוויד
דענענבערג, פ.
דראַפּקין, ס.
דאנציק
דיזאל
דאנציגער, ר.
דובין, ס.
דזשייקאָבסאָן, ס.
דייוויס
דאָבקין, ח.
דינער, ד.
דיקסטיין
דאַרעב, ס.
דאָליצקי, ח.
דייזיק, ב.
דיינער, ט.
דרוקער, ה.
דאָרשעווסקי
דרוסקער, דזש.
דייוויס, ה.
דעוועטים, וו.
דיימאָנד, ב.
דאָווידאָף, מ.
דעסינד, ל.

דזש

דזשעקינס
דזשוסטמאן
דזשייקאָבסאָן, ד.
דזשייקאָבס, י.
דזשייקאָבס, מ.
דזשעק, דזש.
דזשאַנעפּאָלסקי
דזשאָזעף, ס.
דזשווירסט, ד.
דזשייקאָבס, טש.
דזשוסמאן
דזשעק, נ.
דזשעסי

ה

האַמבורג, א.
הערים, ס.
האַזער, ל.
היימאן, ס.
הורוויץ, ה.
הוירש, ד.
האַלפּער, ב.
הינדו, אי.
היימען, נ.
הויזהאַרן, פ.
הענדעל, ש.
היימאָוויטץ, ד.
האַק, א.
הענדלערס, דזש.
האַפּענשטיין, ע.
הירשביין, ס.
העזיגער, ע.
האַלניק, מ.
הערץ, ס.
האָבערנריץ, ד.
האַמער, דזש.
הורוויץ, י.
האָראָוויץ, דזש.
האָניקמאן, י.
האָראָוויץ
האַזעלנאַס, ס.
העקמאן
האָראָוויטש, א.
האַלפּערין, ע.
האַלפּערין, אי.
האַלפּערין, ה.
האינס, ביילע
האָראָוויץ, ד.
האַלאָוויטש, ב.
העד
העלער, א.
האַלפּערן, ש.
הורוויטש, א.
האָרן, וו.
האָלץ, ר.
הונדא, ב.
הוירש
האפמאן
האָראָוויץ, ד.
האָלענדער, ד.
האַפערשטיין, א.
הערמאן, א.
האפמאן
האפענבערג

וו

ווינטערמאן
ווייגשטיין, ג.
ווייז, ס.
וואפשטיין
ווייגער, ע.
ווינער, ב.
ווייסמאן, מ.
ווייגעס, נ.
וועקער
ווינער, נ.
ווייס, ב.
ווישנעוועצקי, י.
וואָלפסאָן, ה.
ווייצמאן
ווייגער
ווערניק, ס.
וועקסלער, ד.
ווייגגאַרטען, פ.
וועקסלער, ד.
וואַרנין
ווענגלער
ווערלינסקי, ס.
וואָלמען, י.
וואָלטער
ווייסמאן
וואָלער, מ.
ווערולד, ד.
ווינגער, דזש.
ווינגדאָראָוויטש, ז.
ווייגער, מ.

וויינצמאַן
וויינמאַן, מ.
וואַרגאַ, וו.
ווערטהיים
וואָלפסאָן, מ.
ווינטער, ב.
ווייגער, ל.
ווייגסטאָק, ד.
וואָלפשטיין, ב.
וואוסקאָפסקי
וואַרשאַפסקי, ב.
וואַרשאַפסקי, א.
ווייסמאַן
ווייסבאַרג, נ.
ווירץ, בעלאַ
וועלקס
וואָלנער, א.
וואָלף
וואָלמען, י.
ווייגשטיין
ווייסמאַן
ווייגשטיין, דזש.
וואולף
וואָלף, ר.
ווייזער
ווייגגאַסט, ס.
ווערבין, פ.
ווייגער
ווין, ב.
ווייט, ה.
ווייגסטאָק
ווייגוויזער, י.
ווייסמאַן, א.
ווינער, א.
וואַדמאַן, מ.
ווינער, מ.
ווינער, א.
וואַלנער, ק.
וואַלנער, ר.
וואַלנער, מ.
וואָלף, ר.

ז

זאָן, ר.
זאַנשיין, י.
זמעניץ, ס.
זאַלצמאַן, ר.
זאַלצמאַן, ל.
זאַלצמאַן, ב.
זאָלאָטאַראָף, ל.
זאַלצמאַן, ב.
זעלצער, א.
זייטשין, י.
זלאָט
זעלער, ה.
זאַבאַל, א.
זעלמאַן, ס.
זאַרעמבאַ
זינעי, ב.
זילבערבייט
זאָלסטין
זעלמאַן, ב.
זיידבאַן, דזש.
זעפּניק
זעלעק
זענין, ל.
זיפּאַן, מ.
זופּאַן, מ.
זעלין, ע.
זילבערבערג, ר.
זאַסלאָוו, ס.
זאַבראָווסקי, פ.
זאַגלינסקי, ד.

ט

טאָל, שוירלי
טאָל, לואיס
טראַכטמאַן, ה.
טעגאָנאָר, ד.
טיורקעל
טראַכטענבערג, מ.
טשייני, ד.
טשייט, פ.
טייטלבאוים, ר.
טאַראַנט, ל.
טעמפּקין, ק.
טעמקין, י.
טעמקין, ס.
טשערנאָוו
טשערלאָף
טשעווין
טאַראַנט, ל.
טשאַרני, ל.
טראַרק, ה.
טשאַרלי
טוירנער, ד.
טייטלבאום, מ.
טשענאָפסקי, ט.
טעסטאָף
טורעפסקי
טיילער, ה.
טרוגער, ר.
טשיילעף, ב.
טשעקלאַק, ב.
טראַכטמאַן
טיכמאַן, ס.
טשופּאַק
טעסלער, ט.
טראַניץ, א.
טוקער
טאַנין, ש.
טאַפּלאָפסקי, א.
טשערנאָוו, ס.
טשודא, אי.

י

יעגער, ס.
יודין, מ.
יאַפל
יאַנאָפסקי, א.
יאַנענסאָן, מ.
יאַבעק, ס.
יענער
יורעק, ד.
יאַכנעס
יאַכנעס, ב.
יאַנג, פּערלי

כ

כאַזאַנאָוויטש, ל.
כאַנסקי, מ.
כידעקל

ל

ליטוואַק
לעוויט, דזש.
לעפּערט, דזש.
לעוועט, פ.
לעצבערג, איי.
ליבסאָן, א.
לאַבסאָן, ע.
לעווין, מ.
לואיס, ל.
לעוויט, ס.
לאַסטמאַן, י.
לעווין, ס.
ליפּטין, א.
ליפּלער, י.
לאַנדלי, ע.
לאַנגער, ר.
לובערסאָן, ל.
לאָנדאָן, דזש.
ליכטמאַן, דזש.
ליטמאַן, ס.
ל. ל.
ליפּערט, מ.
לאַנדער, ב.
ליכטענסטיין, ס.
ליפּעץ
ליפּטין, א.
לערנער, א.
ליפּשיץ, פ.
לאַפּער, ס.
ליף, דזש.
לאַפּמאַן, ב.
לעווין, מ.
לעווין, ס.ד.
לענען, א.
לאַנג, ס.
לעוויט, ב.
לייזנער, טש.
לאַזאַראָוו, ד.
לוקמאַן
ליווי, ב.
לאַנגבאַרד, א.
לייטערמאַן, ס.
לעפּקאָוויץ, ר.
לומעניץ, ב.
ליכטענשטיין, מ.
לימעניץ, פּישל
ליווי, ס.

ליטווין
לעווין, איידא
לייפמאַן, ב.
לעווין, מ.
ליליען
לאַכמאַן, פ.
לעסער
לעווין
לייב, כ.
לעווין, ס.
לאַזראָוו, ע.
לערנער, מ.
לייבאָוויטש
לערמאַן, ש.
ליפשיץ, ס.
לובטשאַנסקי, מ.
לאַזאַץ, אי.
לאַנגער, ב.
לעווין, י.
לעווין, צ.
לערמאַן
לעמאַרד
לייבאָוויטש, ד.
לעמקעסט, ה.
לעווין
לייב, א.
לעווין, ס. ד.
לערנער, מ.
ליווי, י.
ליבן, ס.
לעווין, א.
ליטעראַ, ס.

מ

מילער
מינקאָף, מ.
מונא, א.
מאַרגאָליס
מיידזשער, ס.
מישקאָט, ה.
מאַלצמאַן, ר.
מאַצער, ל.
מעלאַמעד, ש.
מאַטוסאָן, א.
מאָליגען, מ.
מייער, עד.
מודיצקי
מאָריסאָן, ה.
מאַנדל
מעלצער, ס.
מאַפלין, ס.
מאַרטין, י.
מאַרשאַווסקי, מ.
מעזלען, דזש.
מאַגיד, איי.
מילער, א.
מייקער, ל.
מערי
מילער, דזש.
מיכטאָם, פ.
מילער, ר.
מילער, דזש.
מאַרגאָליס, דזש.
מאַרנאָליס, ד.
מאַגידאָוו
מיני
מאַנדעל, מ.
מישקין, ק.
מאָזער, ב.
מינקאָוו, י.
מאַלמעט, ס.
מאַרקאָוויץ, ב.
מערענבערג, א.
מאָזלין, ל.
מענדעלסאָן
מאַלינאָ
מינעוויץ, י.
מיטלמאַן
מאַלקאַן
מייזער, מ.
מאַשען
מעדאָוונ‌יק
מאַסלאָוו, ע.
מילער, איי.
מירסקי
מאַלאָט, נ.
מילער, דזש.
מילער, ע.
מען
מאַנדעל, ס.
מאָוויץ, מ.
מאַזענסקי, מ.
מייזל, מ.
מאַנעוויץ
מאָשקאָוויטש
מילער
מאַרגאָליס, ס.
מינץ, ע.
מעסטעצקי, פ.
מילער
מענזעס, מ.
מעקלער, ה.
מאַליס, ר.
מאַנגאַרט, א.
מינקום, מ.
מירסקי, ל.
מאַנדעל
מינעוויץ
מילער, ה.
מילער
מויר, טש.
מילנער, ר.
מעץ, ד.
מייראָנד
מור, טש.
מעלצער, כ.

נ

נעלסאָן, א.
נעלסאָן, וואָלטער
נאַדוויין, ה.
נייפאַרסטעק
נייטן
נייומאַרק, ל.
נייימען, מ.
נייימען, ח.
נעלסאָן, ס.
נעלסאָן, א.
נאַסאַר, דזש.
נאַטאָוויטש
נאַכמען
נאַזאַמסקי, ס.
נאַפעלד, מ.
ניטקאָוויטש, אי.
נייטן, ק.
נאָרמוס, י.
ניצמאַן, ס.
נידעריגער
נודעלמאַן, א.
נעלסאָן, ס.
נענאָווסקי, ל.
נידלמאַן, ס.
נאַכבא, ד.

ס

סיגעל, ר.
סטאַרבינסקי, ב.
סקאָלניק
סעלעצקי
סקלאָן
סטיין, ל.
סאַדאָפסקי, ה.
סטיין, נ.
סיב, ל.
סטיינבערג, א.
סמאָלאָוו, ז.
סעלניק, ה.
סאָלניק, ה.
סאַקס, איי.
סאַלצמאַן, ב.
סעוויטש, י.
סעלניק, ע.
סעדעראָפסקי
סטאַלערמאַן, ב.
סטאַלערמאַן, ל.
סעפּטאָן, ה.
סערעקטער, פ.
סטיינער, ע.
סטעטשער, ר.
ספּערלינג, ש.
סלאָבינסקי
סאַווראַנסקי, ס.
סיימען, מ.
סעלוויין, דזש.
סעלצער, אי.
סעלצער, ד.
סיימאַן, ס.
סטילמאַן
סולקעס, מ.

סווערדלאָוו, ה.
סטיין, נ.
סיראָטע, ה.
סיטרין, נ.
סילוווער
סטאַליץ, א.
סאַטיצקי, מ.
סימער, מ.
סיגל, י.
סלאָסאַק
ספּיוואַק
סילוווער, אָשער
סילוווער, מיריאַם
סאָרקין
סיגאַל, פ.
נטרא
סאַריצקי, פ.
סטערן, ר.
סמיט, ס.
סאַפרין, י.
סאַרקאָוויטש, דזש.
סיגל, איי.
סטאַמטער, י.
סאַקס, מ.
סילבערג, מ.
ספּינראָוד, ה.
סעטון, ה.
סיגל, ר.
סאַלאַמאָן, ר.
ספּאָדעק, ס.
סעמלאָפּסקי
סאַלאַמאָנאָוויטש
סיימענסאָן
סאַסעז, ח.
סאַקס, ד.
סאַסאָפּקי, ב.
סיימאָן, ל.
סילווערשטיין, מ.
סיגל, ה.
סאָסנאָוו, י.
סוסמאַן, מ.
סיגעל, ב.
סנעלסאָן
סליטשינסקי, אי.

סיגעל, פ.
סיגעל, ט.
ספּיצער, י.
סאָנבערג, נ.
סילוועסטיין, ס.
סאָסנא, ס.
סאָנבערג, פ.
סטראוס, טש.
סינגער, ה.
סילווערמאַן, י.
סיגעל, ר.
סיגעל, ע.
סיגל, דזש.
סלאָנים, ר.
סאַקס, ד.
סטאָן, ס.
סילווערמאַן
סילוווער
סולקעס, מ.
סקאַרניק
ספּאַניער
סטוירן, א.
סטוירן, ס.
סאָלאָדקין, א.
סאַפראַן
סעלמאַ
סמיט, ב.
סעוול ענא
ספּינעלאַ
סקלאַר, ס.
סעלוקאָף, מ.
סאָקאָלאָוו, ס.
סיגל, י.
סאָבל, ד.
סאָבל, ר.
סטראָ, י.
סופּקאָף, מ.
סטיינבערג, ל.
סאַלער, דזש.
סילוווער, פ.
סילווערמאַן, ס.
סטערן, פ.
סולער, ל.
סעבאַווסקי

סעגאַל, ד.
סלוצקי, וו.
סיבולסקי, נ.
סאָקאָלאָוו, ב.
סאָנבערג, ס.
סאַלאָוויץ, ג.
סטאָלער, פ.
סאַלאַמאָן
סילוווער, א.
סילוווער, ל.
סיגל, פ.
סטיין
סטוירן
סיגל, ר.

ע

עקס, מ.
עפּלבוים, כ.
עפּשטיין, י.
עוועז, ע.
ענטענבערג, ב.
עבער
עפּשטיין
ענגל, ט.
ענגל, אי.
עפּשטיין
עדעלסטיין, ס.
עדלבערג, ל.
עדלמאַן, ק.
עפּסטיין, א.
עפּשטיין, דזש.
עקשטיין, פ.
עפּעלוויין
ענדערמאַן
ענגעל
עפּשטיין, מ.
עפּשטיין

פ

פּאָזנער, ס.
פּאָליטשוק, ב.
פּאָליטשוק, מ.
פּאָל עטל
פּאָלקאָוויץ
פּאָליוו
פּאָטשינסקי, א.

פערלמאַן, ר.
פעלמען, א.
פּאָמעראַנץ, ס.
פּאָדווינעק, מ.
פעטראָוויץ, פ.
פּאָוואָרמע, פ.
פעטערס, וו.
פעלטין, ב.
פאַרקער
פין, דזש.
פּאַיוס, ז.
פעסקין, א.
פוירל, דזש.
פּאָלאָנסקי, ר.
פּאַסקעל, א.
פּיטערסאָן
פריטקין, ס.
פוירל, מ.
פּאַלטשיק, טש.
פעטרושקא, מ.
פערווין, ה.
פּאָסטערנאַק
פּאָלוגאַר, ה.
פעטערס
פאַדזשער, ס.
פּאָרטנוי, פ.
פּאָזנער, ס.
פּאָלאַק
פעקער, מ.
פעפּער. טש.
פּאָלאַק, א.
פּרינץ, מ.
פערלמאַן
פילמאַן, ר.
פּאָסטערנאַק
פינכאַס, א.
פּריוועד, דזש.
פּרינץ, ב.
פעלטען, ח.
פעסקין, מ.
פערלמאַן, ר.
פעקער, מ.
פּאָלעסקי, י.
פּאָל, מ.

פעסין, ס.
פינטשעווסקי, י.
פאָלאַק, ה.

פ

פרידבערג, מ.
פליישמאַן, מ.
פילמאַן, ס.
פישער, מ.
פישל
פרידמאַן
פעליקס
— 10
פרידמאַן, מ.
פינקעלשטיין, מ.
פרידמאַן, ס.
פישער, איי.
פאוסט, ק.
פאָגל, ס.
פעלדמאַן, ס.
פיין, ש.
פיין
פיין, ר.
פישביין, ר.
פעפערמאַן
פינעמאַן, א.
פיורא, אוי.
פרידמאַן, מ.
פוקס
פעלדמאַן, י.
פילא, פ.
פארבער, פ.
פונק, ע.
פילער, מ.
פעלדמאַן, פ.
פילער, ב.
פאקס, נ.
פליים
פלעסלער, ב.
פישער, ע.
פינעגנבא, ר.
פינג, פ.
פעליגסאָן
פאוסט, ה.
פילד, וו.
פרידמאַן, ל.
פרידמאַן, ס.
פאָגעל
פייל, מ.
פרייפעל, מ.
פאקס, י.
פינגערבלאט
פאקס, מ.
פיסקין, א.
פאקס, ש.
פעפער, מ.
פארבמאַן, ח.
פעלדמאַן
פלאָריע, ד.
פריד, ב.
פעמקין, ס.
פעליקסאָן, פ.
פרייפעלד
פינגער, ק.
פרומקין, ד.
פישמאַן
פילד, א.
פייער, ה.
פיינשטיין, ד.
פאקס
פריצקער, י.
פרידמאַן, ל.
פראָסט
פלייט
פלאָמען
פעלקאָוויטש, ד.
פאקס, פ.
פישער, פ.
פעלדמאַן, ב.
פישעלסאָן, פ.
פייבער
פעלדמאַן, א.
פיינבערג, ל.
פעדער, מ.
פארבער
פאקס, מ.
פייגין, מ.
פראָמאַן, ז.
פיינגאָלד, ד.
פליישמאַן, ב.
פרידענטאַל, ד.
פישביין, ס.
פרייליך
פעני

צ

צוקערמאַן, ל.
צווערן, א.
צוקערמאַן, ה.
צפאס
צעוו, מ.
צוקער, ב.
צוקערבוירג
צווערין
ציבערמאַן, ג.
ציפקין, מ.
צוקערמאַן, ג.
צוקערמאַן
ציפקין, ס.
צוקערמאַן, א.

ק

קאצמאַן, ד.
קאפלאַן, א.
קאפלאַן, ס.
קליימאַן, ס.
קאצמאַן, מ.
קראנדעל, ד.
קוטשעפסקי
קענטאר, נ.
קאפלאַן, פ.
קולאק, דר.
קארפ
קופערמאַן, ס.
קאראָפּאָטקין
קאראָפּאָטקין
קוואַרטסוויטש
קרימקאָוויטש, נ.
קרימקאָוויטש, מ.
קאַן, א.
קליין, ה.
קאפמאַן, ה.
קעיץ, ט.
קושנער, ע.
קיפנער, מ.
קאָהען, א.
קוגעל, ב.
קליימאַן, ס.
קאבאקאָוו, טש.
קוירצמאַן
קרייטמאַן, מ.
קלאָרפינקל, א.
קעי בעטי
קאַץ, ס.
קעסלער, ה.
קליינערמאַן
קעסלער, ל.
קראַק, ר.
קופּער, ב.
קאצמאַן
קעניגסבערג, ב.
קאַץ נייטן
קונען, ה.
קראָליק
קעסין, נ.
קויציק, א.
קאָן, ד.
קאָהען, ס.
קאָהען, איי.
קושנער, מ.
קראָל, איי.
קאָזלאָפּסקי
קאָן, מ.
קראַיס, דזש.
קראָל, מ.
קאָרענטאַל
קראַשינסקי, דזש.
קאפלאַן, ג.
קאָהען, מ.
קאָהען, איי.
קעסטליר, פ.
קיבריק, ס.
קליין, קיילי
קירשנבוים
קפאר, ע.
קעס, ס.
קעס, פ.
קעס, מ.
קעס, ד.

קעס, ב.
קישניר, ר.
קאנטער
קונען, ה.
קראָליק
קעסין, נ.
קויציק, א.
קאָן, ד.
קאָן, ס.
ר איי.
קאליש, ד.
קושנער, י.
קאָרפּאָטקין
קאַרפּ, ל.
קאלמאַן, א.
קאָטלער
קאַטן, פ.
קוראַנטמאַן
קאָפּ, צ.
קעסלאָוו, ס.
קאַפּלאַן, וו.
קאָטעל, ר.
קאַפּלאַן, א.
קריטשעווסקי, י.
קאַנטאָר, איי.
קאַנטאָר, ח.
קאַפּלאָוויטש, ד.
קאַפּלאָוויטש, ס.
קעסמאַן, מ.
קאַפּלאָוויץ
קאָן, ס.
קאָרסון
קליין, ב.
קאָן, ס.
קאָן, מ.
קאָסיקאָוו
קושנער, ע.
קאַבריק, ה.
קעמפּא, ס.
קאָפּיעץ, א.
קאָפּיעץ, ט.
קאָפּיעץ יוסף
קאָפּיעץ מ.
קאַפּלאַן, נ.

קראַלמער
קופּער
קאַפּלאַן
קופּערמאַן
קיזוואוסקי, א.
קליין בעלא
קריצער
קאָן
קראַשינסקי, דזש.
קאַפּלאַן, ה.
קיטן, מ.
קאַפּלאַן, ס.
קאַנטעראָוויטש, ב.
קענטער
קאָן, א.
קריצער, ס.
קלינערמאַן
קאַנאַן, פ. ר.
קעסלער
קוניץ, ר.
קאַליש
קאַנער
קייפלער, מ.
קאַלינאָוו, נ.
קאַמענקעוויץ, ב.
קאַץ,מ.
קראַנץ, א.
קראָס, מ.
קערמאַן, נ.
קערמאַן, ה.
קלאַפּמאַן, ס.
קריינעס
קאַס, מ.
קרנץ, א.
קרימקאָוויץ, ס.
קעסלער, פ.
קוירשנער, ב.
קנאי, ב.
קויפמאַן, ס.
קוטנער, פ.
קאַנפער, ד.
קאַלטשינסקי, נ.
קאַרנעפסקי
קאַופמאַן

קוליש, ב.
קראָליק, פ.
קופּער, א.
ר
ראַקוב, א.
ראָזנטאַל
רובינשטיין
רודענקאָ, מ.
רודענקאָ, ח.
ראָזנבלום, ד.
ראָזן
ריינסטיין, ס.
ראָטענבערג, מ.
רובין, ב.
ריסקין
ראָזן
ראַשקעס, נ.
רישקעס, וו.
ראַבאָי, ה.
ראָטנבערג, ס.
רובינפעלד
רובעל, י.
ראָט, ס.
רובין, ס.
ראָזנבערג, מ.
רייען, וו.
רייזן
רובען, ב.
רובינסקי, ס.
ראָזנבערג, ל.
ראַבינאָוויטש
ראַבינאָוויטש, א.
ראָט, י.
ראָטבלאַט, ר.
ראָבינסאָן, ל.
ריטש, ד.
ראַבינאָוויץ, י.
ראָזן, י.
ריזל, ל.
ראָז
ריווערא, מ.
ראַבינאָוויץ
ראָס
ראָזענבלום, א.

ראָזנבערג, מ.
ראָזנבלאַט, ר.
ראָזנבלאַט, ס.
ראָזנבלאַט, דזש.
ראָזנבלאַט, אָ.
רובין
ראַבינאָוויטש, א.
ראַפּמאַן, ד.
ראָזנבלאַט
ראָזנבערג, מעקס
ראַבינאָוויץ, פ.
ראָזנבלום, ה.
רובינשטיין, ס.
ראַמבאָם, א. ס.
ראָזנבלום, ה.
ראַבינאָוויטש, י.
ראַבינאָוויטש, מ.
רעזניק, י.
ראָוויטש, ס.
ראָזנבערג, מ.
ראַקאָוויץ
רובינסטיין, ה.
ראָט, טש.
ראָטנבערג, נ.
ראָטענבערג, ס.
רייזל
ראַשעל
ראָסמאַן, מ.
רודין, מ.
ראָזנסטיין, מ.
ראַדזשערס
ראָסלבלאַט
רייך
ראָזנבערג
ריס, י.
ראָוז
ראָזנבערג, ל.
ראָטמאַן
ראַכלסאָן, ד.
ריימאָנד, וו.
ראָזנבלאַט
ראָטסטיין, נ.
ראָטסטיין, פ.
ראָטסטיין, איי.

ש

שולמאן, ב.
שטערן, ה.
שיינע, ה.
שווארץ, מ.
שלאקמאן
שומאן, ד.
שענגאלד
שניידער
שווארצבערג, אי.
שווארץ, י.
שווארצבארד
שיפמאן
שיינקמאן
שניימאן, א.
שאפירא, ל.
שטערן, ל.
שווארץ, א.
שאר, ב.
שאפירא, פ.
שניידערמאן, מ.
שפריצמאן, א.
שניידערמאן, מ.

אבערמאן, ה.
אדלער, ר.
אראנסאן, נ.
באביט
בעלקין
בירנבוים
באראדין
בערקאוויטש
גרינבערג, ה.
גאדלפארב
גאלדשטיין, ה.
גאלאסאוו, איי.
דרייפוס
דייווידאוו, ב.
דעטינקא

שוכמאן
שילער, ב.
שאפירא, ד.
שיל, ב.
שאפירא, ג.
שניידער, וו.
שאמעס, ה.
שווארץ
שימאנסקי, י.
שעכטער, אב.
שאכמאן, נ.
שרעק, ס.
שוויצער
שעכטער, ס.
שווארץ, מ.
שוסטערמאן, מ.
שייניק
שנור
שניידער, מ.
שטיינבערג, דזש.
שווארצוואלד
שטערן, מ.
שולמאן

האדעס, ש.
האבערמאן
וואלטער, מ.
ווייגשטיין
טיגל
עלין, ש.
ערנבערג
עסטאמין
זילבערבערג, ר.
זירמאן, א.
לאפין
ליבערמאן, ה.
לייבאוויטש
לינדנבוים
מעלצער, ר.

שרייגער
שמוגין, ס.
שימינין, ס.
שווארץ, מ.
שיינפעלד
שאפירא, ר.
שאפירא, א.
שאפירא, מ.
שאפירא, ל.
שאפירא, א.
שאפירא, י.
שייפער
שאפירא
שאפירא, ה.
שירמאן
שאפירא, מ.
שליפקע, ס.
שניידער, א.
שאכאט, ס.
שווארץ
שפיטאלניק, ד.
שויפער, ל.
שאפירא, ג.

מאלי
נעווין
סעלם
סאלאמאן
כע־לין, ג.
סאמעס
סטיינער
סטארק
פאטאש
פרידמאן
פאסמאן, ג.
קעסניטש
קאפלאן, וו.
קימבראוווסקי

שטרוים, מ.
שניידער, וו.
שיפרין, מ.
שיפרין, ג.
שווארץ
שיינמאן, ד.
שוואלבערג, דזש.
שוכמאן
שניידערמאן, י.
שווארץ
שניימאן, א.
שטערנבערג, י.
שאפירא, ע.
שמידט, ר.
שמוקלער, ה.
שינאזי, א.
שרייער, מ.
שווארץ
שווארץ, ל.
שניידער
שאנוועטער, מ.
שווארצבערג
שור

קויפמאן
קאציק
קאפעטעריע
קופער, ע.
ריד
רובינשטיין
שאלעם
שאפירא, ר.
רובין, ס.
ריפקין, ב.
ריין, ט.
ראז, מ.
ריטש, וו.
טשערטקאוו

KOPITO'S
Fulton Court Hand Laundry
565 E. 169th ST. - Near Fulton Ave.
Strictly Hand Work TOpping 2-4258

BEST FOOD
VEGETARIAN RESTAURANT
Management: V. TOFILOWSKY
225 WEST 36th STREET NEW YORK
Bet. 7th and 8th Aves.

אינהאַלט

קלמן מרמר: בילדונג פאַר מאַסן פירער און לערער 6
משה כץ: דער וויכטיקסטער אויפטו פון א. א. אוניווערזיטעט 12
פ. טשערנער: צען יאָר אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט 14
ש. אַלמאַזאָוו: ווען מען לערנט אף דער עלטער 20
וו. באום: צום צען־יאָריקן יובילײ פון אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט 23
א. טאַבאַטשניק: אידיש (ליד) 24
י. ב. ביילין: וואָס איז געשיכטע און צוליב וואָס דאַרף מען זי לערנען 25
א. מאַרקאָף: פון דער „וואָרקערס סקול" צום אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט 28
דאָוויד סעלצער: כעוורע יאַטן (ליד) 29
י. אפאטאָשו: לערער 30
א. בערגמאַן: דער קורס מאַרקסיזם־לעניניזם אין אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט 32
ר. יוקלסאָן: אַ שווערע פראָבלעם 35
ר. זאַלצמאַן: דער אידישער אַרבעטער אוניווערזיטעט, אַ שול פאַר קעמפער 37
א. גאָלדבערג: די אָרדן שולן און דער א. א. אוניווערזיטעט 39
ה. שילער: דער צענטער יובילײ פון א. א. אוניווערזיטעט און דער א. א. אָרדן 42
ה. פלאטקין: אָרדן קורסן אין דעם אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט 43
משה שיפרים: אין קלאַס (ליד) 45
ה. האַלפערן: פון דער פאַרוואַלטונג פון איד. אַרב. אוניווערזיטעט 46
פ. פאַרבער: די ביבליאָטעק פון אידישן אַרבעטער אוניווערזיטעט 47
ש. הארוואט: מיט צען יאָר צוריק 49

סטודענטן און פריינט פון א. א. אוניווערזיטעט

צו דער געלעגנהייט פון דעם יובילײ ווערן מיר אַוועקגעבן דריי נאָר־וואָס דערשינענע

וויכטיקע ביכער:

1. א פולשטענדיקע זאַמלונג פון סטאַלינס ווערק איבער לעניניזם
פּראַכטפולע אויסגאַבע — 858 זייטן (אידיש) — פּרייז $2.00

2. ע. פאָלקאָוויטש, (אידיש) א בוך פאַר לערער און סטודענטן
328 זייטן, געבונדן — פּרייז $1.25

3. דער פולער סטענאָגראַפישער באַריכט וועגן דעם מישפּעט איבער די טראָצקיסטן
580 זייטן (ענגליש) — פּרייז $1.00
רעגולער פּרייז פון די דריי ביכער — $4.25

שניידט אויס דעם ספּעציעלן יובילײ קופּאָן און שיקט, אָדער ברייגגט אַריין צו אונז
און איר וועט באַקומען די דריי ביכער פאַר בלויז — $2.25
לאָזט ניט דורך די געלעגנהייט, ווייל איר האָט די מעגלעכקייט

קאָמבינאַציעס:

1. סטאַלינס בוך, פאָלקאָוויטשעס בוך
ביידע פאַר $1.50

2. סטאַלינס בוך, דער מישפּעט בוך
ביידע פאַר $1.50

BOOKNIGA CORPORATION

255 FIFTH AVENUE NEW YORK CITY

קאַטאַלאָגן פאַר אידישע, רוסישע, צייטונגען זשורנאַלן פריי אויף פאַרלאַנג

יובילײ - קופּאָן

נאָמען — — — — — — — — — — — — — — — — — —

אדרעס — — — — — — — — — שטאָט — — — — — — —